

371.397

๗213 ก

ร.3

การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ้จำลองและการมีตัวอย่าง

ที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิเทศ) อำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี

ปริกฤษณินพนธ์

ทอง

ธีรียานาก จิตต์บรรเทา

22 ต.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริกฤษณาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

พฤศจิกายน 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

D. A9232

**การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้ตัวอย่าง
ที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี**

บทคัดย่อ

ของ

ชวีรัตน์ จิตต์บรรเทา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2538

การวิจัยครั้งนี้จุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความมั่นใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีความมั่นใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 24 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 12 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มทดลองที่ 2 ใช้กรณีตัวอย่าง แบบแผนการทดลองของการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามไครเอ่ย์ แบบสอบถามความมั่นใจ โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง และโปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล $t - test$

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความมั่นใจเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความมั่นใจเพิ่มขึ้นหลังจากการได้รับการใช้กรณีตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่างมีความมั่นใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A COMPARISON OF THE EFFECTS OF SIMULATION AND CASES
ON CONSIDERATENESS OF PRATHOM SUKSA VI STUDENTS OF
WATBOR (NANTHAWITHAYA) SCHOOL IN AMPHOE PAKKRET
CHANGWAT NONTABURI

AN ABSTRACT

BY

CHARENART JIDBANTAO

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

November 1995

The purpose of this experimental research was to compare the effects of simulation and cases on considerateness of Prathom Suksa VI Students of Watbor (Nanthawithaya) School in Amphoe Pakkret, Changwat Nonthaburi. The subjects of twenty-four students were randomly selected from students whose classroom considerateness were lower than the percentile rank of twenty-five. Then the subjects were randomly divided into an experimental group I and an experimental group II. Each group was consisted of twelve students. The experimental group I was exposed to simulation while the experimental II was exposed to cases. The experimental design was randomized control group pretest-posttest design. The instruments were who questionnaire and considerateness questionnaire, the simulation program and the cases program. The data were analyzed by the t-test

The results were as follows :

1. The considerateness of the students who exposed to simulation were significantly increased before the experiment at .01 level.

2. The considerateness of the students who exposed to cases were significantly increased before the experiment at .01 level.

3. There was no significantly difference of the condiderateness between the students who exposed to simulation and the others who exposed to cased.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

..... กรรมการ

(อาจารย์ทัศนากองกักดี)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

..... กรรมการ

(อาจารย์ทัศนากองกักดี)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประสูร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 22 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์ทัศนากองกักดี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยุทธ ที่กรุณาให้คำปรึกษา พร้อมทั้งแนวความคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.พ่วงพรมล เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสงคำเครือ และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่กรุณาให้คำแนะนำ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยความสะดวก อาจารย์ธนิศวรร จิตขวัญ อาจารย์สุดจิต จิตบรรเทา อาจารย์สุกัญญา หอมชื่น อาจารย์ผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย และวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) ที่ให้ความสะดวกและความร่วมมือด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ทำการทดลองครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยความสะดวก ผู้ช่วยผู้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการทดลองคุณภาพของเครื่องมือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณอาจารย์กชพรณ จันทเขตต์ สดวนันนราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และขอขอบคุณ พี่ เพื่อน ๆ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ เพื่อน ๆ น้อง ๆ วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษาทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือ และคอยให้กำลังใจในการทำงานจนสำเร็จ

ผลความดีจากการวิจัยครั้งนี้ขออุทิศถึงผู้มีพระคุณของ คุณพ่อ น.จ.อ. สุรจิตต์ จิตต์บรรเทา เป็นผู้ให้การสนับสนุน ให้ความรักความห่วงใย และกำลังใจจนกระทั่งประสบความสำเร็จในครั้งนี้ และท้ายที่สุดขออุทิศถึงดวงวิญญาณของคุณแม่

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณืจำลอง.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กรณีตัวอย่าง.....	26
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจ.....	35
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า... ..	49
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า.....	50
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	55
วิธีดำเนินการทดลอง.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
บทย่อ.....	64
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	64
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	64
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	64
เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า.....	65
การดำเนินการทดลอง.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า.....	67
การอภิปรายผล.....	67
ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	80
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	222

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest- Posttest Design.....	55
2 แสดงการเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังได้รับ การใช้สถานการณ์จำลอง.....	61
3 แสดงการเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังได้รับ การใช้กรณีตัวอย่าง.....	62
4 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความมีน้ำใจของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์ จำลองและนักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง.....	63
5 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความมีน้ำใจ.....	91
6 แสดงค่าคะแนนแบบสอบถามความมีน้ำใจของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการ ทดลอง.....	92
7 แสดงค่าคะแนนแบบสอบถามความมีน้ำใจของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการ ทดลอง.....	93

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเรื่องของความเจริญงอกงาม ซึ่งมีความหมายบ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางที่ดี การเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมไทยจึงเป็นเพียงคลื่นลูกใหม่ที่กระทบต่อวงการศึกษาเพื่อผลักดันให้ระบบการศึกษามุ่งพัฒนาไปสู่ลักษณะที่พึงปรารถนายิ่งขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวรัฐบาลจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2535 : 9) กล่าวว่าการศึกษาคงต้องมีส่วนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาผลเมือง ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศไทย ทั้งทางด้านความคิดจิตใจและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจุดหมายปลายทางของการศึกษามีได้มุ่งเพียงให้คนอ่านออกเขียนได้มีความรู้ในเนื้อหาเท่านั้น แต่มุ่งหวังเพื่อให้นำไปใช้ในการดำรงชีวิต และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างปกติสุข ซึ่งทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมทั้งการเข้าใจลักษณะของการอยู่ร่วมกัน ควรมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเมื่อสามมีภัย จากลักษณะดังกล่าวเป็นการแสดงถึงคุณลักษณะของผู้มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว (สุชาติ รัตนนิติกุล . 2533 : 90) ซึ่งสอดคล้องกับบุคลิกภาพและอุปนิสัยของคนไทยที่มีลักษณะรักความอิสระเป็นตัวของตัวเอง ไม่ชอบความโอ้อำ รักความสงบ เคารพเชื่อฟังผู้อาวุโสสูงกว่า มีความกตัญญู มีความเมตตา กรุณา และเป็นผู้มีน้ำใจ (อุทัย ทองพูน . 2528 : 69-70)

สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนในปัจจุบันเพราะต้องได้รับประสบการณ์เนื่องจากการรับเอาประสบการณ์และวัฒนธรรมเหล่านั้น โดยขาดการผสมผสานให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทย ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535:11) แสดงถึงลักษณะการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น เอาวัดเอาเปรียบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม และพฤติกรรมบางประการมิได้เป็นไป

ตามหลักจริยธรรม ทำให้ขาดความสงบสุข มีความวุ่นวายเกิดขึ้นบ่อย ๆ จากปัญหาดังกล่าว ส่วนหนึ่งสาเหตุมาจากโรงเรียนซึ่งเป็นแหล่งที่สำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกสิ่งต่าง ๆ (สุมน อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ . 2528 : 670-671) เพราะส่วนหนึ่งคนเรามีความแตกต่างกันทางความคิด ซึ่งแต่ละคนมีพื้นฐานและประสบการณ์แตกต่างกัน ความคิดแต่ละคนล้วนมีคุณค่าและมีความสำคัญ ความแตกต่างกันด้านความคิดอาจนำไปสู่ความขัดแย้ง การแตกแยก ซึ่งการประสานประโยชน์ขึ้นอยู่กับการที่คนเราจะเปิดใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้ความคิดเห็นแก่กลุ่มแล้วนำความคิดเหล่านั้นไปปรับปรุงและผสมผสานกัน เห็นใจซึ่งกันและกัน เพื่อใช้ในการเรียนรู้ด้วยกัน (ฉันทนา ภาคบังกช .2528 : 17) เพื่อบุคคลจะได้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข การเข้าใจและรักตนเองอย่างถูกต้อง จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะสร้างคนให้มีค่า เป็นคนที่มีความสมบูรณ์ มีความรู้ดี สุขภาพจิตดีออกไปช่วยสังคมมากกว่าเป็นปัญหาของสังคม

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนวัดบ่อ

(นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2538 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 14.33 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 29.54 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 49.01 มีปัญหาเกี่ยวกับความมีน้ำใจ จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาความมีน้ำใจมากกว่าชั้นอื่น ๆ ได้แก่ ไม่ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน ไม่บริจาคสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อนเมื่อมีความจำเป็น ไม่อธิบายเนื้อหาบางวิชาที่ตนเข้าใจให้กับเพื่อน ไม่แบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน เมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจไม่ช่วยเหลือบอใจ ขี้แค้นเมื่อเพื่อนทำผิด คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ไม่ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนพบปัญหาและอุปสรรค และไม่กล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ และผู้วิจัยได้ไปสังเกตนักเรียนในบางห้องพบว่านักเรียนบางคนมีพฤติกรรมดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ฝ่ายแนะแนว นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 302 คน

จาก 6 ห้องเรียน ด้วยแบบสอบถามปลายเปิด โดยถามว่านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มอย่างไร นักเรียนมีความรู้สึกกับเพื่อนอย่างไร ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนร้อยละ 49.01 มีปัญหาเกี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่ม ได้แก่ ไม่ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ไม่บริจาคสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อนเมื่อมีความจำเป็น ไม่อธิบายเนื้อหาบางวิชาให้กับเพื่อน ไม่แบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน เมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจไม่ช่วยปลอบใจ ขี้แค้นเมื่อเพื่อนทำผิด ไม่ให้กำลังใจเมื่อเพื่อนพบปัญหาและอุปสรรค และไม่กล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีความขัดแย้งกับเพื่อนบ่อย ๆ อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของนักเรียน มีผลต่อการขาดความเห็นใจซึ่งกัน และขาดความมีน้ำใจ เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าความมีน้ำใจเป็นการแสดงถึงคุณลักษณะด้านจิตใจ ความรู้สึกที่มีต่อตนเองและต่อผู้อื่น แล้วแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม ซึ่งควรมีการส่งเสริมโดยนำกระบวนการที่จะนำไปสอนให้ได้ผลนั้นจะต้องทำในสิ่งที่สอนมีความใกล้ชิดกับชีวิตที่มีความคุ้นเคย มีความเข้าใจ และสัมพันธ์กับปัญหาที่เด็กได้พบ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงธรรมชาติที่มีอยู่ในตัวเด็ก ประกอบด้วย เพราะวัยเด็กเป็นวัยที่สามารถพัฒนาเกี่ยวกับจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับความมีน้ำใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งตามหลักจริยธรรมได้ (สนธยา ฉัตรรุมาศ . 2534 : 4) ดังผลการวิจัยของ เอชณีย์ ฉัตรวิธานนท์ (2537 : 82) ซึ่งได้ทดลองผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพญา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนได้พัฒนาความมีน้ำใจแล้วจะเกิดความรู้สึกในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากขึ้น

การพัฒนาความมีน้ำใจมีการพัฒนาได้หลายวิธี เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีตัวอย่าง การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่าง เพราะการใช้สถานการณ์จำลองเป็นการจัดสถานการณ์ของนักเรียนที่ได้จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันมาเป็นสถานการณ์ในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนร่วมกันแสดงแล้วเกิดความเข้าใจปัญหาด้วยตนเอง และเกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนประกอบกิจลักษณะในสถานการณ์จำลองนั้นได้นาน นอกจากนี้ สุภาวดี บุญวงศ์ (2527 : 139) กล่าวว่าวิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นการ

พัฒนาให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันจนเกิดความไว้วางใจ มีความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น และทีศนา แหมมณี และคนอื่น ๆ (2522 : 202) กล่าวว่าการใช้สถานการณ์จำลองเป็นการสร้างสถานการณ์จำลองให้ใกล้เคียงกับสภาพเป็นจริง เมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาพที่เป็นจริงก็จะเกิดปฏิกิริยาโต้ตอบซึ่งกันและกัน สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดง ดังงานวิจัยของ วัชรวิ จัปเกตุ (2534 : 37) ได้ทดลองผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสียสละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทรมหรรณอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่านักเรียนได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความเสียสละสูงขึ้น เพราะสถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อจะได้ปฏิบัติตนต่อสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสภาพที่เขาประสบกับเหตุการณ์จริง เมื่อมีโอกาสร่วมแสดงบทบาทก่อให้เกิดความเข้าใจ รู้สึกอิสระในความคิดที่ง่ายต่อการเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติต่อไป

สำหรับกรณีตัวอย่างเป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่าจะพัฒนาความมั่นใจได้ เพราะเป็นวิธีที่มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยนำกรณีเรื่องราว หรือปัญหาที่เกิดขึ้นจริงที่มีส่วนใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันเพื่อนำมาปรับในส่วนของตัวเองบุคคล เหตุการณ์ แล้วเสนอเป็นกรณีตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น มีการอภิปรายร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจในการฝึกฝนหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น กรณีตัวอย่างเป็นวิธีการช่วยให้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ดีขึ้นได้รับอย่างถี่ถ้วน สำหรับการอภิปรายร่วมแสดงความคิดเห็นเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (ทีศนา แหมมณี และคนอื่น .2522 : 202) นอกจากนี้กรณีตัวอย่างยังช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักคิดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อฝึกฝนในการรู้จักคิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างมีหลักการ เพราะจุดประสงค์ของกรณีตัวอย่าง คือ ต้องการเน้นให้ผู้ร่วมกิจกรรมรู้จักคิดด้วยตนเองให้เกิดขึ้นนับว่าเป็นวิธีที่เหมาะสม ดังงานวิจัยของ อัจจิมา จินวาลา (2535 : 35) ได้ทดลองเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความรับผิดชอบต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองเสื่อน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่างสามารถนำมาใช้พัฒนาความรับผิดชอบต่อโรงเรียนสูงขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่างมีความแตกต่างกัน เพราะการใช้สถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้รู้จักเลือกใช้แนวคิดวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เมื่อเกิดการเรียนรู้ด้วยการแสดงบทบาทตามสถานการณ์ที่จัดขึ้น มีการร่วมแสดงความคิดเห็นและอภิปรายสรุปผลของการแสดง จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้เมื่อประสบกับเหตุการณ์จริง สำหรับกรณีตัวอย่างเป็นการฝึกฝนในการเผชิญกับปัญหาเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของบุคคลในหลายสถานการณ์ แล้วนำมาเป็นตัวอย่างทำให้เกิดการเรียนรู้จากตัวอย่างทั้งด้านที่ดีและด้านไม่ดีด้วยการแสดงความคิดเห็นแล้ววิเคราะห์ด้วยตนเอง และได้มีการประเมินสิ่งต่าง ๆ ซึ่งได้มีการตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลก่อนนำไปปฏิบัติต่อไป ซึ่งกรณีตัวอย่างจะช่วยส่งเสริมให้รู้จักติดตามสนใจกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง
3. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. นักเรียนมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่างมีความมั่นใจแตกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครู และผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ซึ่งมีความชำนาญในการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้กรณีตัวอย่าง สามารถนำไปใช้พัฒนาความมั่นใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีความมั่นใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และสอดคล้องกับผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" จำนวน 75 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีความมั่นใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา และสอดคล้องกับผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" จำนวน 24 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาความมั่นใจแบ่งออกเป็น 2 วิธี ได้แก่

3.1.1 การใช้สถานการณ์จำลอง

3.1.2 การใช้กรณีตัวอย่าง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความมั่นใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงหรือเลียนแบบสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ด้วยตนเอง โดย

การแสดงบทบาทเพื่อให้เกิดความรู้สึกเข้าใจในบทบาท คิควิเคราะห์ แล้วเกิดการเรียนรู้ต่อสถานการณ์จนสามารถเชื่อมโยงแล้วนำไปสู่การปฏิบัติได้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1. ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรม โดยบอกวัตถุประสงค์แล้วนำเข้าสู่เรื่องที่พัฒนา
2. ผู้วิจัยเล่าเรื่องของสถานการณ์จำลองเพื่อให้นักเรียนเข้าใจเรื่อง

ราวเกี่ยวกับความมีน้ำใจ

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในสถานการณ์จำลองนั้น ๆ อาสาสมัคร ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลอง . และบทบาทให้กับผู้แสดงเพื่อทำการศึกษาและฝึกซ้อมก่อนการแสดง
2. ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง
3. ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนกับสถานการณ์จริง แล้วให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับความมีน้ำใจ ตามลำดับเหตุการณ์ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยเพื่อช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงกิจกรรมจบลง โดยการร่วมแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวและบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจแล้วนำไปปฏิบัติได้
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองที่แสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับเรื่องที่แสดงทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1

2. การใช้กรณีตัวอย่าง (Case) หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยนำเอากรณี เรื่องราว หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงและมีส่วนใกล้เคียงกับชีวิตประจำวัน เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อม มาปรับในส่วนของตัวบุคคลเพื่อให้สอดคล้องกับความมีน้ำใจของนักเรียน แล้วเสนอเป็นกรณีตัวอย่างให้นักเรียนได้ศึกษาโดยผู้วิจัยใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร แผ่นใส ตลอดจนผู้วิจัยตั้งประเด็นปัญหาให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนมีจินตนาการและทักษะในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ การใช้เหตุผลเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่จะพัฒนา

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความมีน้ำใจให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร แผ่นใส ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาความมีน้ำใจ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2

3. ความมีน้ำใจ หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว ได้แก่ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน บริจาคสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อนที่มีความจำเป็น แบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน เมื่อเพื่อนเดือดร้อน ช่วยอธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ เมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจก็ช่วยปลอบใจ ไม่ซ้ำเติมเมื่อเพื่อนทำผิด ไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม ให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนพบปัญหาและอุปสรรค และกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง
 2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กรณีตัวอย่าง
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้กรณีตัวอย่าง
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กรณีตัวอย่าง
 3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจ
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจ
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจ
-
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง
 - 1.1.1 ความหมายของการใช้สถานการณ์จำลอง

มีผู้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

เบคและมอนโร (Beck and Monroe . 1972 : 45) กล่าวว่า ความหมายดั้งเดิมของสถานการณ์จำลอง คือ ความหลอกหลวงหรือการแสดงผิดแต่ปัจจุบันสถานการณ์จำลองหมายถึง กระบวนการซึ่งอยู่ในรูปแบบหรือความคล้ายคลึงกับสภาพที่เป็นจริง ซึ่งสร้างขึ้น มาเพื่อตรวจสอบภาวะหรือเพื่อการสอน

ชูลท์ (Schultz .1972 : 4) กล่าวถึงการใช้สถานการณ์จำลองว่าเป็น การสอนแบบปฏิบัติการที่ใช้แบบจำลองหรือกระบวนการต่าง ๆ เหมือนแบบของจริง การสอนโดย

การใช้สถานการณ์จำลองเป็นการสอนที่สมมติสถานการณ์ต่าง ๆ ให้คล้ายกับสภาพที่เป็นจริง โดยฝึกให้ผู้เรียนหรือผู้ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นได้ฝึกปฏิบัติและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง และยังทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ดีกว่าวิธีการสอนแบบบรรยาย

นอกจากนั้น ครุฑแสงค์ (เอษณีย์ ภัตตวิธานนท์ .2537 :9 ; อ้างอิงมาจาก Cruick. Shank.1972) กล่าวว่า สถานการณ์จำลองคือผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นเมื่อมีสถานการณ์หรือผลของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วสถานการณ์จำลองนี้จะรวมไปถึงเรื่องจำลองภาพจากทีวีทัศน์และการเล่นละครด้วย

สำหรับนักการศึกษาของไทยได้ให้ความหมายของการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

กิตินา แชมมณี (2522 : 202) ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองไว้ว่า สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจำลองสถานการณ์หรือการสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและให้มีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดง เพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับมากเกินไป

สิริวรรณ สุวรรณชาติ (2522 : 104) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า เป็นการนำเอาสภาพการณ์ที่เป็นจริงมาจัดในรูปของเกม โดยมุ่งให้ผู้เรียนสวมบทบาทต่าง ๆ กัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจมีความรู้ลึกซึ้งต่อเหตุการณ์นั้นได้ดี อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้ถึงวิธีการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 104) ให้ความหมายว่า สถานการณ์จำลอง คือ การจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบของจริงให้ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงมากที่สุด และให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการแก้ปัญหา และตัดสินใจในสภาพการณ์ที่เขากำลังเป็นอยู่นั้น

สำเริง เวชสุนทร (2531 : 18 - 19) กล่าวว่า สถานการณ์จำลอง คือ การจำลองสถานการณ์หรือสภาพการณ์นั้นจำลองมาจากสภาพที่เป็นจริง หรือคล้ายคลึงกับสิ่งที่

เป็นจริงในสังคมมากที่สุด แล้วให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติร่วมแสดงความเห็นหรือหาแนวทางแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ การปฏิบัติเหล่านี้ผู้เรียนจะได้กระทำเหมือนว่าเขายู่ในสถานการณ์นั้นจริง ๆ ซึ่งเป็นวิธีการฝึกที่ไม่ทำให้ผู้เรียนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอยู่ในสภาพที่เป็นอันตราย หรือได้รับความเสียหายใด ๆ อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในสภาพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด มีโอกาสตัดสินใจ เลือกวิธีการในการแก้ปัญหา และเลือกหลักการหรือทฤษฎีมาใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาของเขา

จากการศึกษาความหมายของการใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าการใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจำลองเหตุการณ์หรือการเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ หรือการสมมติสถานการณ์ โดยให้มีความคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาปัญหาจากสถานการณ์จำลองนั้น ๆ ด้วยตนเองซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในสภาพที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด และมีทักษะในการตัดสินใจปัญหาและเลือกแนวทางแก้ปัญหา มีความเข้าใจในเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วยตนเองได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดการเรียนรู้จากการฝึกไปสู่เนื้อหาที่ต้องการได้

1.1.2 ความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลอง

อัญชลี แจ่มเจริญ (2522 : 5) กล่าวถึงความมุ่งหมายในการสร้างสถานการณ์จำลอง ไว้ดังนี้

1. เพื่อผู้เรียนได้พบและรู้จักกับปัญหา ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อผู้เรียนรู้จักคิด และนำเหตุผลมาอภิปรายเพื่อประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหา
3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ และอดทนต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีวินัยในตนเอง สำนึกถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น

4. เพื่อเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการเรียนรู้การสอน จากการฟังครูสอนแต่ผู้เดียว มาเป็นการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

1.1.3 หลักการและกระบวนการเรียนรู้ของสถานการณ์จำลอง

แอสตเศคป (ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ. 2537 . 13 อ้างอิงมาจาก Stadskev . 1974 : 26 - 56) ได้เสนอหลักการ EIAG และกระบวนการเรียนรู้ 2 กระบวนการ คือ กระบวนการจัดกระทำข้อมูล (Information Processing) และกระบวนการเรียนรู้โดยประสบการณ์ (Experiential Processing) ดังรายละเอียดดังนี้

1. หลักการ EIAG รูปแบบพื้นฐานของการเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง

หลักการ EIAG นี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมของ สถานการณ์จำลองให้เป็นไปอย่างเป็นระบบ และสามารถนำประสบการณ์ที่เกิดขึ้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วยโครงสร้างดังนี้

1.1 E-Experience "Do" การกระทำกิจกรรมอันเป็นประสบการณ์ โดยตรง

1.2 I-Identify "Look" การจำแนกแยกแยะและการสังเกต โดย เป็นการพรรณนาหรือการอธิบาย กระบวนการ สัญลักษณ์ ความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมที่ นักเรียนได้กระทำระหว่างการกระทำกิจกรรม สถานการณ์จำลอง

1.3 A-Analyze "Think" การวิเคราะห์โดยเป็นการคิดวิเคราะห์ เพื่อทำให้มองเห็นสาเหตุและผล เพื่อทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการ ของสถานการณ์จำลอง หรือการวิเคราะห์ปัญหา วิเคราะห์การตัดสินใจที่ได้กระทำลงไปวิเคราะห์ ความคิดความรู้สึกที่เกิดขึ้น ซึ่งผลจากการคิดวิเคราะห์นี้จะนำมาซึ่งความเข้าใจความเป็นไปและ ต่อสู้กับเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้

1.4 G-Generalize "Learn" การลงความเห็นสรุป และการเกิด การเรียนรู้เป็นหลักการสุดท้ายหลังจากที่นักเรียนได้ผ่านประสบการณ์ ซึ่งผ่านการอธิบายและ

ผ่านการวิเคราะห์ซึ่งทำให้ได้รับข้อมูล และความเข้าใจในสิ่งที่ได้เกิดขึ้นจากกิจกรรมสถานการณ์จำลองครบถ้วนแล้วจึงพร้อมที่จะลงความเห็นหาข้อยุติเกี่ยวกับความคิดรวบยอด หลักการ และการแก้ปัญหา การตัดสินใจ หรือวิธีการที่จะเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของกิจกรรมสถานการณ์จำลองที่ได้กระทำไปแล้วได้

2. กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ของกิจกรรมสถานการณ์จำลองกระบวนการประกอบ
ด้วย

2.1 กระบวนการเรียนรู้โดยประสบการณ์ (Experiential Processing) มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 การแสดงหรือการกระทำ (Action) เป็นขั้นแรกของการเรียนรู้โดยประสบการณ์ คือ ผู้เรียนได้กระทำหรือแสดงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและทำให้มองเห็นความเป็นไป และผลกระทบของการกระทำ หรือการแสดงนั้น

2.1.2 การเข้าใจกรณีเฉพาะ (Understanding the Particular Case) เป็นขั้นที่ทำให้เกิดความเข้าใจในความเป็นไปและผลกระทบของการแสดงหรือการกระทำที่ได้รับประสบการณ์มา โดยมีหลักการว่ามนุษย์จะเรียนรู้ผลของการกระทำภายหลังจากที่มีประสบการณ์ในกรณีนั้น ๆ มาก่อน และเกิดการเรียนรู้ว่าจะกระทำอย่างไรเมื่อพบกับสถานการณ์ที่คล้ายกัน

2.1.3 การลงความเห็น (Generalizing) หลังจากที่ได้เข้าใจในความเป็นไป และผลกระทบของการกระทำจากประสบการณ์ที่ได้จัดให้แล้ว ขั้นต่อไปคือ การแสดงความเห็น สรุปหลักการ หรือกฎเกณฑ์ในสถานการณ์ หรือพฤติกรรมดังกล่าว พร้อมทั้งเชื่อมโยงหลักการและกฎเกณฑ์ที่ได้ลงความเห็นกับประสบการณ์ หรือสถานการณ์พิเศษนอกเหนือไปจากที่ประสบมาแล้วด้วย

2.1.4 การแสดงพฤติกรรมใหม่ (Acting in a New Circumstance) เมื่อเกิดความเข้าใจในหลักการหรือกฎเกณฑ์แล้วจึงลงข้อสรุปขั้นต่อไป คือการ

แสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องอันเกิดจากความเข้าใจในหลักการหรือกฎเกณฑ์เหล่านั้น พฤติกรรมที่แสดงในขั้นนี้จะแตกต่างไปจากพฤติกรรมที่ได้แสดงไปในขั้นตอนที่ 1 เพราะบุคคลนั้นได้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์แล้ว กล่าวคือประสบการณ์ที่เขาได้รับจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ในการกระทำในอนาคตของเขา

2.2 กระบวนการจัดการกระทำข้อมูล (Information Processing) มีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การรับข้อมูล (Reception of Information) เป็นการสื่อสารข้อมูลตลอดจนเครื่องหมาย หรือสิ่งที่แสดงเป็นนัยอย่างกลาง ๆ ข้อมูลที่ถูกสื่อสารเกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ทั่ว ๆ ไป และตัวอย่างเฉพาะซึ่งเป็นส่วนประกอบของกฎเหล่านั้น

2.2.2 การเข้าใจกฎทั่ว ๆ ไป (Understanding the General Principle) เป็นขั้นที่เกิดความเข้าใจในกฎทั่ว ๆ ไป และตัวอย่างเฉพาะซึ่งเป็นตัวอย่างของกฎได้เกิดการเรียนรู้ความหมายของข้อมูล และมีข้อมูลนั้นเป็นความรู้

2.2.3 รายละเอียดหรือส่วนพิเศษของข้อมูล (Particularizing) เป็นขั้นที่สามารถลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่พิเศษ หรือรายละเอียดปลีกย่อยของกฎทั่ว ๆ ไปได้ และสามารถที่จะเชื่อมโยงกฎเกณฑ์นั้นกับกรณี หรือสถานการณ์ใหม่ ๆ

2.2.4 การกระทำ (Acting) เมื่อเกิดการเรียนรู้ข้อมูลที่สมบูรณ์แล้ว ขั้นนี้จึงเป็นการนำข้อมูลอันได้แก่ กฎทั่ว ๆ ไป รายละเอียดอันเป็นส่วนประกอบของกฎนั้นไปกระทำให้เกิดประโยชน์ได้

ส่วน ประกอบ เดชชัย (2531: 137 - 138) ได้เสนอหลักการสำคัญของเกมสถานการณ์จำลอง 5 หลักการ ดังนี้

1. การจัดนวัตกรรมการเรียนการสอนแบบเกมสถานการณ์จำลองยึดหลักการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างเข้าใจจึงเน้นให้จัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. กระบวนการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในเกมสถานการณ์จำลองนั้นถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและมีความสำคัญมาก หากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่องนี้แล้วจะสามารถใช้เป็น

เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และคำตอบต่าง ๆ ที่ต้องการได้หลักการจัดจึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาคำตอบด้วย ไม่ใช่มุ่งแต่ที่คำตอบอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงกระบวนการและวิธีการที่ได้คำตอบนั้นมา

3. หลักการเรียนรู้ที่ดีต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ จึงจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำ และสามารถใช้ในการเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถค้นพบด้วยตนเองนั้น มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้งจดจำได้ ฉะนั้นการจัดสถานการณ์จำลองจึงจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพยายามค้นหาและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง การค้นพบด้วยตนเองนี้จะเกิดความรู้สึกซึ่งออกมาจากภายในตัวเอง ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่าฟังคำเตือนจากผู้อื่น

4. การเรียนรู้เกิดจากแหล่งต่าง ๆ มิใช่เกิดจากการแสวงหาจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ ฉะนั้นการจัดสถานการณ์จำลองจึงยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ ซึ่งการจัดจะเน้นการที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มให้มาก ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมจำเป็นต้องอาศัยอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แตกต่างกันจะมีผลกระทบต่อกันและกันอยู่เสมอ การให้ผู้เรียนฝึกการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

5. ยึดความสำคัญของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น ดังนั้นสถานการณ์จำลองจึงควรจัดส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นหาแนวทางที่จะนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียนด้วย

จากการศึกษาหลักการและกระบวนการเรียนรู้ของสถานการณ์จำลองจึงสรุปได้ว่า การทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการกระทำข้อมูล และกระบวนการเรียนรู้โดยประสบการณ์มีผลต่อการเรียนรู้เพราะทำให้เกิดความเข้าใจ การนำไปใช้เพื่อต้องการให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการและก่อให้เกิดประโยชน์ในการวางแผนเพื่ออนาคตต่อไป

1.1.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างสถานการณ์จำลอง

สุภา กิจจาทร (2529 : 196) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้สอนควรสร้างสถานการณ์จำลองให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด และสถานการณ์จำลองนั้น ๆ อาจเกิดขึ้นได้เสมอ นอกจากนั้นสถานการณ์ที่สร้างขึ้นต้องไม่ยากหรือซับซ้อนจนเกินความสามารถของผู้เรียน เมื่อได้ฝึกหัดแล้วผู้เรียนสามารถมองเห็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ได้ สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจะเป็นที่น่าสนใจหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. สถานการณ์นั้นเหมือนหรือใกล้เคียงกับความจริงมากเพียงใด
2. สถานการณ์นั้นสามารถครอบคลุมไปถึงเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจริงได้กว้างขวางเพียงใด
3. มีความง่ายที่ผู้เรียนเข้าใจถึงสถานการณ์นั้นเพียงใด
4. ช่วยกระตุ้นให้ผู้อยู่ในสถานการณ์นั้นได้ใช้ประสบการณ์เดิมมาเป็นเครื่องมือตัดสินใจได้เพียงใด
5. สามารถนำประสบการณ์จากการฝึกในสถานการณ์นั้นไปเป็นเครื่องช่วยแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้มากน้อยเพียงใด

ขั้นตอนในการสร้างสถานการณ์จำลอง

สุทิน บุญช่วงษ์ (2530. 84 - 87) ได้เสนอขั้นตอนไว้ดังนี้

1. ขั้นสำรวจและวิเคราะห์

ก่อนสร้างสถานการณ์จำลอง ต้องศึกษาและสำรวจจุดประสงค์ว่าต้องการให้ผู้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง ศึกษาสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อได้พิจารณาและศึกษาเป็นอย่างดี แล้วนำมาวิเคราะห์ว่าสถานการณ์นั้นจะมีผลต่อการเรียนรู้อย่างไร และจะให้ผลเสียอย่างไร สถานการณ์ที่นำมาวิเคราะห์นั้นใกล้เคียงกับความจริงแค่ไหน เพื่อให้สถานการณ์นั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด

2. ขั้นการกำหนดจุดประสงค์

ในการกำหนดจุดประสงค์นั้นมุ่งให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไร
เมื่อนักเรียนเรียนรู้จากสถานการณ์แล้วนักเรียนจะเป็นอย่างไร การสร้างสถานการณ์จำลองก็จะ
ต้องสร้างให้ตรงจุดประสงค์

3. ขั้นการเลือกสถานการณ์

สถานการณ์ที่เป็นจริงและสามารถจำลองมาใช้ในชั้นเรียนต้องสอดคล้อง
กับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ข้างต้น พิจารณาเลือกและสามารถนำสถานการณ์ที่เป็นจริงมาดัดแปลง
ให้เหมาะกับการใช้ในชั้นเรียนโดยสถานการณ์จำลองนั้นได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์
ตัดสินใจ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะที่ต้องการ ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4. ขั้นการกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง

การกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง ประกอบด้วยสิ่งสำคัญดังนี้

- 4.1 การกำหนดจุดประสงค์ของสถานการณ์จำลอง
- 4.2 กำหนดบทบาทของผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละคน
- 4.3 เตรียมข้อมูล ข่าวสารที่จำเป็น และเนื้อหา
- 4.4 กำหนดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เห็นเหมือนจริงในสังคม
- 4.5 ลำดับขั้นของเหตุการณ์ เวลา และปัญหาจากสถานการณ์
- 4.6 จบสถานการณ์ สรุปอภิปราย

5. ขั้นการสร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้และสร้างกฎเกณฑ์

การสร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบ
กิจกรรม เช่น บัตรคำ รูปภาพ บัตรคำสิ่ง เป็นต้น สื่อการเรียนรู้จะสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่
กำหนดในกิจกรรม ควรวางเงื่อนไขแต่ละขั้นตอนของการแสดงว่า ต้องกำหนดการเล่นตาม
ลำดับเหตุการณ์นั้น ๆ อย่างไร

6. ขั้นการทดลองใช้

เมื่อสร้างสถานการณ์เสร็จแล้ว ควรนำสถานการณ์จำลองนั้นไปใช้กับ

นักเรียนกลุ่มอื่นเพื่อตรวจข้อบกพร่อง ด้านวิธีการ ภาษา ตลอดจนการใช้สื่อและเงื่อนไขต่าง ๆ ว่าควรแก้ไข และปรับปรุงในแง่ใดบ้างเพื่อให้ได้สถานการณ์จำลองที่สมบูรณ์ เหมาะสมที่จะนำไปใช้กับนักเรียนแต่ละวัยได้อย่างเหมาะสม

ทเวลเกอร์ (Twelger . 1969-70) กล่าวถึงการสร้างสถานการณ์จำลองมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาของการสอนโดยผู้สร้างจะต้องรู้และเข้าใจว่าปัญหานั้นคืออะไร ปัญหาที่กำหนดขึ้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไร และใช้สภาพแวดล้อมอย่างไรบ้าง เป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา
2. พิจารณาว่าจะใช้กับนักเรียนกี่คน ใช้เครื่องมืออะไร มีวิธีการอย่างไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อะไร การดำเนินการจะเป็นไปในรูปแบบใด มีสิ่งใดที่จะช่วยอำนวยความสะดวกได้บ้าง และปรัชญาในการสอนจะเป็นไปในแนวใด
3. ขึ้นปรับสถานการณ์เข้าสู่ปัญหา เพื่อให้ปัญหานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ต้องอาศัยสภาพการณ์ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับปัญหา หรือเลือกวิธีการที่จะช่วยนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
4. ขึ้นกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้อยู่ในรูปของพฤติกรรมที่สามารถวัดได้
5. ขึ้นกำหนดเกณฑ์การวัดผล ซึ่งจะใช้วัดพฤติกรรมของผู้เรียนโดยแบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็น 2 แบบ คือ เกณฑ์การวัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียน และเกณฑ์การวัดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไป
6. ขึ้นเสนอผลของสถานการณ์จำลอง
7. ขึ้นการเลือกชนิดของเครื่องมือที่จะนำมาเป็นส่วนประกอบในสถานการณ์จำลอง เช่น ให้เครื่องช่วยสอน หนังสืออ่านประกอบ เกม หรือ การแสดงบทบาท
8. ขึ้นพัฒนาสถานการณ์จำลอง โดยเลือกใช้สื่อหลาย ๆ อย่างแล้วเลือกสื่อที่มีคุณภาพมากที่สุด

9. ขั้นพัฒนาระบบของสถานการณํจำลองโดยพิจารณาหาข้อบกพร่องในแต่ละขั้นตอนเพื่อ
นำไปแก้ไขให้สถานการณํจำลองที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์ที่สุด

10. ขั้นทดลองใช้สถานการณํจำลอง เพื่อหาข้อจำกัดของสถานการณํจำลองที่สร้างขึ้น
อาจทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กหรือแบบตัวต่อตัว โดยให้ผู้ได้รับการทดสอบทำเครื่องหมายในที่
ที่เป็นปัญหาหรือเปิดโอกาสให้อภิปรายกับผู้สร้างโดยตรง

11. ขั้นเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณํจำลอง หลังจากการทดลองถ้าหากพบข้อบกพร่อง
ต้องทำการปรับปรุงให้เหมาะสม

12. ขั้นใช้สถานการณํจำลองเป็นอุปกรณ์หรือกิจกรรมในการสอนจริง ซึ่งผู้สร้างจะต้อง
ดูประสิทธิภาพของสถานการณํจำลองนั้นด้วย

13. ขั้นปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สถานการณํจำลองเหมาะสมกับภาวะการณํในอนาคต
สำหรับการนำสถานการณํไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนนั้นมักจะพบการเปลี่ยนแปลงของสภาพ
การณํในการสอนจริงอยู่เสมอจึงต้องปรับปรุงและเตรียมสถานการณํให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สรุปจากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการสร้างสถานการณํจำลองประกอบด้วยขั้นตอน
ต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการนำสถานการณํที่เป็นจริงมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับการพัฒนาที่ผู้วิจัยต้อง
การให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์

1.1.5 ขั้นตอนในการใช้สถานการณํจำลอง

สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 76-77) กล่าวถึงขั้นตอนในการใช้สถานการณํ
จำลองในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียนโดยการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่นักเรียน
การเล่าเรื่องสรุปของสถานการณํที่นำมาใช้บอกวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนได้
รู้ แนะนำรูปแบบของสถานการณํจำลองที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ ข้อมูล ความเข้าใจเบื้องต้น
การแบ่งกลุ่มการทำความเข้าใจกับกฎเกณฑ์ กติกาต่าง ๆ และบทบาทของนักเรียนบางคน เป็นต้น

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม ในขั้นนี้จะปฏิบัติตามกิจกรรมที่ระบุไว้ตามบทบาทที่ได้รับ

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล เมื่อกิจกรรมสิ้นสุดลงครูควรให้นักเรียนได้วิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม สาเหตุและผลที่เกิดขึ้นของกิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างกฎเกณฑ์กติกาการเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดขึ้นจากการศึกษาร่วมกัน

4. ขั้นสรุป เน้นให้ผู้เรียนเปรียบเทียบเนื้อหาของสิ่งที่เรารู้กับชีวิตจริง การประยุกต์เชื่อมโยงเหตุการณ์จริงกับสถานการณ์จำลองให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันก่อนเพื่อจะได้นำไปสู่การปฏิบัติจริงต่อไป

วิธีเสนอสถานการณ์จำลอง

สภา กิจจาทร (2529 : 197) กล่าวถึงการเสนอสถานการณ์จำลองต่อผู้เรียนไว้ ดังต่อไปนี้

1. ให้ดูรูปภาพแล้วเล่าเรื่องประกอบ
2. ให้ดูรูปภาพซึ่งเรียงลำดับเหตุการณ์
3. ให้ดูภาพยนตร์หรือสไลด์เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
4. ให้ดูการแสดงบทบาท (Role-playing)
5. เล่าให้ฟังถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือใช้กรณีตัวอย่าง
6. ให้ดูจากสถานที่ที่ตกแต่งเหมือนสถานที่จริงและมีการแสดงบทบาทประกอบ

1.1.6 ประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง

การใช้สถานการณ์จำลองมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน (สมบูรณ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา . 2525 : 17 - 18) ดังต่อไปนี้

1. สามารถสร้างอารมณ์ และสร้างทัศนคติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
2. สถานการณ์จำลองยังสามารถรวบรวมเอาพฤติกรรมที่จะใช้ความสามารถของผู้เรียนและความจำไว้ด้วยกัน คือ ผู้เรียนจะพัฒนาความจำและวัดความสามารถ
3. สถานการณ์จำลองจะจูงใจให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมได้นาน

4. ผู้เรียนจะสามารถเลือกสนองต่อสภาวะการณ์ทางสังคมจากสถานการณ์จำลองได้
 5. สถานการณ์จำลองจะช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนให้เข้ากันได้เป็นอย่างดี และเป็นไปตามความต้องการ
 6. สถานการณ์จำลองดึงความสนใจของผู้เรียนไว้ได้ทั้งในการทำแบบฝึกหัด และแม้แต่การเรียนเนื้อหาหลายอย่าง
 7. สถานการณ์จำลองสามารถที่จะชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้
- นอกจากนี้ ครุยแซงค์ (ทรายทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ : 2537 : 25 อ้างอิงมาจาก Cruichshank. 1972. 17 - 19) กล่าวถึงส่วนดีที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอนไว้ดังนี้
1. ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งแสดงออกภายใต้สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
 2. จากการปฏิบัติของผู้เรียนในสถานการณ์จำลองจะสามารถบอกได้ว่าเขาได้นำหลักการหรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วไปใช้แค่ไหน อย่างไร
 3. เป็นวิธีการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนโดยที่ประสบการณ์นั้น ๆ ไม่อาจมีโดยตรงในขณะที่ศึกษาในสถานศึกษา เช่น การแก้ปัญหาที่ปรากฏในชีวิตในสังคม การสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นมาจึงเป็นวิธีที่ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการคิดหาวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้น
 4. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบเฉพาะความจริงที่เลือกสรรแล้วและมีระดับความยากง่าย ความสลับซับซ้อนที่เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน
 5. ผู้เรียนจะได้มีประสบการณ์ ได้ฝึกในสิ่งที่เป็นสภาพแท้จริงแล้วจะเสี่ยงภัยอันตรายมาก แต่เมื่อสภาวะการณ์นั้นถูกจำลองมาผู้เรียนจะสามารถฝึกและมีประสบการณ์ได้โดยไม่มีอันตรายใด ๆ

จากการศึกษาประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง จึงสรุปได้ว่าการใช้สถานการณ์จำลองมีประโยชน์ต่อการพัฒนาและการนำไปประยุกต์ใช้ใกล้เคียงกับสภาพที่เป็นจริง ซึ่งนำไป

ใช้การดำเนินชีวิตประจำวันและเป็นแนวทางปลูกฝังให้เกิดทัศนคติที่ดีในการช่วยพัฒนาความมั่นใจให้เกิดขึ้น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานการณ์จำลอง

งานวิจัยในประเทศ

เป็นงานวิจัยที่พบว่าการใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงอย่างได้ผลดียิ่ง ดังตัวอย่างผลการวิจัยต่อไปนี้

วรณา เลิศชัยนที (2528 : 165 - 166) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้นวัตกรรมคิดแก้ปัญหา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา กรุงเทพมหานคร จำนวน 80 คน กลุ่มทดลองเรียนด้วยการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมเรียนด้วยการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบทดสอบวัดแนวคิดแก้ปัญหา ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดแก้ปัญหา 4 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า การเลือกใช้นวัตกรรมคิดแก้ปัญหาด้านความรู้ ความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ และด้านการวิเคราะห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองเลือกใช้นวัตกรรมคิดแก้ปัญหาด้านการนำไปใช้และด้านการวิเคราะห์สูงกว่ากลุ่มควบคุม

จันทวิช พันธุ์สุข (2533 : 41) ได้ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปางแดง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 20 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยวิธีปกติ ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีความสนใจในอาชีพอิสระสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ณัฐรา ระกำนล (2535 : 56) ได้ศึกษาผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อ

ความมีวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนมีวินัยในห้องเรียนสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พุษชาติ เพชรสกลิต (2535 : 57) ได้ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ใช้การอภิปรายกลุ่ม มีพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมสูงกว่านักเรียนที่ใช้การอภิปรายกลุ่ม

กนกรัตน์ พงษ์สุนทร (2537 : 68) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองมีการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ใช้สถานการณ์จำลองกับนักเรียนที่ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีผลต่อการปรับตัวต่อเพื่อนต่างเพศไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

งานวิจัยในประเทศ

เบเคอร์ (Back . 1972 : 4313 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนโดยวิธีใช้ตำราเรียนกับการสอนโดยวิธีสร้างสถานการณ์จำลอง ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาในระดับ 3 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ควบคุม 2 กลุ่ม แต่

ละกลุ่มใช้เวลาทดลองสอน 3 สัปดาห์ กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมเรียนจากตำราเรียนและการอภิปราย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลีโอพอลโด (Leopoldo . 1972 : 1568) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลองของครูที่สอนภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้ฝึกกิจกรรมเฉพาะและการแก้ปัญหา โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตปริญญาตรีที่เรียนวิชาการสอนภาษาต่างประเทศ จำนวน 15 คน ของมหาวิทยาลัยโอไฮโอ ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศ ช่วยให้ครูสามารถแยกแยะและแก้ปัญหาในการสอนได้ อีกทั้งยังมีคุณค่าต่อการนำไปใช้สอนเป็นคณะ

เชอรี (Cherry . 1972 : 5087) ได้ทำการศึกษาการจัดรูปแบบพฤติกรรมสำหรับสถานการณ์จำลองเพื่อการอบรมครูใหม่ โดยผู้วิจัยใช้กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ฝึกกับสถานการณ์จำลองของปัญหา 20 ปัญหา พร้อมทั้งวิธีแก้ปัญหาเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม 2 กลุ่มที่ไม่ใช้ฝึกกับสถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่า การใช้สถานการณ์จำลองในการฝึกอบรมครูใหม่มีประสิทธิภาพดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สถานการณ์จำลองช่วยให้ครูใหม่เข้าใจเหตุการณ์ในโรงเรียนดีขึ้น ครูใหม่สามารถทราบปัญหาในห้องเรียนและหาวิธีแก้ปัญหาล่วงหน้าได้เมื่อออกไปเป็นครู

โพสต์มา (Postma . 1974 : 4712 - 4713) ได้ศึกษาผลของการทดลองใช้สถานการณ์จำลองสอนวิชาสังคมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีต่อความคงทนในการเรียนรู้และเจตคติต่อการใช้สถานการณ์จำลองของครู และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนจำนวน 394 คน เป็นหญิง 258 คน และชาย 136 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 152 คน กลุ่มควบคุม 142 คน มีครูประจำการเข้าศึกษาในครั้งนี้ 6 คน ผลการทดลองพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม มีความคงทนในการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทางด้านเจตคติต่อการใช้สถานการณ์จำลองของครู และนักเรียนพบว่าครูที่เข้าร่วมในการศึกษามีความพอใจต่อเทคนิคสถานการณ์จำลองเห็นว่าเป็นวิธีการที่มีประโยชน์ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนตามความ

สามารถของเข่าเอง เป็นวิธีการช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้ได้แสดงออก ทำให้ผู้เรียนมีความคิดที่แตกต่างในการแก้ปัญหา ส่วนความรู้สึกของนักเรียนต่อการใช้สถานการณ์จำลอง พบว่ามีเจตคติในทางบวกต่อวิธีสอนนี้ มีความสนใจ และเพลิดเพลินกับการได้ทำงานร่วมกัน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น

เกลเลอร์ (Geller . 1978 : 219-235) ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลองซึ่งนำมาแสดงเป็นบทบาทสมมติเพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียนทดลองกับนักเรียน จำนวน 91 คน ในการแสดงบทบาทสมมติ ใช้วิธีโอเทปเข้าช่วย ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยการแสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์จำลองมีความเชื่อฟังเพิ่มมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แอนเดอร์สัน (Anderson.1979:181) ได้ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลองในการสอนเรื่อง "การปิดกวาดบ้าน" กับนักเรียนระดับประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยวิธีการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งใช้วิธีเสนอสถานการณ์จำลองด้วยการแสดงบทบาทสมมติเพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียน ซึ่งทดลองกับนักเรียนจำนวน 91 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีการใช้สถานการณ์จำลองด้วยการแสดงบทบาทสมมติมีความเชื่อฟังเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยการใช้การแสดงบทบาทสมมติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและผลการวิจัยในประเทศและต่างประเทศ พบว่าสถานการณ์จำลองเป็นวิธีสอนที่จำลองเหตุการณ์จริงที่เป็นปัญหามาใช้ในห้องเรียน ฝึกผู้เรียนให้แก้ปัญหาได้กว้างขวางกว่าการใช้ความรู้ ความจำอย่างเดี๋ย ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีโอกาสคิดอย่างอิสระ นอกจากนั้นการใช้สถานการณ์จำลองมีประโยชน์อย่างยิ่งในการวิจัยที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดการพัฒนาที่ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีการดังกล่าวมาใช้เพื่อพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กรณีตัวอย่าง

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้กรณีตัวอย่าง

2.1.1 ความหมายของกรณีตัวอย่าง

ทศนา แหมมณี (2522 : 202) ให้ความหมายไว้อย่างสอดคล้องกันว่า กรณีตัวอย่างเป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงนำมาดัดแปลง และใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และอภิปรายกันเพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนทางแก้ไขปัญหา

สมพงษ์ จิตระดับ (2522:83) ให้ความหมายไว้ว่า กรณีตัวอย่าง(Cases) คือ สื่อการสอนที่สร้างขึ้นบนระบบปัญหาและการใช้ข้อมูลที่น่าสนใจ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ และทักษะในเรื่องของการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ การให้เหตุผล และมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้

ฉันทนา ภาคบังกช (2528 : 38-41) กล่าวว่า กรณีตัวอย่างเป็นการ นำสภาพการณ์หรือปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงมาศึกษากรณีตัวอย่างที่นำมาศึกษาควรใช้ในการส่งเสริมจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าของมนุษย์ ค่านิยม และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กรณีตัวอย่างควรเหมาะสม กับผู้เรียน มีความละเอียดชัดเจนพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นปัญหาได้อย่างกระจ่าง ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและมองปัญหาได้รอบด้าน รู้ลึกเห็นจริงเห็นจริงกับเรื่อง จนคิดว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกรณีตัวอย่างหรือคิดว่าเป็นปัญหาของตนเอง ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการแก้ปัญหา นับว่าช่วยให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ

ชูศักดิ์ สิงห์บุตร (2532 : 5) กล่าวว่า กรณีตัวอย่างเป็นเรื่องราว หรือ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ การระดมพลังสมอง รวบรวมข้อมูล การอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนการร่วมตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหาทำให้ผู้เรียนเกิดปฏิสัมพันธ์ มีอิสระในการเรียน และยังนำความรู้ที่ได้จากกรณีตัวอย่างไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากความหมายของกรณีตัวอย่างดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่ากรณีตัวอย่าง หมายถึง การจัดประสบการณ์เรียนรู้โดยการนำเอากรณี เรื่องราวปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน แล้วนำมาดัดแปลงให้สอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการสอน แล้วเสนอเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเพื่อเป็นการช่วยฝึกให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล แล้วนำกรณีตัวอย่างซึ่งคล้ายกับชีวิตจริงไปปฏิบัติ

2.1.2 คุณค่าของกรณีตัวอย่าง

ทีสนา แหม่มณี (2522 : 202) กล่าวว่า วิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง หรือเรื่องราวต่าง ๆ นี้ จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายถึงเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้นจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกับชีวิตจริงมาใช้ จะช่วยให้การเรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

กรณีตัวอย่างเป็นสื่อการสอนที่มีสาระน่าสนใจ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในวิชาวิจัยศึกษามาก ครูสามารถสร้างกรณีตัวอย่างได้หลายรูปแบบ หลายประเภท โดยการเชื่อมโยงนำสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม สิ่งแวดล้อม ชีวิตประจำวันที่น่าสนใจชวนติดตามและยังหาข้อสรุปที่เด่นชัดไม่ได้ มาปรับให้เป็นกรณีตัวอย่างแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาอย่างมีกระบวนการและขั้นตอนที่เหมาะสม นักเรียนจะได้ฝึกฝนกับการเผชิญเรื่องราว ปัญหาที่เกิดขึ้นของบุคคลหลายประเภท หลายเหตุการณ์ในรูปแบบของกิจกรรมที่สอดคล้องกับกรณีตัวอย่างที่นำมาใช้มีโอกาสดูจะได้รู้จักคิด วิเคราะห์ แยกแยะประเด็นปัญหา มีความคิดเห็นของตนเองเกิดขึ้น รู้จักการประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ และตัดสินใจได้อย่างมีหลักเกณฑ์ และเหตุผล กรณีตัวอย่างจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ความรู้สึก เจตคติของตนเองต่อผู้อื่นด้วย การจัดกิจกรรมโดยใช้กรณีตัวอย่างทำให้ครูมีโอกาเสริมสร้างให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะในเรื่องการทำงานกลุ่มด้วยในบางครั้ง ทักษะการเป็นผู้นำ บทบาทสมาชิกกลุ่ม การอภิปรายกลุ่มย่อย และมติของกลุ่ม เป็นต้น สุนน อมรวิวัฒน์ และ

สมพงษ์ จิตระดับ (2528 : 241) กล่าวว่า กรณีตัวอย่างนี้เป็นการใช้สื่อการสอนที่มีคุณค่าจะช่วยให้การเรียนรู้การสอนจริงศึกษามีลักษณะง่ายขึ้นต่อความเข้าใจน่าสนใจ และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา

2.1.3 การสร้างกรณีตัวอย่าง

การสร้างกรณีตัวอย่างขึ้นนั้น ครูผู้สอนจะต้องค้นคว้ากระตือรือร้นต่อข่าวคราวความเคลื่อนไหว รู้จักสังเกต และหากรณีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ และสามารถปรับเหตุการณ์เหล่านั้นให้สอดคล้องกับเนื้อหาทางจริยธรรมตรงกับวัย และระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน ซึ่งครูสามารถนำหลักการไปใช้การสร้างกรณีตัวอย่างดังต่อไปนี้ (สมพงษ์ จิตระดับ.

2522 : 83 - 84)

1. เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง หรือมีส่วนใกล้เคียงกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม กรณีตัวอย่างไม่ควรเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเอง หรือเขียนจากจินตนาการโดยสมมติให้เกิดขึ้นตามความต้องการ การใช้บุคคล เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อม ควรจะเป็นจริงด้วย
2. เป็นเรื่องที่ยังหาข้อยุติ หรือข้อสรุปไม่ได้ มีประเด็นที่ต้องใช้ความคิดของบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ทางเลือกของความคิดเห็นหรือคำตอบมีหลายแนวและเปิดกว้างการตัดสินใจกระทำได้หลายทาง เพื่อจะพิจารณาได้ว่าทางใดเหมาะสมที่สุด กรณีตัวอย่างที่ไม่มีทางเลือกจะไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้
3. มีสาระน่าสนใจ สนุกสนาน แทรกข้อคิดที่เป็นประโยชน์ และผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง
4. ให้ข้อมูลต่าง ๆ อย่างเพียงพอในการกำหนดปัญหาหรือประเด็นในการคิดตัดสินใจ กรณีตัวอย่างไม่ควรยากเกินไปจนผู้เรียนไม่สามารถหาคำตอบได้ หรือง่ายเกินไปจนผู้เรียนไม่ต้องใช้สติปัญญาในการคิดมากนัก กรณีตัวอย่างที่ดีควรมีการแสดงทางเลือกในการตัดสินใจอย่างเด่นชัด

5. สอดคล้องกับเนื้อหาทางจริยธรรมเหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

6. ปรับเป็นกิจกรรมที่แสดงออกและเคลื่อนไหวได้ กรณีตัวอย่างจะเป็นรูปธรรมมากขึ้น ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการแสดงออก การรับรู้และปฏิสัมพันธ์

7. ท้ายสุดของกรณีตัวอย่างจะต้องมีคำถามหรือประเด็นที่ใช้ในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

2.1.4 การเขียนกรณีตัวอย่าง

การเขียนกรณีตัวอย่างเพื่อใช้ในการเรียนการสอนมีวิธีการต่าง ๆ หลายวิธี ดังนี้ สมพงษ์ จิตระดับ (2522 : 84) ได้กล่าวไว้ พอสรุปได้ดังนี้ คือ

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของกรณีตัวอย่าง เพื่อให้เกิดความชัดเจน และความเข้าใจตรงกัน โดยต้องระบุให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างไร รวบรวมของสิ่งที่เรารู้

2. ระบุเหตุการณ์สำคัญ ๆ ของกรณีตัวอย่างให้ชัดเจน แบ่งเหตุการณ์ และลำดับของเรื่องราวให้ต่อเนื่องไม่สับสนจนผู้เรียนไม่สามารถรู้เค้าโครงของเรื่องได้

3. ลงมือเขียนกรณีตัวอย่าง ใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ กระชับรัด ไม่ยากเกินไป และเข้าใจให้ผู้เรียนติดตามเรื่อง

4. จัดทำคู่มือการใช้กรณีตัวอย่าง วัตถุประสงค์สำคัญในการเขียนแนวทางการแก้ปัญหา วิธีการสอน การเฉลยตัวปัญหาและประเด็นที่เหมาะสม เป็นต้น

5. เขียนใหม่เพื่อปรับปรุงกรณีตัวอย่าง ในกรณีที่ข้อมูลเปลี่ยนไปและการนำไปใช้พบว่ายากหรือง่ายเกินไปสำหรับผู้เรียน ภาษาที่ใช้ไม่เหมาะสม เหตุการณ์ไม่น่าสนใจ เป็นต้น

2.1.5 ประเภทของกรณีตัวอย่าง

สมุน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2528 : 641 - 642) ได้กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนประเภทนี้สามารถผลิตได้จากสิ่งแวดล้อม จากเรื่องราวเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เรื่องราวของบุคคลที่น่าสนใจ คำพูดหรือประโยคที่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นต่อสิ่งที่ได้พบและน่าจะนำมาเป็นตัวอย่างให้ข้อคิด ข้อวิจารณ์ การอภิปราย อันจะนำไปสู่การสร้างมโนคติอย่างมีเหตุผลและหลักการต่อไป ประเภทของกรณีตัวอย่างที่ครูสามารถสร้างได้เอง และนำไปใช้ได้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้แก่

1. ข่าวนิตยสารพิมพ์ กรณีตัวอย่างประเภทนี้นิยมนำมาใช้ในการสอนจริยศึกษา ครูจะต้องอ่านข่าวเกี่ยวกับคุณธรรมที่จะนำมาสอน การพิจารณาประเด็นที่นักเรียนต้องอภิปราย แสดงความคิดเห็น ตลอดจนการเป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติจริงได้ด้วย

2. เรื่องสั้น เป็นเหตุการณ์เรื่องราวของบุคคลไม่มากนัก เนื้อเรื่องไม่สลับซับซ้อน มีความแตกต่างในเรื่องของการกระทำ การแสดงออก และมีเหตุการณ์สำคัญตอนท้ายเป็นจุดสำคัญของเรื่อง เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึก ความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์ต่อไป

3. รูปภาพ กรณีตัวอย่างประเภทนี้จะ berupa รูปภาพหรือการ์ตูน ซึ่งมีเหตุการณ์ประมาณ 3-5 ภาพ แต่ละภาพจะมีเหตุการณ์ที่นักเรียนจะต้องดู และบรรยายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นได้ต่อเนื่อง ภาพสุดท้ายจะมีลักษณะที่ก่อให้เกิดประเด็นปัญหาในเรื่องการกระทำหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

4. บทสนทนาหรือคำพูด ลักษณะจะเป็นคำพูด หรือบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีลักษณะแสดงถึงความเชื่อ ค่านิยมของแต่ละคนที่แตกต่างกันในเรื่องเดียวกัน หรืออาจเป็นบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะนิสัย ความประพฤติของนักเรียนที่มีส่วนสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ บทคำพูดสนทนาที่นำมาใช้นี้ควรจะสั้น กระชับ และอาจตัดตอนเฉพาะส่วนที่สำคัญเพื่อนำมาเสนอและง่ายต่อการสนทนา พูดโต้ตอบกันในห้องเรียน

5. เรื่องยาวตัดต่อ กรณีตัวอย่างลักษณะนี้จะเป็นเหตุการณ์เรื่องราวของบุคคลหลายคน มีสถานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง เป็นเรื่องค่อนข้างยาว มีประเด็นขบคิดหลายอย่างมีข้อสงสัยเกิดขึ้นหลาย ๆ กรณี ลักษณะนี้จะเป็นการตัดตอนเรื่องราวให้สั้นกระชับลง และอาจแบ่งเรื่องราวให้เป็นชิ้นส่วนของข้อมูลย่อย ๆ ตามจำนวนที่เหมาะสมกับเรื่องราวและจำนวนผู้เรียน

6. เรืองเล่า การสร้างแบบ^{ผู้}จะมีลักษณะของบุคคล 4-5 คน เข้ามาเกี่ยวข้องกับในเรื่องที่เกิดขึ้น สิ่งสำคัญอยู่ที่คุณสมบัติของบุคคลก็จะมีข้อดีข้อเสียรวมกันอยู่ การพิจารณาหาเหตุผลจึงต้องดูทั้ง 2 ด้าน ควบคู่กันไป ก่อนจะให้เหตุผลหรือความคิดเห็นได้

2.1.6 ขั้นตอนการฝึกตัวอย่าง

ฉันทนา ภาคบกษ (2528:2) ได้กำหนดขั้นตอนของการศึกษากรณีตัวอย่างไว้ดังนี้

ขั้นเตรียม

- กำหนดสาระสำคัญที่ต้องสอนแล้วคัดเลือกกรณีตัวอย่างที่เหมาะสมกับเนื้อหา

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. เสนอกรณีตัวอย่างแก่ผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย
2. ให้ศึกษาประเด็นจากเรื่องด้วยตนเอง
3. ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายความคิดเห็นแล้วสรุปหาข้อยุติ
4. รวมกลุ่มใหญ่เพื่อเสนอสรุปผลการอภิปรายด้วยการรายงานหรือแสดงบทบาทสมมติ
5. ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

1. สรุปประเด็นเนื้อหา โดยโยงความคิดเห็นที่ได้รับจากการศึกษากรณีตัวอย่างไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. สังเกตการอภิปราย การตอบคำถามรายบุคคลหรือการทำแบบทดสอบ
3. สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในขณะรายงานหรือแสดงบทบาทสมมติ
4. สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนจากการปฏิบัติจริงหรือวิธีอื่นที่เหมาะสม

2.1.7 การนำกรณีตัวอย่างไปใช้

เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการและการลำดับขั้นตอนของการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ ครูสามารถเตรียมการได้ดังนี้คือ (สมพงษ์ จิตระดับ. 2522: 85-86)

1. การศึกษาแยกแยะหัวข้อคุณธรรมที่ต้องการสอน เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง การตั้งความคิดรวบยอด การศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรมที่ต้องการเน้นและสอน
2. คัดเลือกข่าว เรื่องราว ตัวอย่างเหตุการณ์ที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับคุณธรรมที่ต้องการสอน ปรับให้เข้ากับวัย ประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมของผู้เรียน
3. กำหนดขั้นตอนและรายละเอียดของการนำไปใช้ จุดมุ่งหมาย ลำดับขั้นตอนของการแสดงออก จำนวนกลุ่มและนักเรียนในแต่ละกลุ่ม สถานที่ เวลาที่ใช้ สื่อการสอน ประกอบ บทบาทของนักเรียน ประเด็นที่ใช้นำการอภิปรายแสดงความคิดเห็นตัวอย่างข้อมูลเพิ่มเติม ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ แนวทางและวิธีการแก้ไข
4. การนำไปใช้ในชั้นเรียน ครูจะเริ่มนำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเรียนรู้ การกำหนดขอบเขตเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง ปัญหาทางคุณธรรมที่เกิดขึ้น การเตรียมห้องเรียน และบรรยากาศให้เหมาะสมกับการนำตัวอย่าง การอภิปราย การแบ่งกลุ่ม ข้อตกลงที่ใช้ หลังจากนั้นกรณีตัวอย่างจะเป็นกิจกรรมการสอนที่สำคัญที่สุดนักเรียนจะศึกษากรณีตัวอย่างด้วยตนเอง มีการอภิปรายกลุ่มย่อย เสนอความคิดเห็น การซักถาม การเพิ่มเติมข้อมูลตัวอย่างต่าง ๆ และท้ายที่สุดคือการตอบปัญหา หรือประเด็นพร้อมกับเหตุผลท้ายของกรณีตัวอย่างที่กำหนดให้
5. การเพิ่มเติมเนื้อหา เอกสารเสริมประสบการณ์แบบประเมินผลตนเอง หรือกลุ่มเกี่ยวกับคุณธรรมที่ต้องการสอน
6. แนวสรุปและประเด็นที่นักเรียนควรได้รับ เป็นขั้นตอนที่ทำให้กรณีตัวอย่างเกิดความชัดเจนในสิ่งที่เรียนรู้ ความขัดแย้งลดน้อยลง ครูผู้สอนจึงต้องมีแนวสรุปและการตั้งคำถามนำเพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปแนวคิด สาระสำคัญของคุณธรรมได้ด้วยตนเอง

2.1.8 ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษากฎตัวอย่าง

ฉันทนา ภาคบกษ (2528 : 4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษากฎตัวอย่างไว้ดังนี้

1. ทำให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับปัญหามากมายในเวลาจำกัด
2. ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและมีความกระตือรือร้น
3. ทำให้ผู้เรียนสนุกสนาน ตื่นเต้น ไม่เบื่อหน่าย
4. ทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนแจ่มชัด
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือโดยไม่คิดถึงการแข่งขัน
7. ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการพิจารณาเหตุการณ์ที่เรียนอย่าง รอบคอบ

อภิปรายปัญหาได้ลึกซึ้ง มีหลักการ เหตุผล คุณธรรม และมองทิศทางแนวความคิดของตนได้ทะลุปรุโปร่ง

8. ทำให้ผู้เรียนได้พบปัญหาต่าง ๆ ก่อนที่จะเกิดในชีวิตจริง
9. ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำปัญหาที่ยุงยากให้เป็นปัญหาง่ายขึ้น
10. ทำให้ครูเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้แนะแนวทาง
11. เป็นการถ่ายทอดความรู้อย่างมีระบบ
12. ใช้แนวทางกระบวนการตัดสินใจในการแก้ปัญหาในอนาคต
13. การตัดสินใจปัญหาแม้จะผิดพลาดก็ไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจริง แต่เป็น

บทเรียนที่จะสอนให้รู้จักการปรับปรุงต่อไป

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

ปิยะรัตน์ ศรีสมบัติ (2533 : 65) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งไกรสรวงษ์-

สงเคราะห์ จังหวัดอุดรธานี พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนว มีพฤติกรรมประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วลัยลักษณ์ ภักดีผล (2533 : 37) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนว ที่มีต่อความไม่ประมาทในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิจิตรวิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวมีความไม่ประมาทในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัจจิมา จินวาลา (2535 : 65) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของ กิจกรรมกลุ่มและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความรับผิดชอบต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองเสือน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่างมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัย สรุปได้ว่า การใช้กรณีตัวอย่างเป็นการนำสถานการณ์หรือปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงมาศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นอิสระในการแก้ปัญหา และเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้คิดอย่างมีเหตุผลเพื่อสามารถพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการใช้กรณีตัวอย่างน่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับการนำมาใช้พัฒนาในเหตุการณ์ปัจจุบันได้ และสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ที่พบเห็นสามารถนำมาพัฒนาความมีน้ำใจให้เกิดขึ้นได้

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ

3.1.1 ความหมายของความมีน้ำใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2528 ได้ให้ความหมายว่า "น้ำใจ" คือ จิตใจ ใจจริง เช่น เห็นน้ำใจ เห็นนิสัยใจคอ เช่น น้ำใจพ่อ น้ำใจแม่ น้ำใจชาย น้ำใจหญิง

ตามพจนานุกรม (พจนานุกรมฉบับหลวง . ม.ป.ป : 373) "น้ำใจ" หมายถึง จิตใจที่แสดงออกหรือปฏิบัติตอบสนองต่องานที่ตนกระทำอย่างดี เช่น ผู้ที่เป็นครูมีจิตใจรับผิดชอบอยากให้งานของครูเจริญก้าวหน้า ครูก็ทำงานเต็มความสามารถและรู้สึกสนุกไปกับงานนั้น หรือการที่ผู้บังคับบัญชาแสดงความโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือเมื่อทุกข์ร้อน และชมเชยเมื่อปฏิบัติงานดี ก็ถือว่าเป็นน้ำใจหรือขวัญเช่นกัน นอกจากนี้ เพลิง ทัดตชีโว (2531:59-61) ได้ให้ความหมายของความมีน้ำใจใน 2 ลักษณะ คือ ในทางโลกและในทางธรรม

ในทางโลก ความมีน้ำใจ หมายถึง พอละช่วยเหลือใครใคร่ได้ก็ช่วยไปเถอะอย่าหวงแรง ธรรมชาติของคนนั้นแปลกยิ่งออกแรงก็ยิ่งได้แรง ถ้าไม่อย่างนั้นแล้วนักกีฬาเขาจะวิ่งกันไปทำไม โลหิตที่บริจาคไปย่อมทำให้เกิดโลหิตใหม่ใหม่ขึ้นมาแทน และมีคุณภาพสูงกว่าเดิมด้วย ถ้าเราแล้งน้ำใจ หวงแรง กลัวเหนื่อย กลัวเหงื่อออก ระวังเถอะถ้าเหงื่อไม่ออกแล้วมันจะตกใน วันดีคืนดีก็จะทะลักออกมาเอง แต่ออกมาทางตากลายเป็นน้ำตา เพราะว่าถึงคราวที่เราต้องการความช่วยเหลือจากคนอื่นก็ไม่มีใครเขาให้ความช่วยเหลือ ถ้าสามารถ ช่วยได้ก็ช่วยไป ไม่ว่าจะช่วยด้านร่างกาย แรงใจ หรือแรงทรัพย์ของเรา แต่อย่าช่วยเหลือจนกระทั่งตัวเองต้องพลอยเดือดร้อนไปด้วย

ในทางธรรม ความมีน้ำใจ หมายถึง เป็นผู้มีเมตตาจิตรู้คุณคน ใครมีอุปการะก็ต้องหาทางไปตอบแทนพระคุณท่าน นอกจากตอบแทนผู้มีพระคุณแล้วก็บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมในโอกาสอันสมควร อย่างนี้จึงเรียกว่าเป็นผู้ไม่แล้งน้ำใจต่อศาสนาและสังคม

ประดับ เรืองมาลัย (2519 . 56) กล่าวว่า ความมีน้ำใจ คือ ความ

ต้องการช่วยเหลือเพื่อนเวลาเขาเดือดร้อน มักยกโทษให้แก่เพื่อน ๆ ชอบทำอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้ผู้อื่น ชอบมีน้ำใจต่อผู้อื่น ชอบเห็นใจเวลาผู้อื่นได้รับอันตราย หรือเจ็บป่วยชอบแสดงความรักใคร่ ชอบพอสื่อผู้อื่น ชอบให้ผู้อื่นเล่าเรื่องปัญหาส่วนตัวให้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับ

พรรณราช ทวีพระประภา (2529:184) กล่าวว่า ความมีน้ำใจ คือ ส่วนที่มีเมตตากรุณา ชอบช่วยเหลือผู้อื่นปกป้องคุ้มครองผู้อื่น หรือมีความเห็นอกเห็นใจ มีน้ำใจดีต่อผู้อื่นเช่นเดียวกับที่พ่อแม่แสดงต่อลูก ผู้บังคับบัญชาที่มีลักษณะเช่นนี้เด่นชัดก็จะมีเมตตาปราณีต่อลูกน้อง ผู้ให้บริการถ้ามีลักษณะเช่นนี้เด่นชัดก็จะเต็มใจที่จะให้บริการอย่างเต็มที่เพื่อช่วยเหลือผู้มารับบริการ

สำหรับ กนก จันทร์ขจร (2533 : 728) ได้ให้ความหมายของ"น้ำใจ" ว่า คือ อุปนิสัยใจคอแท้ ๆ ของคนที่รู้จักทะนุถนอมถึงผู้อื่น เรียกว่ามีน้ำใจ ส่วนผู้ที่มุ่งคิดเฉพาะแต่ตนเองเป็นที่ตั้งไม่รู้จักระลึกถึงผู้อื่นบ้าง เรียกว่าไม่มีน้ำใจ หรือขาดน้ำใจ ผู้ที่มีน้ำใจนั้นเป็นผู้ที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือก็รับเป็นภาระให้โดยไม่หวังผลตอบแทน เช่น ลูกที่ที่นั่งแก่เด็ก สตรี คนชรา บนรถประจำทาง เป็นต้น ตามชนบทชาวบ้านจะช่วยเหลืองานกันที่เรียกว่า "ลงแขก"เป็นบ่อเกิดความรักความสามัคคี คนมีน้ำใจย่อมมีคุณธรรม มีจิตสำนึกในความเมตตากรุณาเป็นพื้นฐานที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลโดยไม่หวังผลตอบแทน และวุฒิสวัสดิ์ สวัสดิวัฒน์ (2534:38) ได้กล่าวว่า ผู้มีน้ำใจ คือ ผู้ที่พร้อมจะเอื้ออารีต่อผู้อื่นโดยไม่ต้องรอให้เขาออกปาก เป็นผู้ที่เข้าใจปัญหา ความปรารถนา ความขาดแคลน ความทุกข์ระทมขมขื่นของผู้อื่น และการช่วยเหลือจะเป็นไปด้วยเหตุผลแต่ก็มีความเต็มใจ เต็มไปด้วยความปรารถนาดี รวมทั้งการให้กำลังใจ ให้แรงบันดาลใจและไมตรี

สรุปจากความหมายข้างต้น ความมีน้ำใจ หมายถึง จิตใจที่แสดงออกหรือปฏิบัติตอบสนองต่องานที่ตนกระทำ ความรู้สึกหรือปฏิบัติตอบสนองที่มีต่อผู้อื่นมีเรื่องเดือดร้อน ยกโทษให้เมื่อทำผิด มีเมตตากรุณาแก่ผู้ที่ด้อยโอกาสและการกระทำนี้จะเต็มไปด้วยความปรารถนาดี รวมทั้งการให้กำลังใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

3.1.2 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความมีน้ำใจ

วิจิตร อาวะกุล (2525:140) กล่าวถึงการแสดงความมีน้ำใจว่า เป็นธรรมเนียมไทยมาแต่โบราณ หมายถึง ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เอาเปรียบไม่เอาของผู้อื่น ฝ่ายเดียว เป็นการเห็นแก่ตัวและเอาเปรียบผู้อื่น และการมีน้ำใจเป็นการช่วยด้วยความเต็มใจ ตามกำลังกาย เงิน ให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับผู้มีทุกข์ และช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน

วันเทญ บุญประกอบ (2526 : 41) กล่าวถึง การแสดงความมีน้ำใจ สามารถแสดงได้หลายโอกาส ทั้งทางกาย วาจา และใจ เช่น เพื่อนสอบไม่ได้ดีเราช่วยปลอบให้กำลังใจ ไม่ซ้ำเติม หรือดูถูกเพื่อน เมื่อเพื่อนต้องการความรู้ถ้าเรารู้ช่วยอธิบายให้ เมื่อถึงคราวทำงานก็ช่วยกัน เช่น ถือของ เป็นต้น การแสดงน้ำใจและความช่วยเหลือนั้นเป็นคุณสมบัติที่ดีของผู้กระทำ แม้ไม่มีใครชมแต่ผู้กระทำก็ควรภูมิใจในสิ่งที่ตนกระทำนั้นจะต้องดีเสมอ เราชอบให้คนอื่นพูดดี กระทำดีต่อเรา เราก็ควรพูดดีกระทำดีต่อผู้อื่นด้วย

นิพนธ์ คันทะเสวี (2528 : 55) กล่าวถึง ความมีน้ำใจว่า เป็นคนมีความเพียรพยายามสามารถช่วยผู้อื่น ช่วยเหลือคนให้ทำงานสำเร็จอย่างน้อยก็เป็นกำลังใจแก่ผู้อื่น แต่ถ้าเราเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถที่เขาต้องการซึ่งจะทำให้ความเพียรพยายามมีความหมาย มีคุณค่ามากขึ้น แม้แต่สิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ถ้าเขาทำอะไรเราก็เข้าไปช่วย เขาก็เห็นว่าเรามีน้ำใจ ถ้าเขาเห็นว่าไม่จำเป็นที่เราจะช่วย เขาอาจบอกว่าไม่ต้อง แต่เราก็น่าจะสบายใจที่เราได้แสดงน้ำใจของเราอันเนื่องมาจากธรรมเนียมไทยหรือเด็กถ้าเห็นผู้ใหญ่ทำงานก็เข้าไปช่วย เช่น ถ้าเห็นครูอาจารย์ยกของ หอบหิ้วสิ่งของหรือทำอะไรก็ควรจะช่วย ไม่ควรนิ่งดูดาย รับอาสาเข้าไปแบ่งเบาภาระตามแต่กรณี ไม่จำเป็นต้องให้ท่านออกปากขอร้อง

ณรงค์ศักดิ์ ตะละกัญ (2529 : 98) กล่าวว่าเรื่องของความมีน้ำใจขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากการเลี้ยงดูและแบบอย่างที่ได้รับ มีความเข้าใจแต่ละคนไม่เหมือนกัน รู้จักหยิบบอกความสามารถดีเด่นมองเห็นคนในแง่ดี มีความรับผิดชอบในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย มีความเป็นระเบียบแบบแผน แบ่งเวลาได้ถูกต้อง เป็นคนที่คล่องแคล่วมองทุกอย่างรอบข้างอย่างฉับไว มีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาพร้อมที่จะรับรู้สิ่งแปลก ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวในสังคม

เอ็ม ชไนเดอร์ (เอชดี จักรวิทยานนท์ : 2537 : 48 อ้างอิงมาจาก เอ็ม ชไนเดอร์. 2532 : 100 - 120) ได้กล่าวถึงความเห็นแก่ตัวและความมีน้ำใจสรุปได้ดังนี้ ความมีน้ำใจเป็นผู้ที่มีลักษณะเมตตาเอื้อเฟื้อ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว ไม่ยึดตนเองเป็นใหญ่ มีความกรุณามีความรักต่อเพื่อนมนุษย์ หรือเป็นคนใจบุญที่ไม่ต้องการสิ่งตอบแทน มีความเสียสละมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ให้ความร่วมมือกับทุกคน มีความอ่อนหวาน มีการให้อภัย มองโลกในแง่ดี มีความใจดีอุทิศเวลาให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และถ้ามีการลงความเห็นว่าคุณค่าสำคัญประมาณ 4 ชนิด ดังต่อไปนี้ คือ

1. พยายามลดความเห็นแก่ตัวลงและเพิ่มความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
2. ต้องพยายามแก้ปัญหาหรือทำอะไรสักอย่างหนึ่งให้ได้ และได้อย่างดี
3. ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ต้องมีความกระฉับกระเฉงเข้าใจง่าย

หลายคนลงความเห็นไว้ในข้อ 1 เป็นข้อที่สำคัญที่สุด เพราะความไม่เห็นแก่ตัวเอง ทำให้คบกันได้ด้วยดี ซึ่งเป็นลักษณะของคนมีน้ำใจเป็นคุณสมบัติเช่นเดียวกับความเห็นแก่ตัวเป็นการติดมิตร และเป็นการเพิ่มศัตรู สำหรับคุณสมบัติธรรมชาตินี้ หมายถึง สิ่งแวดล้อมและการอบรมอุปนิสัยในวัยปฐมวัยของเด็ก

สุจิตรา สุภาพ (2534 : 11) กล่าวถึง การแสดงน้ำใจไมตรี หรือความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัวเป็นใหญ่ เช่น ชันทรเมธีควรลูกให้เด็กคนชรา คนมีครภัน (ถ้านักเรียนมีที่นั่งอยู่) หรือญาติพี่น้องคนที่ทุกข์ร้อน เราก็ควรช่วยเหลือเกื้อกูลตามควร หรือเพื่อนจัดงานไมทันเราก็ให้เพื่อนไปจดบ้าง เป็นต้น โดยเฉพาะคนในชนบทจะมีน้ำใจไมตรีหรือมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แม้แต่กับคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักกันก็ตาม ในชนบทจะให้การเลี้ยงดูเพื่อเป็นการแสดงน้ำใจ แม้บางคนจะยากจนก็ยังมีความเอื้อเฟื้อ โดยเฉพาะการตัดบาตรทำบุญทำทานแก่ศาสนา ชาวชนบทจะทำกันมากซึ่งค่านิยมนี้มีมาแต่เดิมเนื่องจากมีอาชีพในการทำเกษตรกรรม ตลอดจนถึงดินในสมัยก่อนอุดมสมบูรณ์ในน้ำมีปลาในนามีข้าว การทำนาก็ช่วยกันทำ เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว โกงจุกบวชนาค ระหว่างที่ช่วยแรงกันก็มีการเลี้ยงกันถือคติที่ว่า"ตาเขา ตาเรา"เราช่วยเขาเลี้ยงเรา

พอลดาเรมิ่งงานอะไร เขาก็มาช่วย เพราะชาวนาอยู่กันแบบใกล้ชิดสนิทสนม การพึ่งพาอาศัยกัน จึงมีมาก

ทินกร ชาคิกุล (2534 : 27-32) ได้เขียนบทความเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ ก็ไปไม่รอด" ได้กล่าวถึงความมีน้ำใจว่า เป็นโอสถชนิดหนึ่งที่มีคุณวิเศษ สามารถทำให้สังคม หรือมนุษย์ชาติร่มเย็นเป็นสุขได้ ถ้ามีน้ำใจต่อกันโดยเฉพาะคนไทยเรานับถือกันนักเชื่อว่า เรื่องของน้ำใจเป็นเรื่องสำคัญถึงได้มีการกล่าวเปรียบเปรย มีคติธรรมมีนิทาน ตำนานขานเล่า กันมากมายในเรื่องของการมีน้ำใจไว้อย่างพรรณาได้ไม่หมดที่เดียวโบราณกล่าวไว้เกี่ยวกับหญิง ที่งามต้องมีเรือนสาม น้ำสี่ ในสี่น้ำจะมีน้ำใจเป็นหนึ่งเดียว และมีการสอนให้ศึกษาน้ำใจกันว่า ใจคนนั้นลึกไม่มีใครรู้ง่าย ๆ ดังสุนทรภู่กล่าวไว้ว่า

"แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์ มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งน้ำใจคน"

ท่านองเดี๋ยวกับที่ว่า "จิตมนุษย์นี้ใช้รักษากแท้หยังถึง" หรือ"ปากปราศรัยน้ำใจเชื่อถือ" ฟังดูแล้วน่ากลัวแต่ก็มีอย่างนี้จริง ๆ โลกจึงได้უნวายเป็นอยู่ทุกวันนี้ ดังนั้นการมีน้ำใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทุกคนเรียกร้องให้สร้างบรรยากาศของการมีน้ำใจให้แกกันและกัน เพื่อความร่มเย็นเป็นสุข โทษของการไร้น้ำใจหาได้เกิดเฉพาะสังคมรอบข้างเท่านั้น ในบางรายถึงกับทำลายตนเอง ทำลายอนาคต หรือแม้แต่ชีวิตที่ต้องสิ้นไปเพราะการขาดน้ำใจก็มีให้เห็นอยู่ คนที่แล้งน้ำใจมี จิตใจคับแคบแม้ว่าจะเป็นคนเก่ง คนดีมีวิชาอย่างไรก็จะอยู่ร่วมกับสังคมได้ยาก ผู้ที่มีจิตใจริษยา เกรี้ยวร้อนอยู่ในใจ เพลิงแห่งโลภะ และโมหะ ย่อมจะเผาผลาญความรู้สึกนึกคิดให้กลายเป็นคน ไร้ปัญญาไม่สามารถเอาตัวรอดได้

วุฒิสวัสดิ์ สวัสดิวัฒน์ (2534 : 38) กล่าวว่า "คุณธรรม" ประการหนึ่งที่ผู้ บริหาร หรือนักธุรกิจรวมทั้งมนุษย์ทุกคนจะต้องระลึกถึงเสมอคือ ความมีน้ำใจ ผู้ที่มีน้ำใจจะก่อ ให้เกิดความเบิกบานและอบอุ่นใจแก่ผู้รับ ผู้มีน้ำใจนั้นแม้บางครั้งจะภาระมากมีเวลาน้อย แต่ก็ ยังเจียดเวลาที่จะรับฟังปัญหาของผู้อื่น และเต็มใจที่จะให้ความอนุเคราะห์ความช่วยเหลือเท่าที่

ตนเองจะให้ได้ รวมทั้งการให้ข้อคิดด้วยความปรารถนาดี ผู้มีน้ำใจอยากช่วยผู้อื่นด้วยความตั้งใจ มีความสุขกับการที่เป็นผู้ให้ และเป็นผู้ที่ทำให้บุคคลอื่นมีความสุข ผู้มีน้ำใจทำให้โลกนี้น่าอยู่เพราะเป็นผู้ให้ความรัก ความเมตตา ความกรุณา และไมตรีจิตจากหัวใจ ดังนั้นไม่ว่าเราจะอยู่ในฐานะใด ประกอบอาชีพใด จะเป็นธุรกิจหรือไม่ก็ตาม พื้นฐานความเป็นมนุษย์คือ น้ำใจ จะต้องเป็นหลักการสำคัญในการดำรงชีวิตและการประกอบกิจการงาน การสอนตนเอง และฝึกตนเองให้มีน้ำใจจึงเป็นสิ่งดีงาม น่ารัก น่านิยม เพราะผู้มีน้ำใจย่อมไม่ขาดแคลน ไม่อับจน ตรงกันข้ามเป็นผู้ที่จะพบกับหนทางของความสุขความเจริญในทุก ๆ ด้าน

สมิต อาชวินิกุล (2535 : 131 - 135) กล่าวถึงความมีน้ำใจว่าเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็นต้องใช้จ่ายเงินทองอะไรมากมาย เราอาจแสดงออกซึ่งความมีเมตตาและกรุณาต่อเพื่อนร่วมโลก โดยการช่วยเหลือเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เป็นการแสดงน้ำใจได้ อาทิ การขึ้นรถโดยสารประจำทาง วัฒนธรรมไทยดั้งเดิมจะสอนให้สุภาพบุรุษต้องสละที่นั่งให้แก่สตรี เด็ก และคนชรา นี่ก็นับว่าเป็นการแสดงน้ำใจ หากเราได้ไปเที่ยวในชนบทแถวภาคเหนือหรือภาคอีสานจะพบว่าชาวบ้านมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเพื่อเชิญให้เราช่วยรับประทานอาหารเมื่อถึงเวลาอาหารในแต่ละมื้อ หรือเมื่อเขาทำอาหารได้มากก็จะแบ่งให้บ้านอื่น ๆ ในหมู่บ้านนั้นเป็นการแสดงความมีน้ำใจต่อกัน การแสดงความมีน้ำใจจึงไม่ใช่วัดกันได้ด้วยควมมีเงิน บางคนมีเงินมากแต่อาจล้งน้ำใจก็ได้ บางคนเป็นเศรษฐีแต่ตระหนี่ถี่เหนียว ไม่ยอมสละเงินโดยไม่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทน

ความมีน้ำใจนั้นตรงกันข้ามกับความอิจฉาริษยา คนที่คิดอิจฉาริษยาคันอื่นย่อมปรารถนาจะให้ผู้ที่ได้ดีกว่าเราเกิดความวิตติด้วยประการต่าง ๆ แต่คนที่มึน้ำใจนั้นเมื่อเห็นคนอื่นได้ดีกว่า จงมีมุทิตาจิตแสดงความยินดีด้วยความจริงใจ ความมีน้ำใจซึ่งตรงกันข้ามกับความเห็นแก่ตัว ผู้ที่มีน้ำใจจะนึกถึงผู้อื่นและจะพยายามช่วยผู้อื่นที่ต่ำต้อยกว่าตัวเอง ขณะที่คนเห็นแก่ตัวมักจะคิดแต่ประโยชน์ส่วนตัวมาก่อน กล่าวกันว่า ท่านมหาตมะ คานธี ผู้นำชาวอินเดียขึ้น ไข้เวลาไปในการแสดงความมีน้ำใจโดยการไปช่วยชาวบ้านที่อาภจนสร้างบ้านโดยลงมือด้วยตนเอง จนมีหลายคนที่ไม่เข้าใจคิดว่าคานธีใช้เวลาสิ้นเปลืองไปโดยไม่ได้รับประโยชน์ไม่คุ้มค่า ซึ่งทำให้เขาไม่เข้าใจว่านั่นเป็นการแสดงความมีน้ำใจของผู้นำประเทศที่มีต่อราษฎรผู้ยากไร้ ส่งผล

สะท้อนให้เห็นว่าชาวอินเดียทุกหมู่เหล่าให้ความรักและศรัทธาต่อคานธีประหนึ่งเป็นเทพเจ้าจุติลงมาเกิดในโลกนี้ มนุษย์ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิต ถ้าหากแล้งน้ำใจเสียเพียงอย่างเดียว เขาย่อมเป็นคนที่ขาดคุณค่าต่อสังคมที่เขาอยู่

การฝึกตนเองให้เป็นคนมีน้ำใจ กระทำได้ดังนี้

1. คิดถึงหัวอกคนอื่น และแสดงต่อผู้อื่นเหมือนที่เราต้องการให้ผู้อื่นแสดงต่อเรา
จงทำดีต่อคนอื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่ว่าความดีนั้นจะเป็นเพียงเล็กน้อยหรือสิ่งที่ยิ่งใหญ่ก็ตาม
2. จงคิดถึงการให้มากกว่าการได้รับ
3. เมื่อไปเที่ยวในที่ไกลหรือไกลก็ตาม ควรซื้อของฝากมาถึงคนที่เรารูจักและญาติมิตรของเรา อันเป็นการแสดงความมีน้ำใจต่อกันโดยไม่จำเป็นต้องใช้เงินมากมาย
4. จงเสียสละกำลังทรัพย์ สติปัญญา กำลังกาย และเวลาให้แก่ผู้ที่เดือดร้อนที่ต้องการพึ่งพาอาศัยเรา โดยเป็นการกระทำที่ไม่หวังผลตอบแทน
5. จงมีนิสัยเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนบ้าน เช่น ไปร่วมงานพิธีต่าง ๆ ไปงานแต่งงาน ไปงานศพ หรืองานอื่น ๆ
6. จงให้ความรักแก่คนอื่น ๆ และช่วยเหลือเขาเมื่อเขาขอร้อง หรือเราเห็นว่าเขากำลังต้องการความช่วยเหลือจากเรา

พรหมราช ทรินทะประภา (2534 : 57) กล่าวถึง การแสดงความมีน้ำใจ และความเอาใจใส่เล็ก ๆ น้อย ๆ ต่อผู้ได้บังคับบัญชา นี่แหละมีความสำคัญยิ่งยวด ซึ่งไม่น่ามองข้าม ผู้ได้บังคับบัญชาของเราหาหยหน้าหยตไปเพราะเจ็บป่วย เมื่อเขากลับมาแล้วก็ควรสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพของเขาบ้าง ถ้าเขาขอลาไปเพื่อเยี่ยมภรรยาที่เจ็บป่วยก็ควรให้ความสำคัญในการลาของเขาและสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพของเขาด้วย หรือส่งดอกไม้ ผลไม้ไปเยี่ยม การถวายนั่นกินเวลาไม่นานนักแต่ทว่าเป็นการแสดงความมีน้ำใจของเราเองที่มีต่อเขาซึ่งจะมีความหมายอย่างยิ่งต่อจิตใจของเขานั้น

อมรากล อินโธซานนท์ (2534 : 9 - 10) ได้กล่าวถึงเรื่องน้ำใจในรถเมล์ว่า การโดยสารรถประจำทางแทบจะเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของชาวกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ที่

ไม่มีรถยนต์ขับเพราะแต่ละวันต้องใช้เวลาอยู่บนรถประจำทางคนละไม่น้อยทีเดียว สำหรับการเดินทางไปไหนมาไหน และภาพผู้โดยสารที่หอบของพะรุงพะรังด้วยมือข้างหนึ่งส่วนอีกข้างหนึ่งเกาะราวรถไว้แน่นก็เป็นภาพที่เจตาและพบเห็นได้บ่อย ๆ ซึ่งคาดว่าหลายคนอยากให้ผู้ร่วมทางที่ได้นั่งออกปากช่วยเหลือถือของให้ แต่บางครั้งความหวังก็ไม่เป็นผลเอาเสียเลย ซึ่งสาเหตุที่คนบนรถประจำทางไม่ค่อยช่วยเหลือกันอาจจะเป็นเพราะ (จะกล่าวเฉพาะกรณีการช่วยเหลือของให้แก่กันเท่านั้น ไม่นับการเอื้อเฟื้อที่นั่งให้แก่กัน)

1. กลัวการถูกปฏิเสธ ซึ่งอาจจะเคยมีประสบการณ์มาก่อน หรือเคยเห็นตัวอย่างมาก่อน เช่น ออกปากช่วยเหลือของแต่ได้รับการสั่นหน้าปฏิเสธโดยไม่บอกเหตุผลสักคำ ทำให้เกิดความรู้สึกเกือและเขินอาย มีความรู้สึกที่ไม่ได้รับความไว้วางใจ จึงไม่กล้าเอื้อเฟื้อออกเอื้อเฟื้อให้ใครอีก

2. เพศ หากเป็นเพศตรงข้ามมักไม่ค่อยกล้าช่วยเหลือกัน เช่น เด็กนักเรียนชายหรือนักศึกษาชายไม่ค่อยช่วยเหลือถือกระเป๋านักเรียน หรือหอบหนังสือให้กับเด็กผู้หญิง หญิงสาวไม่ค่อยกล้าออกปากช่วยเหลือของให้ชายหนุ่ม ที่เป็นเช่นนี้สาเหตุหลักคือ ไม่แน่ใจว่าจะถูกปฏิเสธหรือไม่ ซึ่งจะทำให้รู้สึกอายมากกว่าการถูกปฏิเสธจากเพศเดียวกันหรือจากคนต่างวัย และเหตุผลอีกอย่างคือ เกรงว่าจะถูกแปลเจตนาผิด ๆ ไป โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่เริ่มสนใจเพศตรงข้าม แต่ความคิดอ่านยังไม่ค่อยกว้างไกล เช่น มักจะสนใจแต่เพียงรูปร่างหน้าตาภายนอกเท่านั้น

3. วัย เด็กโดยเฉพาะนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษามักไม่ค่อยให้ความช่วยเหลือผู้ใหญ่แต่จะช่วยเหลือกันเองมากกว่า ซึ่งอาจจะเป็นเพราะไม่กล้าหรือคิดว่าไม่จำเป็นต้องช่วยเหลือเพราะผู้ใหญ่ก็แข็งแรงและสามารถช่วยตัวเองได้

4. คิดเอาเองว่าไม่จำเป็นต้องช่วยเหลือ หรือมีเหตุผลที่ไม่ควรช่วย เช่น มักจะนึกว่าไม่จำเป็นต้องช่วยเหลือของให้ทหารที่มีร่างกายแข็งแรงและมีความอดทน หรือไม่ความช่วยเหลือกระบี่เอกสารเพราะอาจบรรจุเอกสารสำคัญ ๆ ที่เจ้าของไม่อยากจะให้ใครช่วยเหลือให้

5. ไม่อยากจะช่วยเหลือ โดยเฉพาะคนในอาชีพผู้ใช้แรงงานมักจะไม่ค่อยมีคน

ช่วยถือกระเป๋าสื่อผ้าสัมภาระให้ ซึ่งอาจเป็นเพราะสภาพกระเป๋าสัมภาระ หรือการแต่งกายของเจ้าของไม่ค่อยสะอาดนัก ทำให้ไม่เกิดความเต็มใจที่จะช่วยทั้ง ๆ ที่เขาก็มีความเมื่อยล้าต้องการความช่วยเหลือเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ เหมือนกันหรือผู้ที่ไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลือก็มักจะไม่ได้คิดอยากช่วยเหลือใคร หรืออยู่ในสภาพอารมณ์หงุดหงิดขุ่นมัวก็ไม่อยากช่วยเหลือใครเช่นกัน

6. ไม่ได้สนใจสิ่งรอบตัว เช่น นั่งหลับหรือมองออกไปนอกหน้าต่าง (อาจจ้องใจหรือไม่ก็ตาม) ทำให้ไม่เห็นว่าคุณที่อื่นใกล้ ๆ ก็ของหนักเพียงไร

7. เกรงว่าจะต้องรับผิดชอบของคนอื่น ในกรณีที่รถแน่นมาก ๆ ก็อาจจะลำบากต่อการขึ้นของให้เจ้าของ ซึ่งถูกเบียดไปยืนอยู่บริเวณใดของรถก็ไม่ทราบ ทำให้เกิดความลังเลใจว่าจะช่วยถือของดีหรือไม่ดี เมื่อเลเวลเวลาการออกปากช่วยเหลือนานเข้าก็ปล่อยเลยตามเลย

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น อาจเป็นสาเหตุประกอบที่ทำให้ไม่เกิดการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกันบนรถประจำทาง แล้วเราจะช่วยให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลืออย่างไรดี

การก่อให้เกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือบนรถประจำทางขึ้นได้นั้น ก็อาจแบ่งเป็น 2 ประการใหญ่ ๆ คือ

1. องค์การทางสังคม เช่น ใช้สื่อมวลชนช่วยชี้แนะแนวทาง หรือรณรงค์ให้ประชาชนให้ความสำคัญกับพฤติกรรมนี้ ทาง ชมรม. สามารถสร้างสภาพบรรยากาศให้ผู้โดยสารมีความสบายใจขึ้น ด้วยการเปิดเพลงเพราะ ๆ สนุกสนาน ด้วยเคมีผู้วิจัยไว้แล้วพบว่าผู้ที่ได้ฟังเพลงเศร้า ๆ จะไม่ค่อยเกิดพฤติกรรมช่วยเหลือ ในทางตรงข้ามหากได้ฟังเพลงที่ร่าเริงแจ่มใสคนจะเกิดพฤติกรรมการช่วยเหลือมากกว่า

2. คนในสังคม ด้านผู้โดยสารเองต้องแสดงความมีน้ำใจต่อกันเพิ่มขึ้นอีกหน่อย (ทั้ง ๆ ที่จริงก็มีอยู่แล้ว) การที่คนในสังคมมีน้ำใจต่อกันและกันได้ก็ต้องอาศัยการเรียนรู้ และการได้เห็นตัวอย่างลูกเรียนรู้จากพ่อแม่ศิษย์เรียนรู้ จากครู เด็กเรียนรู้จากผู้ใหญ่ แต่คนที่ได้รับน้ำใจ ก็ย่อมอยากที่จะแบ่งปันน้ำใจให้ผู้อื่นเป็นการตอบแทนเช่นเดียวกัน ดังนั้นควรที่เราจะรู้จัก "ให้ความรัก รู้จักแบ่งปัน รู้ช่วยเหลือกัน สร้างสรรค์จิตใจ" ตามคำขวัญสุขภาพจิตที่ว่าไว้ขอให้ช่วยกัน น้ำใจต่อน้ำใจจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งให้เหมือนกับลูกโซ่ที่คล้องเกี่ยวกัน แล้วเราจะได้สายโซ่ที่ยาวอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

3.1.3 องค์ประกอบของความมีน้ำใจ

สาโรช บัวศรี (2515:11) กล่าวถึงลักษณะของคนที่จะต้องมีทั้งความรู้ ทักษะ เจตคติ หรือน้ำใจอันดีงาม ประกอบด้วย

1. การยกย่องให้เกิดอิทธิพลและนับถือซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง
2. การช่วยเหลือแบ่งปัน ร่วมมือซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง
3. การเข้าใจที่จะใช้ปัญญาในการร่วมมือช่วยเหลือกันแก้ไขปัญหาทันที

ไม่ใช้ความโกรธ ความโลภ และความหลงผิดเข้าปฏิบัติต่อกัน

โยธิน ศันสนุทธ และจุมพล พูลภัทรชีวิน (2529:66) กล่าวถึงพฤติกรรม การมีน้ำใจประกอบด้วย พฤติกรรมให้ความเอาใจใส่ทั้งหลาย ได้แก่ พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ การให้ความสนใจ และการให้ความรัก

เผด็จ ทัดตชีโว (2531 : 31) กล่าวว่า คุณสมบัติของคนดีที่คนทั้งโลก ต้องการ สามารถจัดคุณลักษณะได้หลายกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ ความมีน้ำใจจะประกอบด้วยลักษณะของความเสียสละ โอบอ้อมอารี มีแต่ให้ เห็นแก่ส่วนรวม มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจกัน ใจกว้างมีเมตตา กรุณา รักผู้อื่น

กลุ่มที่ 2 คือ ความฉลาด ประกอบด้วยความคิดดี ๆ ไม่โง่ รู้ผิดรู้ถูก มีเหตุผล มองโลกในแง่ดี

กลุ่มที่ 3 คือ ไม่เป็นพิษภัยต่อผู้ใด ประกอบด้วยการไม่เบียดเบียนใคร ไม่ก้าวร้าวรุนแรง ไม่เกะกะเกเร จริงใจ ซื่อสัตย์

และกลุ่มสุดท้าย คือ มีความอดทน มีความบากบั่น ซึ่งจะเป็นลักษณะหลักที่จะแผ่ในทันท่วงทีเหมือนความชื้นที่แผ่อยู่ในทุกที่แม้ในก้อนหิน

คอกซ์ และไฮน์เบิร์ก (เอชเคย์ จิตรวิธานนท์:2537:56 อ้างอิงมาจาก Gough and Heilbrun : 1983 : 59) ได้กล่าวถึงความมีน้ำใจว่า ประกอบด้วย 24 คุณลักษณะดังนี้ ความรู้สึกรักใคร่ไม่ทอดทิ้ง (Affectionate) ความรู้สึกสำนึกในบุญคุณ

(Appreciative) เกรงใจ (Considerate) ร่วมมือ (Cooperative) วางใจได้ (Dependable) ให้อภัยไม่ผูกพยาบาท (Forgiving) ความเป็นมิตร (Friendly) ใจกว้าง (Generous) สุภาพอ่อนโยน (Gentle) ใจดี (Good natured) ชอบช่วยเหลือผู้อื่น (Helpful) กรุณา (Kind) พร้อมที่จะเข้าสังคม (Outgoing) ชอบความสงบสุข (Peaceable) มีความรู้สึกรำลึกถึง (Sentimental) สังคมดี (Sociable) ใจอ่อน (Soft-hearted) เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Sympathetic) รอบคอบ (Thoughtful) อดทน (Tolerant) ไว้วางใจ (Trusting) เข้าใจผู้อื่น (Understanding) ไม่เห็นแก่ตัว (Unselfish) และอบอุ่น (Warm)

ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่ไม่มีน้ำใจประกอบด้วย 22 ลักษณะดังนี้ ก้าวร้าว (Aggressive) ตีตัวห่างจากวงสังคม (Aloof) หยิ่งยโส (Arrogant) เผด็จการใคร่จัดใจไม่ได้ (Autocratic) รุมขี้ (Bitter) ชอบเยาะเย้ยถากถางคนอื่น (Cynical) ชอบสงสัย (Distrustful) ชอบโอ้อวด (Egotistical) คอยจับผิดชอบวิพากษ์วิจารณ์ (Fault-finding) คนใจแข็งปราศจากความเมตตา (Hard - hearted) วางตัวเป็นศัตรู (Hostile) ใจร้อนไม่อดทน (Impatient) คนไม่ดีค่อนข้างเฉย (Indifferent) ไม่ยอมผ่อนปรน (Intolerant) หยาบคาย (Rude) เยาะเย้ย (Sarcastic) มุ่งแต่ตนเอง (Self-centered) หาประโยชน์ใส่ตน (Self-seeking) เห็นแก่ตัว (Selfish) หัวสูง บ้าเท่อ (Snobbish) ขี้เหนียว (Stingy) และใจร้าย (Unkind)

ส่วน เอ็ดเวิร์ด (Edwards. 1959) จากแบบทดสอบบุคลิกภาพ Edward Personal Preference Schedule ของ University of Washington ได้อธิบายถึงควมมีน้ำใจว่า เป็นลักษณะบุคลิกภาพอันเป็นลักษณะความต้องการทางใจ ได้แก่ ความต้องการช่วยเหลือเพื่อนเวลาเขาเดือดร้อน ชอบช่วยเหลือคนที่ด้อยกว่า ชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความมีน้ำใจ และรู้สึกเห็นอกเห็นใจ มักยกโทษให้แก่เพื่อน ๆ ชอบทำอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้แก่คนอื่น ชอบมีน้ำใจต่อคนอื่น ชอบเห็นใจเวลาคนอื่นได้รับอันตรายหรือเจ็บป่วย แสดงความรักใคร่ต่อคนอื่น และชอบให้คนอื่นเล่าปัญหาส่วนตัวให้ฟัง

นอกจากนี้ กนก จันทรจักร (2533 : 278) กล่าวถึงคุณลักษณะของคนมีน้ำใจ คือ มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักกาลเทศะและโอกาส ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่นิ่งดูตาย ไม่หวังผลตอบแทน

สรุปจากข้อความข้างต้น แสดงให้เห็นว่า "ความมีน้ำใจ" ประกอบด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การไม่เห็นแก่ตัว การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา การให้ความรักแก่คนอื่น การช่วยเหลือแบ่งปัน รวมมือซึ่งกันและกันอย่างจริงจัง

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ

งานวิจัยในประเทศ

วันทนี บุนนิตชาติ (2517 : 56) ได้ทำการศึกษาเพื่อสร้างเครื่องมือวัดบุคลิกภาพด้านความอยากรู้ อยากเห็น และเพทุบาย และวิเคราะห์บุคลิกภาพด้านความอยากรู้ อยากเห็น ทศนคติเชิงวิทยาศาสตร์ น้ำใจของการเป็นครู และเพทุบาย กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปีที่ 1-4 ของวิทยาลัยครูนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความอยากรู้ อยากเห็นมีค่า .9299 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเพทุบาย มีค่า .7721 และนักศึกษาปีที่ 1-4 มีแนวโน้มจะมีความอยากรู้ อยากเห็นสูงขึ้นตามลำดับชั้นแต่มีทศนคติเชิงวิทยาศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และในด้านความมีน้ำใจของการเป็นครู นักศึกษาปีที่ 2 มีน้ำใจของการเป็นครูสูงที่สุด สำหรับลักษณะเพทุบายพบว่า นักศึกษาปีที่ 1-4 มีแนวโน้มลดลงตามลำดับชั้น

นิภา บุญศรีสวัสดิ์ (2517 : 67) ได้ทำการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความมีน้ำใจของครู ความอยากรู้ อยากเห็น ความเอื้อเฟื้อ และเพทุบาย และศึกษาความแตกต่างของบุคลิกภาพทั้ง 4 ด้าน โดยเปรียบเทียบตามเพศและระดับชั้น กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาวิทยาลัยครูนครปฐมชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามความมีน้ำใจของครู ความอยากรู้ อยากเห็น ความเอื้อเฟื้อ และเพทุบาย ผลการวิจัยพบว่า ความมีน้ำใจของครู ความเอื้อเฟื้อมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความ

มีน้ำใจของครู ความเอื้อเฟื้อมีความสัมพันธ์ทางลบกับเพทุบายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

เอชนีย์ ฉัตรวิทยานนท์ (2537 : 83) ได้ทำการศึกษาผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพญา กรุงเทพมหานคร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไว กลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวมีความมีน้ำใจสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

จัสติส (Justice . 1989 : 3603) ได้ศึกษาความต้องการการให้ผู้อื่นเลือกอาหารและความมีน้ำใจของวัยรุ่นที่มีครรภ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นอายุ 12-17 ปี ที่ไม่ได้แต่งงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่ง เป็นวัยรุ่นที่มีครรภ์จาก Florence Crittenton Home ซึ่งอยู่ประจำกลุ่มที่สองเป็นวัยรุ่นที่มีครรภ์แต่ไม่ได้อยู่ประจำ และกลุ่มที่สามเป็นวัยรุ่นที่ไม่ได้ตั้งครรภ์เครื่องมือ คือ Different Personality Questionnaire ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่มีครรภ์อยู่ประจำและวัยรุ่นที่มีครรภ์ไม่ได้อยู่ประจำมีความต้องการให้ผู้อื่นเลือกอาหารมากกว่าวัยรุ่นที่ไม่ได้ตั้งครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วัยรุ่นที่มีครรภ์ไม่ได้อยู่ประจำ และวัยรุ่นที่ไม่ได้ตั้งครรภ์ มีความมีน้ำใจสูงกว่าวัยรุ่นที่มีครรภ์และอยู่ประจำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ซาเบิล (Sable . 1989 : 5044) ได้ทำการศึกษาลักษณะของการมีไมตรีสัมพันธ์ ความสนิทสนม และความมีน้ำใจ ภายในขอบเขตความเป็นเพื่อนของเด็กก่อนวัยรุ่น 30 คน กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กที่มีอายุ 9-12 ปี ชายมี 15 คน หญิง 15 คน เครื่องมือที่ใช้คือ Thematic Apperception (TAT) และ Network of Relationship Inventory (NRI) ผลการวิจัยพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างในด้านความมีไมตรีสัมพันธ์ ความสนิทสนม และความมีน้ำใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เด็กชายและเด็กหญิงมีความแตกต่างกันด้านความสนิทสนม และความมีน้ำใจอย่างไม่มีนัยสำคัญ

แลงก์ (Lange . 1989 : 3676) ได้ศึกษาตัวแปร 2 ตัวแปร ที่พยากรณ์ความพึงพอใจของผู้หญิง และข้อผูกมัดในสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดกับความสำคัญเฉพาะบทบาทที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ ความมีน้ำใจ และความไว้วางใจ กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหนึ่งเป็นหญิงที่มีคู่เป็นหญิง และอีกกลุ่มหนึ่งมีคู่เป็นชายผลการศึกษาพบว่าเพศชายรายงานว่าความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่พยากรณ์ถึงความพึงพอใจและข้อผูกมัด ส่วนเพศหญิงรายงานว่าความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่พยากรณ์ทางลบกับความพึงพอใจ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศได้แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่สำคัญของความมีน้ำใจที่แสดงถึงความรู้สึก หรือปฏิกิริยาที่ตอบสนองต่อการแสดงความมีน้ำใจ โดยได้เกิดการเรียนรู้และการได้เห็นตัวอย่าง เพื่อได้รู้จักคิดวิเคราะห์ก่อนนำไปปฏิบัติต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่างเพื่อทำการศึกษา เพราะผู้วิจัยคาดว่าทั้งสองวิธีมีประโยชน์ต่อการพัฒนาความมีน้ำใจ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหา ช่วยตัดสินใจ ซึ่งได้เรียนรู้จากสถานการณ์ที่เป็นจริงและสามารถนำประสบการณ์ต่าง ๆ มาเชื่อมโยงเพื่อไปสู่การปฏิบัติต่อตนเองและบุคคลอื่นด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีความมึนน้ำใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา และสอดคล้องกับการตอบแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" จำนวน 75 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีความมึนน้ำใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 24 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 302 คน จาก 6 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" แล้วนับความถี่ที่นักเรียนทั้งหมดระบุชื่อเพื่อนแต่ละคน โดยเรียงชื่อเพื่อนที่มีความถี่จากความถี่น้อยไปหามาก แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีชื่อในแบบสอบถามใครเอ่ยที่มีความถี่สูงด้านลบตั้งแต่ 5 ชื่อขึ้นไป ได้จำนวน 88 คน จาก 6 ห้องเรียน ได้แก่ ห้อง ป.6/1 จำนวน 11 คน ห้อง ป.6/2 จำนวน 11 คน ห้อง ป.6/3 จำนวน 13 คน ห้อง ป.6/4 จำนวน 17 คน ห้อง ป.6/5 จำนวน 21 คน และ ห้อง ป.6/6 จำนวน 15 คน

2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความมึนน้ำใจ จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 302 คน โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีความมึนน้ำใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ได้จำนวน 75 คน จาก 6 ห้องเรียน ได้แก่ ห้อง ป.6/1 จำนวน 12 คน ห้อง ป.6/2 จำนวน 13 คน ห้อง ป.6/3 จำนวน 11 คน ห้อง ป.6/4 จำนวน 14 คน ห้อง ป.6/5 จำนวน 14 คน และห้อง ป.6/6 จำนวน 11 คน

2.3 ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนที่มีรายชื่อสอดคล้องกันระหว่างรายชื่อที่ตอบแบบสอบถามจากข้อ 2.1 และ 2.2 ได้จำนวน 75 คน จากนั้นคัดเลือกห้องเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 12 คนขึ้นไป ได้ 4 ห้อง คือ ห้อง ป.6/1 ห้อง ป.6/2 ห้อง ป.6/4 และ ห้อง ป.6/5 แล้วสุ่มห้องเรียนมา 2 ห้อง ได้นักเรียนห้อง ป.6/4 จำนวน 14 คน และห้อง ป.6/5 จำนวน 14 คน แล้วสอบถามความสมัครใจเพื่อเข้าร่วมการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยสุมนักเรียนอย่างง่ายมาห้องละ 12 คน

2.4 สุ่มห้องเรียนอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งจาก ข้อ 2.3 เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 คน แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถาม "ใครเอ่ย"
2. แบบสอบถามความมั่นใจ
3. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
4. โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม "ใครเอ่ย"
 - 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจ
 - 1.2 สอบถามอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาระบุพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงความไม่มั่นใจ
 - 1.3 ผู้วิจัยสำรวจปัญหาเกี่ยวกับความมั่นใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด
 - 1.4 นำพฤติกรรมความไม่มั่นใจจากข้อ 1.2 และ 1.3 มาคัดเลือกเฉพาะส่วนที่สอดคล้องและมีพฤติกรรมความถี่สูง
 - 1.5 สร้างแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่

ศาสตราจารย์ ดร.พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ
อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบ

1.6 นำแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้นักเรียน
ตอบแบบสอบถามแล้วเก็บไว้เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง (ดังแสดงแบบสอบถามใครเอ่ยในภาคผนวก)

2. แบบสอบถามความมีน้ำใจ

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจ

2.2 ผู้วิจัยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย อาจารย์ฝ่ายแนะแนว
ของโรงเรียน แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับคุณลักษณะต่าง ๆ ของความมีน้ำใจ

2.3 ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตความมีน้ำใจของนักเรียนในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่
6/1 - 6/6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) เพื่อความสอดคล้องกับแบบสอบถามความมีน้ำใจ
เมื่อพบพฤติกรรมซึ่งสอดคล้องกับแบบสอบถามแล้วจึงนำคุณลักษณะ และพฤติกรรมที่มีความถี่มาเป็น
แนวทางในการเขียนนิยามศัพท์เฉพาะ

2.4 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2.2-2.3 มาสร้างแบบสอบถามความมีน้ำใจโดย
ปรับปรุงมาจากของ เชนธีร์ ฉัตรวิธานนท์ จำนวน 60 ข้อ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนชุดเดิม
ตรวจสอบเพื่อให้เหมาะสมกับเกณฑ์ตามนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยกำหนด

2.5 นำแบบสอบถามความมีน้ำใจมาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คน
แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ อำเภอ
ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 100 คน
แล้วหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ $t - test$ แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มาใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ข้อ ที่มีค่า t ระหว่าง 2.1805 -
5.4693

2.6 นำแบบสอบถามเฉพาะข้อที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2.5 มาหาค่าความเชื่อมั่นโดย
ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8884

ลักษณะของแบบสอบถามความมีน้ำใจ

แบบสอบถามความมีน้ำใจมีลักษณะเป็นสถานการณ์เพื่อศึกษาว่านักเรียนเคยปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ โดยให้นักเรียนพิจารณาข้อคำถามเป็นข้อ ๆ ซึ่งแต่ละข้อมีคำตอบ คือ ก. ข. และ ค. ให้นักเรียนเลือกตอบเพียงข้อเดียว

เกณฑ์การให้คะแนน

ให้ 0 คะแนน ในข้อไม่มีน้ำใจเลย

ให้ 1 คะแนน ในข้อมีน้ำใจบ้าง

ให้ 2 คะแนน ในข้อที่มีน้ำใจมาก

ตัวอย่างแบบสอบถามความมีน้ำใจ

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แต่ละข้อ แล้วคิดว่าถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์ นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร โดยเลือกคำตอบที่กำหนดให้เท่านั้นไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด ขอให้ นักเรียนตอบตามความเป็นจริงที่สุด

2. ในแต่ละข้อจะมีตัวเลือก 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกเพียงคำตอบเดียวจากข้อ ก. ข. หรือ ค. แล้วทำเครื่องหมาย (/) ให้ตรงกับข้อที่เลือกในกระดาษคำตอบ

การให้ความช่วยเหลือ

(0) ช่วงพักกลางวันพี่ระกำลังนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด ขณะนั้นวิชัยเดินเข้ามาหาให้ พี่ระช่วยอธิบายวิชาคณิตศาสตร์ที่เพิ่งเรียนแต่วิชัยยังไม่เข้าใจ ถ้านักเรียนเป็นพี่ระจะช่วยเหลืออย่างไร

ก. ช่วยโดยอธิบายให้วิชัยฟังจนเข้าใจเพื่อจะได้ทำเองได้ (2)

ข. นั่งอ่านหนังสือต่อไปโดยไม่สนใจวิชัย (0)

ค. อ่านหนังสือเสร็จแล้วถึงจะอธิบายให้ (1)

การไม่เห็นแก่ตัว

(0) ขณะที่จินตหรากำลังเดินกลับบ้านตามหลังพิสมัย ปรากฏว่าพิสมัยทำปากกาหล่นโดยไม่รู้ตัว ถ้านักเรียนเป็นจินตหราจะทำอย่างไร

- ก. เก็บปากกาไว้ใช้เองโดยไม่บอกให้ใครรู้ (0)
- ข. ทำเฉย ๆ เสียถ้าพิสมัยถามถึงจะบอก (1)
- ค. เก็บปากกาให้พิสมัย แล้วบอกว่าเธอทำปากกาหล่น (2)

เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

(0) เวลาพักกลางวัน ขณะที่ทศพลกำลังนั่งทำงานตามที่ครูสั่ง ปรากฏว่าเห็นเพื่อนคนหนึ่งกำลังอาเจียรและหน้าซีด ถ้านักเรียนเป็นทศพลจะทำอย่างไร

- ก. เข้าไปช่วยเหลือโดยรีบพาไปห้องพยาบาล (2)
- ข. ถ้าเพื่อนขอร้องจะพาไปห้องพยาบาล (1)
- ค. มองเฉย ๆ แล้วลุกหนีไป (0)

3. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษารายละเอียดจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีน้ำใจของนักเรียน

3.2 สร้างโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

3.3 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คนสุ่มเคม ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กิจกรรม เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

3.4 นำโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา)

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 12 คน ที่มีชื่อกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับเนื้อหา วิธีการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

3.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ในการทำวิจัยต่อไป

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ผู้วิจัยทำการทดลองเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือ วันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 11.30 - 12.20 น. รวมเวลา 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 8 สิงหาคม ถึงวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2538 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

4. โปรแกรมกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้

4.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข่าว เหตุการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ที่สอดคล้องกับความมีน้ำใจเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและสร้างกรณีตัวอย่างที่จะใช้ในการทดลอง

4.2 สร้างโปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่างให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

4.3 นำโปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่างที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ชัดเจน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ กิจกรรม เนื้อหาและวิธีดำเนินการ

4.4 นำโปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่างมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 12 คน ที่มีชื่อกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา วิธีการ และเวลาที่ใช้ในการทดลอง

4.5 นำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้วิจัยต่อไป

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการทดลองเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันพุธและวันศุกร์ เวลา 11.30 - 12.20 น. รวมเวลา 12 ครั้ง

ครั้งละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม ถึงวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2538 (ดังรายละเอียด
ในภาคผนวก)

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-
Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534:359) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest
Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE_1	T_1E_1	X_1	T_2E_1
RE_2	T_1E_2	X_2	T_2E_2

ความหมายของสัญลักษณ์

RE_1, RE_2 แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และ
กลุ่มทดลองที่ 2

T_1E_1, T_1E_2 แทน การสอบก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

T_2E_1, T_2E_2 แทน การสอบหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

X_1 แทน การทดลองโดยใช้สถานการณ์จำลอง

X_2 แทน การทดลองโดยใช้กรณีตัวอย่าง

วิธีดำเนินการทดลอง

วิธีดำเนินการทดลองมีลำดับขั้นดังนี้

1. ก่อนการทดลองให้นักเรียน จำนวน 302 คน จาก 6 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" และแบบสอบถามความมั่นใจ โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 302 คน จาก 6 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" แล้วนับความถี่ที่นักเรียนทั้งหมดระบุชื่อเพื่อนแต่ละคน โดยเรียงชื่อของเพื่อนที่มีความถี่จากความถี่น้อยไปหามาก แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีชื่อในแบบสอบถามใครเอ่ยที่มีความถี่สูงด้านลบตั้งแต่ 5 ชื่อขึ้นไป ได้จำนวน 88 คน จาก 6 ห้องเรียน ได้แก่ ห้อง ป.6/1 จำนวน 11 คน ห้อง ป.6/2 จำนวน 11 คน ห้อง ป.6/3 จำนวน 13 คน ห้อง ป.6/4 จำนวน 17 คน ห้อง ป.6/5 จำนวน 21 คน และ ห้อง ป.6/6 จำนวน 15 คน

1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความมั่นใจ จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 302 คน โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีความมั่นใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ได้จำนวน 75 คน จาก 6 ห้องเรียน ได้แก่ ห้อง ป.6/1 จำนวน 12 คน ห้อง ป.6/2 จำนวน 13 คน ห้อง ป.6/3 จำนวน 11 คน ห้อง ป.6/4 จำนวน 14 คน ห้อง ป.6/5 จำนวน 14 คน และห้อง ป.6/6 จำนวน 11 คน

1.3 ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนที่มีรายชื่อสอดคล้องกันระหว่างรายชื่อที่ตอบแบบสอบถามจากข้อ 1.1 และ 1.2 ได้จำนวน 75 คน จากนั้นคัดเลือกห้องเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 12 คน ขึ้นไป ได้ 4 ห้อง คือ ห้อง ป.6/1 ห้อง ป.6/2 ห้อง ป.6/4 และ ห้อง ป.6/5 แล้วสุ่มห้องเรียนมา 2 ห้อง ได้นักเรียนห้อง ป.6/4 จำนวน 14 คน และห้อง ป.6/5 จำนวน 14 คน แล้วสอบถามความสมัครใจเพื่อเข้าร่วมการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนอย่างง่ายมาห้องละ 12 คน

1.4 สุ่มห้องเรียนอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ๆ ละ 12 คน แล้วนำคะแนนแบบสอบถามใครเอ่ย และแบบสอบถามความมั่นใจมาเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 1 ตามโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือ วันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 11.30-12.20 น. รวมเวลา 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที คือ วันที่ 8 สิงหาคม ถึงวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2538

2.2 ผู้วิจัยทำการทดลองกับกลุ่มทดลองที่ 2 ตามโปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือ วันพุธและวันศุกร์ เวลา 11.30-11.20 น. รวมเวลา 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที คือ วันที่ 9 สิงหาคม ถึงวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2538

3. หลังการทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตอบแบบสอบถามความมั่นใจชุดเดิมอีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังทดลอง (Posttest) เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ตามสมมติฐานต่อไป และให้นักเรียนทั้งห้องตอบแบบสอบถามใคร่เอื้อชุดเดิมอีกครั้งหนึ่งเพื่อนำมาอภิปรายผล

4. นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความมั่นใจของนักเรียนก่อนและหลังการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบความมั่นใจของนักเรียนก่อนและหลังการใช้กรณีตัวอย่าง
3. เปรียบเทียบความแตกต่างความมั่นใจของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และนักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตนะ . 2534 : 39 - 41)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตนะ . 2534 : 74 - 84)

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงแบบค่าที

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์ : 2531 : 139)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
$\bar{X}_H$ แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_L$ แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_H^2 แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
S_L^2 แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
n_H แทน	จำนวนคนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
n_L แทน	จำนวนคนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha

Coefficient) โดยใช้สูตรครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531.132)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum s_i^2$ แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
s_t^2 แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความมีน้ำใจภายในกลุ่มก่อนและหลังการทดลองโดยใช้การทดสอบ
t-test for dependent samples. (ชูศรี วงศ์รัตนะ . 2534 : 200 - 203)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

โดยมี df = n - 1

เมื่อ $\sum D$ แทน ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่
n แทน จำนวนคู่

3.2 เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนความมีน้ำใจระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และ
กลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการใช้สาดการณ์จำลองและการใช้กรณีตัวอย่าง โดยใช้การ
ทดสอบแบบ t-test for independent samples. (ชูศรี วงศ์รัตนะ . 2534:177-179)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

โดยมี df = $n_1 + n_2 - 2$

เมื่อ $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
 S_1^2, S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2
 n_1, n_2 แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ΣD	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละคู่
ΣD^2	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนแต่ละคู่ยกกำลัง 2
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบของ t - test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง
3. เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง

กลุ่มทดลองที่ 1	N	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	12	133	1,877	6.3438**
หลังการทดลอง	12			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 นั่นคือนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้น

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มทดลองที่ 2	N	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	12	176	2,830	10.6858**
หลังการทดลอง	12			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่างมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 นั่นคือนักเรียนที่เข้ากลุ่มการใช้กรณีตัวอย่างมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้น

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบผลต่างของความมั่นใจของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S	t
กลุ่มทดลองที่ 1	12	11.0833	6.0522	
				-1.6127
กลุ่มทดลองที่ 2	12	14.6667	4.7545	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่างมีความมั่นใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้

สถานการณ์จำลอง

2. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง
3. เพื่อเปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และ

นักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง
2. นักเรียนมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่างมี

ความมีน้ำใจแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอบางบาล จังหวัดนนทบุรี ที่มีคะแนนความมีน้ำใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ 25 ลงมา และสอดคล้องกับการตอบแบบสอบถาม "ใครเอ่ย" จำนวน 75 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ

(นันทวิทยา) อำเภอบางเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีคะแนนความมั่นใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ 25 ลงมา จำนวน 24 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายของประชากรแล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ๆ ละ 12 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มที่ 2 ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบสอบถามโครเอเชีย
2. แบบสอบถามความมั่นใจ
3. โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง
4. โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

การดำเนินการทดลอง

1. ระยะก่อนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 302 คน จาก 6 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามโครเอเชีย แล้วนับความถี่ที่นักเรียนทั้งห้องระบุชื่อเพื่อนแต่ละคน โดยเรียงชื่อของเพื่อนที่มีความถี่จากความถี่น้อยไปหามาก แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีชื่อในแบบสอบถามโครเอเชียที่มีความถี่สูงด้านลบตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ได้จำนวน 88 คน จาก 6 ห้องเรียน ได้แก่ ห้อง ป.6/1 จำนวน 11 คน ห้อง ป.6/2 จำนวน 11 คน ห้อง ป.6/3 จำนวน 13 คน ห้อง ป.6/4 จำนวน 17 คน ห้อง ป.6/5 จำนวน 21 คน และ ห้อง ป.6/6 จำนวน 15 คน

1.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 302 คน จาก 6 ห้องเรียน ตอบแบบสอบถามความมั่นใจ โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย แล้วคัดเลือกนักเรียนที่มีความมั่นใจต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ 25 ลงมา ได้จำนวน 75 คน จาก 6 ห้องเรียน ได้แก่ ห้อง ป.6/1 จำนวน 12 คน ห้อง ป.6/2 จำนวน 13 คน ห้อง ป.6/3 จำนวน 11 คน ห้อง ป.6/4 จำนวน 14 คน ห้อง ป.6/5 จำนวน 14 คน และ ห้อง ป.6/6 จำนวน 11 คน

1.3 ผู้วิจัยคัดเลือกนักเรียนที่มีรายชื่อสอดคล้องกันระหว่างรายชื่อที่นักเรียนตอบแบบสอบถามจากข้อ 1.1 และ 1.2 ได้จำนวน 75 คน จากนั้นคัดเลือกห้องเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 12 คนขึ้นไป ได้ 4 ห้อง คือ ห้อง ป.6/1 ห้อง ป.6/2 ห้อง ป.6/4 และ ห้อง ป.6/5 แล้วสุ่มห้องเรียนมา 2 ห้อง ได้แก่ นักเรียน ห้อง ป.6/4 จำนวน 14 คน และ ห้อง ป.6/5 จำนวน 14 คน แล้วสอบถามความสมัครใจเพื่อเข้าร่วมการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนอย่างง่ายมาห้องละ 12 คน

1.4 สุ่มห้องเรียนอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งจากข้อ 1.3 เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ๆ ละ 12 คน แล้วเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pretest)

2. ขั้นตอนการ

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ผู้วิจัยใช้สถานการณ์จำลอง โดยการปฏิบัติตามโปรแกรมที่สร้างขึ้น เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 11.30 - 12.20 น. รวม 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 8 สิงหาคม ถึงวันที่ 14 กันยายน 2538

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยใช้กรณีตัวอย่าง โดยการปฏิบัติตามโปรแกรมที่สร้างขึ้น เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 วัน คือ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 11.30-12.20 น. รวม 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที ตั้งแต่วันที่ 9 สิงหาคม ถึงวันที่ 15 กันยายน 2538

3. หลังสิ้นสุดการทดลอง

3.1 หลังการทดลองผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ตอบแบบสอบถามความมีน้ำใจชุดเดิมอีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังทดลอง (Posttest) เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์สมมติฐานต่อไป แล้วให้นักเรียนทั้งห้องตอบแบบสอบถามใจเอื้อชุดเดิมอีกครั้งหนึ่งเพื่อนำมาอภิปรายผล

3.2 นำผลที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้การทดสอบของ t-test แบบ dependent
2. เปรียบเทียบความมีน้ำใจของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง โดยใช้การทดสอบของ t-test แบบ dependent
3. เปรียบเทียบผลต่างของความมีน้ำใจของนักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง และนักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง โดยใช้การทดสอบของ t-test แบบ independent

สรุปผลของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นก่อนและหลังได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นก่อนและหลังได้รับการใช้กรณีตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่างมีความมีน้ำใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้กรณีตัวอย่างที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. นักเรียนมีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้เพราะสถานการณ์จำลองเป็นการจัดสภาพแวดล้อมให้ใกล้เคียงหรือเลียนแบบสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงให้มากที่สุด เพื่อให้นักเรียนได้เผชิญกับสภาพการด้วย

ตนเองโดยการปฏิบัติ แสดงบทบาท และแสดงความคิดของตนเอง พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ซึ่งวิธีการนี้ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจและมีความรู้สึกร่วมกับเหตุการณ์ที่แสดงได้ดี อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

จากการที่ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในการแสดงความคิดเห็น และการอภิปรายซักถามของนักเรียนในขณะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น พบว่าช่วงก่อนของการทดลองนักเรียนมีการยอมรับฟังความคิดเห็นระหว่างบุคคลน้อย ไม่กล้าพูดเพราะกลัวพูดผิดทำให้เกิดความเครียด ไม่ให้ความช่วยเหลือเพื่อน ช่วงหลังของการทดลองพบว่านักเรียนมีความช่วยเหลือเพื่อนมากขึ้น การพูดจาสุภาพนั้นมวลกับเพื่อน พูดลอบใจเพื่อน อึดแอ้มแจ่มใสมากขึ้น ให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน เห็นอกเห็นใจเพื่อนมากขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็น กล้าแสดงความคิดเห็นมากกว่าเดิม ซึ่งในบางครั้งผู้วิจัยต้องกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็น นอกจากนั้นบรรยากาศของการใช้สถานการณ์จำลอง พบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีความสนุกสนาน ให้ความสนใจในการอาสาสมัครที่แสดงบทบาทในแต่ละครั้ง ในการทดลองของสถานการณ์จำลองมีเนื้อหาแต่ละครั้งแตกต่างกันจึงสามารถเข้าใจนักเรียนได้มาก มีผลทำให้บรรยากาศสนุกสนานเป็นกันเองและดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัศนีย์ ระกำพล (2535:56) นี้ พบว่า สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี มีวินัยในห้องเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกรัตน์ พงษ์สุนทร (2537 : 68) พบว่า สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร มีการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรวรรณ วัณนะจิตพงษ์ (2537 : 71) พบว่า สถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง มีทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงน่าจะสรุปได้ว่าสถานการณ์จำลองสามารถพัฒนาความมีน้ำใจของเด็กให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาเด็กให้เกิดจิตสำนึกต้องให้ปฏิบัติตน

เหมือนอยู่ในเหตุการณ์จริง ได้มีส่วนร่วมในการแสดงบทบาท แล้วเข้าใจบทบาทอย่างชัดเจน อีกทั้งยังได้แสดงความคิดเห็น รับฟังความคิดเห็นของคนอื่นซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาทางความคิด การแสดงออกของความมั่นใจ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการอยู่ร่วมกันในสังคมขึ้นได้

2. นักเรียนมีความมั่นใจเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการใช้กรณีตัวอย่างอย่างมีประสิทธิภาพทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การใช้กรณีตัวอย่างเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความมั่นใจให้เพิ่มมากขึ้น จากคำกล่าวของ ชูศักดิ์ สิงห์บุตร (2535 : 6) พอสรุปได้ว่ากรณีตัวอย่างเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีประโยชน์และคุณค่าต่อการเรียนรู้ในการปรับตัวในสังคม

ในการใช้กรณีตัวอย่างกับกลุ่มทดลองที่ 2 ผู้วิจัยสังเกตนักเรียนในกลุ่ม พบว่ามีความสนใจ และตั้งใจศึกษาเอกสารในแต่ละครั้ง โดยตั้งใจอ่านและฟังรวมทั้งมีการซักถามข้อสงสัย มีการอภิปรายสรุปเนื้อหา และช่วยกันแสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม นอกจากนี้ในขณะปัจฉิมนิเทศ ผู้วิจัยให้นักเรียนทุกคนกล่าวถึงความรู้สึกในการเข้าร่วมการทดลอง ปรากฏว่าก่อนการทดลองนักเรียนบางคนรู้สึกกลัว แต่หลังจากการทดลองทำให้รู้จักเพื่อนมากขึ้น มีความสนุกในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ คิดว่าอยากให้มีกิจกรรมเช่นนี้อีก ทำให้ทราบว่านักเรียนรู้จักในการยอมรับตนเองและผู้อื่นมากขึ้นซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความมั่นใจได้ต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจจิมา จินวาตา (2535:65) ได้เปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่ม และกรณีตัวอย่างที่มีต่อความรับผิดชอบต่อโรงเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองสี่น้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้กรณีตัวอย่างทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อโรงเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงนำเสนอสรุปได้ว่า การใช้กรณีตัวอย่างช่วยทำให้นักเรียนรู้จักการแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ตลอดจนการตัดสินใจเลือกแนวทางได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังได้มีการใช้สื่อ เอกสาร ตลอดจนมีการเปิดโอกาส ให้นักเรียนได้ซักถามร่วมแสดง

ความคิดเห็นแล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม กรณีตัวอย่างช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเห็นความสำคัญของความมีน้ำใจในลักษณะรูปธรรม ซึ่งมีผลทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้นักเรียนแสดงความมีน้ำใจกับเพื่อนมากขึ้น

3. นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง มีความมีน้ำใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะอาจเกิดจากกลุ่มตัวอย่างมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง และตระหนักว่าความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการแสดงด้วยตนเองในกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง หรือการได้รับรู้กรณีตัวอย่างของชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในกลุ่มทดลองที่ 2 ซึ่งได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้ใช้ความคิดและความรู้สึกด้วยตนเองอย่างอิสระในการพัฒนาความมีน้ำใจ จนกระทั่งมองเห็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง เพื่อทำให้เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม ซึ่งเป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคนตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ ชั้นที่ 3 ชั้นต้องการความรัก ความอบอุ่นและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

นอกจากนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่างเป็นเด็กที่มีความกระตือรือร้นมากแม้จะไม่ได้แสดงออกด้วยตนเอง เพียงแต่ได้รับรู้กรณีตัวอย่างที่เป็นเรื่องจริง ก็สามารถพัฒนาความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับความมีน้ำใจได้ไม่แตกต่างจากนักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่งได้แสดงออกด้วยตนเองในสถานการณ์จำลอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงแสดงให้เห็นว่าถ้านักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความตั้งใจจริงที่จะพัฒนาความมีน้ำใจ ไม่ว่าจะใช้เทคนิคใดในสองเทคนิค คือ การใช้สถานการณ์จำลอง หรือการใช้กรณีตัวอย่าง ผลที่ได้รับจึงไม่แตกต่างกัน

จากการติดตามผลหลังการทดลอง โดยการใช้แบบสอบถาม "ใครเอ่ย" ปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่ 1 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง มีเพื่อนเลือกกว่าเป็นผู้มีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้น จำนวน 4 คน เท่าเดิมจำนวน 4 คน และลดลงเพียง 4 คน สำหรับกลุ่มทดลองที่ 2 ที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง มีเพื่อนเลือกกว่าเป็นผู้มีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้น จำนวน 3 คน เท่าเดิมจำนวน 3 คน และลดลงจำนวน 6 คน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น พบว่า การใช้สถานการณ์จำลอง ทำให้ความมีน้ำใจของนักเรียนคงทนมากกว่า การใช้กรณีตัวอย่าง แต่อย่างไรก็ตามถ้ากล่าวโดยสรุป พอสรุปได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่ทั้งสองกลุ่มยังคงมีความมีน้ำใจคงทนถาวร มีเพียงส่วนน้อยที่มีความมีน้ำใจลดลง แต่ก็ยังคงมีความมีน้ำใจคิดตัวนักเรียนอยู่ทุกคน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรส่งเสริมให้นักเรียนใช้สถานการณ์จำลองเพราะจะทำให้เกิดผลดีในการเรียนการสอน เพราะการสอนที่ให้นักเรียนได้แสดงบทบาทหรือลงมือกระทำเป็นการช่วยสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนการสอนในปัจจุบันซึ่งเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

1.2 จากผลการวิจัยนี้แสดงว่า การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความมีน้ำใจได้ผลที่แตกต่างกัน ดังนั้นถ้าจะนำไปต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับจุดมุ่งหมาย ลำดับขั้นตอนของวิธีการดังกล่าวก่อนจะนำไปใช้ปรับพฤติกรรมความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 ควรจัดการอบรมเกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่างให้กับครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนสามารถนำไปพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

2.1 ควรนำเทคนิคอื่นไปพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียน เช่น เทคนิคแม่แบบ การเสริมแรงทางสังคม การใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

2.2 ควรนำวิธีการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้กรณีตัวอย่างไปปรับใช้กับพฤติกรรมอื่น เช่น ความสามัคคี การเสียสละ ความอดทน เป็นต้น

2.3 ควรนำวิธีการใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่างไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างระดับอื่น ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับความมีน้ำใจ เช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนก จันทร์ขจร. คู่มือการอบรมความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิต ตอนที่ 2. กรุงเทพฯ :

ม.ป.ท., 2533.

กนกรัตน์ พงษ์สุนทร. การศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้
สถานการณ์จำลองที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนพรตพิทยพยัต กรุงเทพมหานคร. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สำนักงานกฤษฎมนตรี. แผนการศึกษาแห่งชาติ

ฉบับที่ 7 พุทธศักราช 2535 - 2539; 2535.

จิรวรรณ วัฒนะจิตพงษ์. เปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะทาง

สังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอสทิต

จังหวัดชัยภูมิ. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

จันทวิช พันธุ์สุท. ผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปางแดง จังหวัดมุกดาหาร. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

จันทนา ภาคบงกช. เอกสารประกอบการสอนปัญหาและวิธีการสอนกลุ่ม. กรุงเทพฯ :

สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2528

ชูศรี วงศ์รัตนะ. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2534.

ชูศักดิ์ สิงห์อุตร. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการสอนแบบศึกษา

กรณีตัวอย่างกับการสอนตามแนวคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2532. อัดสำเนา.

ณรงค์ศักดิ์ ตะละกัญ. "อิทธิพลของครูและโรงเรียนที่มีต่อเด็กในการพัฒนาคุณภาพชีวิต,"

จริยธรรมกับสุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : ศิวพร, 2529.

ณัฐา ระกำพล. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

ทราสทอง ตั้งวงศ์ถาวรกิจ. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้

เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนวัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

ทินกร ชาติกุล. "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไม่ใช่รอด," วารสารก้านันผู้ใหญบ้าน. 42(2) :

27-32 : กุมภาพันธ์ 2534.

ทิศนา แหมมณี. กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1 กรุงเทพฯ : บุรพาศิลป์การพิมพ์,

2522.

ธำรง น่วมศิริ. การทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างสถานการณ์จำลองในวิชาจริยศึกษาเพื่อ

เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

น้อย พงษ์สันติ. คำราประกอบการเรียนการสอนจริยศาสตร์ เล่ม 1. เชียงใหม่ :

โรงพิมพ์สวนปรุง, 2526.

นาคยา ภักทรสงไทย. ยุทธวิธีการสอนสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2525

นิพนธ์ คันทาสวี. มนุษยสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.

นิภา บุณยศรีสวัสดิ์ การศึกษาความมีน้ำใจของครู ความอยากหรืออยากเห็น ความเอื้อเฟื้อ

และเพทุบายของนักศึกษาปีที่ 1-4 วิทยาลัยครูนครปฐม. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ; 2527. อัดสำเนา.

ประกอบ เคชชัย. นวัตกรรมการเรียนการสอนและแนวปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ :

ภาควิชามัธยมศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.

ประดับ เรืองมาลัย. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2519.

ปิยรัตน์ ศรีสมบัติ. ผลการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งไกรสพวงษ์สงเคราะห์ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ; 2533. อัดสำเนา.

เพ็ญ ทัดชื้อโว. คนดีที่โลกต้องการ. ที่ระลึกวันคล้ายวันเกิดครบ 5 รอบ กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2531.

พรรณราย ทวีระประภา. จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2529.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2531.

พระราชวรมณี. คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2529.

พุดชาติ เพชรสถิต. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

โยธิน คັນสนุยกุช และจุมพล พูลภัทรชีวิน. จิตวิทยาสังคม พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2529.

วรรณา เลิศชัยนดี. ผลของการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองที่มีต่อแนวคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528 : อัดสำเนา.

วลัยลักษณ์ ภักดีผล. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อความไม่ประมาทในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิจิตรวิทยา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

- วัชรินทร์ จีบเกิด. ผลของสถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสถียรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทร์ที่ร่ำพรรณสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- วันทนี บุษพัฒนชาติ. การศึกษาเปรียบเทียบความอยากหรืออยากเห็น ทศนคติเชิงวิทยาศาสตร์ น้ำใจของการเป็นครูและเพทบายของนักศึกษปีที่ 1-4 วิทยาลัยครนครราชสีมา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. "สังสรค์สโมสร," วารสารเนเนน. 17 (85) : 41; กุมภาพันธ์ - มีนาคม; 2526.
- วิจิตร อาชะกุล. เทคนิคมนุษยสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นิพนธ์, 2525.
- วุฒิสักดิ์ สวัสดิวัฒน์, ม.ร.ว. สุคณธรรม. กรุงเทพฯ : บริษัทเอเซียเพรส จำกัด, 2534.
- ศุภาวดี บุญวงศ์. มนุษยสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2527.
- สนธยา ฉัตรมาศ. "จริยศึกษาในระดับประถมศึกษา:พฤติกรรมที่ต้องการและการปลูกฝัง," ประชาศึกษา : 39(1) : 27-29 ; มิถุนายน 2532.
- สมบุรณ์ เสนีวงศ์ ฌ อุษธยา. การเปรียบเทียบผลของการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหน่วยการทำมาหากินด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา
- สมพงษ์ จิตระดับ. "การสอนจริยศึกษาด้วยสถานการณ์จำลอง," ประชาศึกษา . 24 (6) 15 - 21; มีนาคม, 2522.
- สมิต อาชวณิชกุล. การพัฒนาตนเองภาค 2. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า, 2535.
- สาโรช บัวศรี. มาตรฐานบางประการสำหรับการสร้างครูที่ดี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515.
- สำเร็จ เวชสุนทร. "การใช้สถานการณ์ในวิทยาลัยครู," คุรุปริทัศน์. 5(2): 18-19 ; มกราคม 2533.

สิริวรรณ สุวรรณชาติ. "แนวโน้มของสังคมศึกษาในปัจจุบัน," คุรุปริทัศน์. 5 : 104.

พฤษภาคม 2522.

สุชาติ รัตนดิษฐ์. "การวิเคราะห์หลักการคบมิตรในนิทานชาดก," วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง. (1) : 80-92 ; มกราคม - เมษายน 2530.

สุทิน บุญช่วงศ์. หลักการสอนตรงตามหลักสูตรสภาการศึกษา พุทธศักราช 2530. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2530.

สุภา กิจจาทร. "การใช้สถานการณ์จำลอง," เอกสารการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนแบบจุลภาค. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2529.

สมล อมรวิวัฒน์ และสมพงษ์ จิตระดับ. "โรงเรียนประถมศึกษากับการพัฒนาจริยธรรม"
จริยศึกษา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.

สุพิศรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรม คำนิยาม : ครอบครัว ศาสนา ประเพณี กรุงเทพฯ : ไทวัฒนาพาณิชย์, 2534.

อมรา อินโชนนท์. "น้ำใจในรณเมธ" บทความสุขภาพจิตเผยแพร่ทางวิทยุ เล่ม 2
กรุงเทพฯ : เกษมการพิมพ์, 2534.

อัจจิมา จินวาลา. การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความรับผิดชอบ
ต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองเสื่อน้อย
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535.

อัญชลี แจ่มเจริญ. "สถานการณ์จำลองกับการเรียนการสอน," มิตรครู 21(9) :
5-9 ; พฤษภาคม 2522.

อุทัย ทองหนู. จริยศึกษา. นครศรีธรรมราช : โครงการตำราและเอกสารวิชาการ
วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช, 2528.

เอษณีย์ ฉัตรวิธานนท์ ผลของการเข้ากลุ่มฝึกความรู้สึกไวที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีพฤฒา กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.

- Anderson, Robert T. "CHARGF-A Simulation Game Designed to Teach Group Member Role Prospect Teach Found to be Effective," Research in Education (ERUC). 12 : 181 ; July 1979.
- Back, Isable M. and Bruce Monroe. "Some Dimension of Simulation Student Cognitive Retention and Pupil. Teacher Effective Perception," Dissertation Abstracts International. Vol Number 4713 A ; February 1972.
- Cherry, Kendric Hauck. "Simulation in Hight School Social Studies; Students Cognitive. Retention and Pupil. Teacher Effective Perception," Dissertation Abstracts International. 34 : 4712-4713; February 1972.
- Cruick Shank D. "Nature of Simulation and Games: A Preliminary Inquiry", Education Teachnology . July 1972.
- Geller, Danial M. "Involvement in Role Playing Simulation; A Demonstration with Studies on Obedience," Journal of Personality and Social Psychology. 36 : 219 ; November 1978.
- Justice, Susan Brown. "Need for Succorance and Nurturance in Pregnant Teenagers," Dissertation Abstracts International. 51 : 3603 ; July 1989.
- Lange, Shirley Jo. "Satisfaction and Commitment in Lesbian and Heterosexual Relationship : The Roles of Power, Nurturance, and Trust," Dissertation Abstracts International. 50 : 3676; August 1989.
- Leopoldo, Joseph Macias. "The Use of Simulation in Foreign Language Teach Education in Activity Specific Teaching Simulation". Dissertation Abstracts International. 33 : 1567-1568 ; October 1972.
- Postma, Charles Henrry. "Simulation in Hight School Social Studies; Students Cognitive Retention and Pupil Teacher Effective

Perceptions," Dissertation Abstracts International. 34(8) :
4712 - 4713 - A ; February 1974.

Sable, Janeth Ruth. "Differences in Need for Affective, and the
Qualities of Intimacy and Nurturance within Preadolescent
Friendship," Dissertation Abstracts International. 49 : 5044 ;
November 1989

Schuttz, Landalt L. Simulation in Social and Administrative Science
New Jersey : Englewood Cliffs , Prentice Hall Inc , 1972

Twelger, Paul. A "Designing Simulation System", Educational
Technology. 64 - 70 ; October 1969.

ภาคผนวก

- 1. แบบสอบถามใคร่เอื้อ**
- 2. แบบสอบถามความมีน้ำใจ**
- 3. โปรแกรมสถานการณ์จำลอง**
- 4. โปรแกรมกรณีตัวอย่าง**

แบบสอบถามวิเคราะห์

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนคิดถึงลักษณะของเพื่อนและของตัวเอง โดยพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อตอบคำถามว่าลักษณะดังกล่าวข้างล่างนี้จะตรงกับลักษณะของเพื่อนคนใดหรือตรงกับลักษณะของตัวเอง แล้วใส่ชื่อเพื่อนหรือชื่อของตัวเอง ทั้งนี้ให้นักเรียนพิจารณาและตัดสินใจด้วยตนเอง คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน และเก็บไว้เป็นความลับ

- 1. ผู้ที่ช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน คือ.....
- 2. ผู้ที่ไม่ช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน คือ.....
- 3. ผู้ที่บริจาคสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อน คือ.....
- 4. ผู้ที่ไม่บริจาคสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อน คือ.....
- 5. ผู้ที่แบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนเสมอ คือ.....
- 6. ผู้ที่มีอุปกรณ์การเรียนแต่ไม่แบ่งให้เพื่อน คือ.....
- 7. ผู้ที่ไม่ช่วยเหลืออธิบายเนื้อหาบางวิชาที่ตนเข้าใจให้กับเพื่อน คือ.....
- 8. ผู้ที่ช่วยเหลืออธิบายเนื้อหาบางวิชาที่ตนเข้าใจให้กับเพื่อน คือ.....
- 9. ผู้ที่ปลอบใจเพื่อนเมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจ คือ.....
- 10. ผู้ที่ไม่ช่วยปลอบใจเพื่อนเมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจ คือ.....
- 11. ผู้ที่ซ้ำเติมเพื่อนเมื่อเพื่อนทำผิด คือ.....
- 12. ผู้ที่เห็นใจเพื่อนและไม่เคยซ้ำเติมเมื่อเพื่อนทำผิด คือ.....
- 13. ผู้ที่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม คือ.....
- 14. ผู้ที่ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม คือ.....
- 15. ผู้ที่คอยให้กำลังใจเพื่อนเสมอเมื่อเพื่อนมีปัญหาและอุปสรรค คือ.....
- 16. ผู้ที่แกล้งเพื่อนโดยไม่สนใจว่าเพื่อนจะรู้สึกอย่างไร คือ.....
- 17. ผู้ที่ชมเชยเพื่อนเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ คือ.....
- 18. ผู้ที่ไม่เคยชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ คือ.....

แบบสอบถามความมั่นใจ

คำชี้แจง

ขอให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถามให้ตรงตามความรู้สึก
ของนักเรียนให้มากที่สุด คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิดและจะไม่มีผลกระทบต่อการ
เรียนของนักเรียน

เกณฑ์การเลือกคำตอบ

คำตอบแต่ละข้อมี 3 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกเพียงคำตอบเดียวจาก ข้อ ก ข หรือ
ค โดยกาเครื่องหมาย (X) ลงบนกระดาษที่แนกให้

ตัวอย่าง

- (0) ขณะที่จันทรากำลังจะเดินกลับบ้านเดินตามหลังพิศมัย และเห็นพิศมัยทำปากกา
หล่นโดยไม่รู้ตัว ถ้านักเรียนเป็นจันทรจะทำอย่างไร
- ก. เก็บปากกาเอาไว้เองโดยไม่บอกใคร
 - ข. ทำเฉย ๆ เสีย ถ้ามีคนถามก็จะบอก
 - ค. เก็บปากกาคืนให้พิศมัย แล้วบอกว่าเธอทำปากกาหล่น

ในข้อ (0) ถ้านักเรียนเลือกตอบ ข้อ ค คือ "เก็บปากกาคืนให้พิศมัย
แล้วบอกว่าเธอทำปากกาหล่น " ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ

ข้อ	ก.	ข.	ค.
(0)			X

1. ช่วงพักกลางวันขณะที่พี่เรากำลังนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด ขณะนั้นวิชียไปขอให้พี่ระช่วยอธิบายวิชาคณิตศาสตร์ที่เพิ่งเรียนจบ แต่วิชียยังไม่เข้าใจ ถ้านักเรียนเป็นพี่ระจะทำอย่างไร
 - ก. จะอธิบายให้วิชียฟังจนเข้าใจเพื่อจะได้ทำเองได้
 - ข. นั่งอ่านหนังสือต่อไปโดยไม่สนใจวิชีย
 - ค. อ่านหนังสือเสร็จแล้วถึงจะอธิบายให้
2. ขณะที่ฝึกดาถีของซึ่งหนักลงบันไดมาแล้วเจอกับนักเรียน ปรากฏว่าฝึกดาทำของหล่นลงพื้น ถ้านักเรียนเห็นเหตุการณ์จะทำอย่างไร
 - ก. เดินหาแล้วช่วยเก็บของจนเสร็จ
 - ข. รอดูว่ามีใครช่วยเหลือหรือเปล่าถ้าไม่มีถึงจะช่วย
 - ค. ถ้าฝึกดาขอร้องจะเข้าไปช่วยทันที
3. ชูศักดิ์เป็นคนชอบเอาเปรียบเพื่อนเวลาทำงานกลุ่มจนเพื่อน ๆ ในห้องไม่ชอบชูศักดิ์เลย ในชั่วโมงภาษาอังกฤษครูทดสอบบทสนทนาภาษาอังกฤษ ปรากฏว่าชูศักดิ์ไม่มีใครยอมคู่ด้วยเลย ถ้าชูศักดิ์มาขอให้นักเรียนเป็นคู่สนทนานักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. รู้สึกสงสารชูศักดิ์ที่ไม่มีใครคู่ด้วยจึงรับเป็นคู่สนทนาให้
 - ข. แนะนำให้ไปหาเพื่อนคนอื่นแทนเพราะตัวเองพูดไม่เก่ง
 - ค. ถ้าชูศักดิ์หาเพื่อนไม่ได้จริงก็จะช่วยเท่าที่จะทำได้
4. ในชั่วโมงภาษาไทยครูได้มอบหมายให้นักเรียนเขียนคำศัพท์ภาษาไทย 10 คำ และให้ส่งในชั่วโมงนั้น ปรากฏว่าศรีสมรเขียนคำศัพท์ภาษาไทยไม่ได้จึงมาขอให้นักเรียนช่วยอธิบายคำศัพท์ภาษาไทย นักเรียนจะทำอย่างไร
 - ก. ช่วยอธิบายศัพท์ภาษาไทยให้ศรีสมรจนเข้าใจ
 - ข. ถ้าศรีสมรบอกให้ช่วยเหลือจะช่วยเหลืออธิบายศัพท์ภาษาไทยให้ทันที
 - ค. พูดปฏิเสธแล้วเดินหนีไป
5. ทุก ๆ วันวันิดาจะเหลือเงินเก็บวันละ 3 บาทเพื่อซื้อขนมกินหลังเลิกเรียน แต่ปรากฏว่าดวงดาทำเงินหายไม่มีค่ารถกลับบ้านจึงมาขอความช่วยเหลือจากวันิดา ถ้านักเรียนเป็นวันิดาจะทำอย่างไร

- ก. ช่วยเหลือโดยให้เงินดวงตาเป็นค่ารถกลับบ้าน
- ข. บอกดวงตาว่าเงินหมดแล้ว
- ค. ช่วยเหลือเท่าที่จะช่วยได้
6. สรุปร่วมกับสมปองนัดมาทำรายงานวิชาวิทยาศาสตร์ในวันหยุดเวลา 10.00 น. ที่โรงเรียน
ปรากฏว่าสรุปร่วมมาตรงเวลาพอดีแต่สมปองมาช้า 40 นาที ถ้านักเรียนเป็นสรุปร่วมจะทำอย่างไร
- ก. บอกว่าที่หลังมาให้ตรงเวลาหน่อย แล้วลงมือทำรายงาน
- ข. คิดว่าไม่เป็นไรเพราะการเดินทางต้องเสียเวลาธรรมดา แต่เมื่อมาถึงแล้วก็ลงมือทำ
รายงานกันทันที
- ค. ถ้าสมปองไม่ช่วยทำงานก็จะไม่ได้ร่วมงานด้วย
7. ขณะที่สักลี้กกำลังเดินไปโรงอาหารพบนักเรียนหญิงชั้น ป.4 คนหนึ่งนั่งร้องไห้เพราะ
เหยียบตะปู ถ้านักเรียนเป็นสักลี้กนักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ถ้านักเรียนคนนั้นขอความช่วยเหลือก็จะช่วย
- ข. ช่วยเหลือโดยพานักเรียนคนนั้นไปห้องพยาบาล
- ค. หันไปอยู่แล้วเดินผ่านไป
8. วันหนึ่งหลังเลิกเรียนครูให้นักเรียนช่วยทำงาน โดยมอบหมายให้สันติสุขช่วยเก็บป้าย
นิทรรศการ ซึ่งเย็นมากแล้วก็ยังไม่เสร็จ ขณะนั้นวินัยซึ่งเล่นกีฬาเสร็จผ่านมามีพอดีได้เห็น
สันติสุขกำลังทำงาน ถ้านักเรียนเป็นวินัยจะพูดว่าอย่างไร
- ก. เข้าไปช่วยเหลือสันติสุขทำงานด้วยความเต็มใจ
- ข. บอกให้เลิกทำมั้งจะยังไม่เสร็จก็ตาม
- ค. ถ้างานเหลือไม่มากถึงจะช่วยเหลือ
9. ครูประจำชั้นให้นักเรียนทุกคนช่วยกันเก็บเศษกระดาษบริเวณรอบ ๆ อาคารเรียน นักเรียน
เกิดความรู้สึกที่เกียจเกียสเศษกระดาษ นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. ช่วยเก็บกระดาษบ้างแต่ถ้าไม่มีใครเห็นก็เลิก
- ข. เก็บกระดาษ 2-3 ชิ้นให้ครูเห็นแล้วไม่เก็บอีก
- ค. ช่วยเก็บกระดาษจนเรียบร้อยเพราะคนอื่นก็ทำเหมือนกัน

10. ในขณะที่ปราชญ์กำลังนั่งเล่นอยู่ วิรัชเข้ามาบอกว่าที่นัดซื้อผักที่ตลาดโรงเรียนเลิกเราอยู่ไม่ได้ต้องชกกลับก่อนจะไปธุระให้แม่ ถ้านักเรียนเป็นปราชญ์จะทำอย่างไร
- บอกวิรัชว่าต้องมาซื้อผักก่อน
 - บอกวิรัชไม่เป็นไรไปทำธุระก่อน แล้วค่อยมาใหม่
 - ถ้าวิรัชไม่อยู่ก็หาเพื่อนคนใหม่ซื้อผักแทน
11. เวลาพักรับประทานอาหารขณะนั้นทั้งมานิดย์และอานนท์รอเข้าคิวซื้ออาหารด้วยกัน ปรากฏว่ามานิดย์ซื้ออาหารได้แต่อานนท์ซื้ออาหารไม่ได้ทำให้อานนท์อดรับประทานอาหาร ถ้านักเรียนเป็นมานิดย์จะทำอย่างไร
- บอกให้อานนท์ไปซื้อขนมอื่นกินแทน
 - แบ่งอาหารจากของตนไปให้อานนท์รับประทาน
 - ขอแบ่งอาหารจากเพื่อนคนอื่นมาให้แทน
12. ทางโรงเรียนจัดกิจกรรมประจำภาคการศึกษา จึงได้เตรียมงานโดยได้มอบหมายให้นักเรียนเป็นหัวหน้าช่วยจัดเตรียมสถานที่ นักเรียนจะทำอย่างไรเพื่อให้ทุกคนช่วยงานด้วย
- ร่วมงานกับเพื่อนโดยแบ่งงานกันทำ
 - ถ้าเพื่อนมาหลายคนก็จะมาช่วยด้วย
 - ถ้าครูบอกต้องมาช่วยก็จะมา เพราะกลัวครูลงโทษ
13. วันหนึ่งเพื่อนมาโรงเรียนแต่เข้าเห็นครูกำลังจัดหนังสือและทำความสะอาดห้องสมุด ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนมานักเรียนจะทำอย่างไร
- มองดูครูแล้วเดินผ่านไป
 - เข้าไปถามแล้วช่วยครูจัดหนังสือและทำความสะอาด
 - ถ้าครูขอให้ช่วยจะเข้าไปช่วยทันที
14. ในชั่วโมงภาษาไทยครูให้นักเรียนแต่ละคนฝึกอ่านไทย เมื่อครูให้ภรณ์ทิพย์อ่าน แต่เธออ่านไม่ค่อยได้จึงถูกครูดุทำให้ภรณ์ทิพย์เสียใจ หลังจากหมดชั่วโมงเรียนนักเรียนจะทำอย่างไร
- รู้สึกเห็นใจภรณ์ทิพย์ที่ถูกครูดุ
 - เข้าไปช่วยปลอบใจภรณ์ทิพย์
 - ไม่สนใจภรณ์ทิพย์ที่ถูกครูดุ

15. ขณะที่เดินจะเข้าห้องเรียนสุรชัยมองเห็นชยะดกเคลื่อนตามทางหลายชั้น ซึ่งบางคนเห็นก็เดินผ่านไป ถ้านักเรียนเป็นสุรชัยจะทำอย่างไร
- ชวยเก็บขยะไปทิ้งแล้วบอกเพื่อนคนอื่นให้ชวยด้วย
 - เดินผ่านไป เพราะคนอื่นยังไม่เก็บเลย
 - เก็บขยะไปทิ้งเพราะเป็นการชวยรักษาความสะอาด
16. วิเชียรเป็นนักเรียนที่เก่งวิชาคณิตศาสตร์ เมื่อครูให้การบ้านวิเชียรทำเสร็จก่อน แต่มีเพื่อนบางคนไม่เข้าใจและทำไม่ได้จึงขอให้วิเชียรชวยอธิบายให้ฟัง แต่วิเชียรจะต้องไปซ้อมกีฬา ถ้านักเรียนเป็นวิเชียรจะทำอย่างไร
- บอกเพื่อนให้รอก่อนจะอธิบายให้ฟังภายหลังซ้อมกีฬา
 - บอกเพื่อนให้กลับไปอ่านทบทวนก่อน ถ้าไม่เข้าใจจะอธิบายให้ภายหลัง
 - ชวยอธิบายให้เพื่อนก่อนแล้วค่อยไปซ้อมกีฬา
17. ในงานวันเด็กของโรงเรียนจัดงานเป็นประจำทุกปี สำหรับปีนี้จัดให้มีการแข่งขันกีฬา ซึ่งแต่ละห้องส่งตัวแทนเข้าร่วมแข่งขัน นักเรียนชั้นประถมปีที่ 6/1 ส่งวรวิทย์และอนันต์เป็นตัวแทน นักเรียนเข้าแข่งขันยิงปองชายเดี่ยว ผลปรากฏว่าอนันต์แข่งขันชนะเลิศแต่วรวิทย์แพ้ตกรอบ ทำให้วรวิทย์รู้สึกเสียใจ ถ้านักเรียนเป็นอนันต์จะทำอย่างไร
- เข้าไปปลอบใจวรวิทย์ว่ายังมีโอกาสร่วมแข่งขันกันอีก
 - ปลอชให้วรวิทย์อยู่คนเดียวสักพัก
 - บอกวรวิทย์ให้ไปฝึกซ้อมอีกทำให้เก่งขึ้น
18. ขณะที่จินดากำลังนั่งดูเพื่อนแข่งกีฬาวอลเลย์บอลอยู่นั้น ปรากฏว่าเพ็ญศรีเดินเข้ามาชวนให้ชวยคิดบอร์ด ถ้านักเรียนเป็นจินดาจะทำอย่างไร
- บอกให้ไปหาเพื่อนคนอื่นชวยก่อนตอนนี้ไม่ว่าง
 - บอกให้เพ็ญศรีรอก่อนเอาไว้อีกสิบหกล้มไปทำ
 - ลุกไปชวยเพ็ญศรีทำงานจนเสร็จ
19. ขณะที่นักเรียนกำลังจะข้ามถนนพบชายชราคนหนึ่งกำลังจะข้ามถนนเช่นกัน ถ้านักเรียนพบเหตุการณ์นี้จะทำอย่างไร

- ก. ช่วยเหลือโดยเข้าไปถามแล้วพาข้ามถนนไปฝั่งตรงข้าม
- ข. ถ้าไม่มีใครเลยถึงจะเข้าไปช่วยเหลือ
- ค. ถ้าชาชรามารอร้องถึงจะช่วยเหลือ
20. สุพจน์ขออิมูกันของอรรถมาเพื่อระบายภาพเพราะของคนหาย แต่เมื่อหมดชั่วโมงสุพจน์ก็
ยังทำงานไม่เสร็จจึงขออิมูก่อนพรุ่งนี้จะคืนให้ ถ้านักเรียนเป็นอรรถจะทำอย่างไร
- ก. ให้สุพจน์อิมูกันจนทำงานเสร็จก่อนแล้วค่อยเอามาคืน
- ข. ไม่อยากให้อิมูกันเพราะถ้าใช้มากเดี๋ยวอิมูกันเสียหมด
- ค. ให้สุพจน์คืนอิมูกันก่อนพรุ่งนี้ค่อยมาอิมูกันใหม่
21. ขณะพักกลางวันนักเรียนนั่งรับประทานอาหาร เมื่อเสร็จแล้วจึงมานั่งกับเพื่อนคุยกัน ขณะ
เดียวกันพิสิญ์นั่งโยกเก้าอี้เสียงดังปรากฏว่าเก้าอี้กำลังจะหักลงมา ถ้านักเรียนเห็นเหตุการณ์
จะทำอย่างไร
- ก. บอกให้พิสิญ์เลิกโยกเก้าอี้เพราะเสียงดังรำคาญ
- ข. ไม่ยอมบอกว่าเก้าอี้หัก เพราะถ้าเก้าอี้หักทำให้พิสิญ์เจ็บตัวเอง
- ค. กลัวพิสิญ์จะบาดเจ็บ บอกว่าเก้าอี้กำลังจะหัก
22. กมลกับประภาจะแข่งขันกันเรื่องเรียนเสมอ ผลการสอบทั้งสองคนมักจะได้คะแนนไล่เลี่ยกัน
วันนี้เป็นการสอบวิชาภาษาไทยเหลือเวลาอีกเพียง 20 นาทีก็จะหมดเวลาสอบ ขณะนั้น
ปากกาของกมลหมดหมึกหมด นักเรียนเป็นประภาเมื่อเห็นปากกากลมหมดหมึกหมดนักเรียนจะทำ
อย่างไร
- ก. ขออนุญาตครูผู้คุมสอบแล้วเอาปากกาให้กมล
- ข. ถ้ากมลขออิมูกันจะให้ปากกา
- ค. ถ้าไม่มีใครช่วยเหลือถึงจะให้อิมูกันปากกา
23. ในชั่วโมงเรียนวิชาคณิตศาสตร์บุษกรนั่งใกล้กับอรอนงค์ ปรากฏว่าบุษกรนั่งหน้าซัดและ
ตัวร้อนแต่ไม่ยอมบอกใครว่าไม่สบาย ถ้านักเรียนเป็นอรอนงค์จะทำอย่างไร
- ก. เข้าไปช่วยเหลือโดยขออนุญาตครูผู้สอนหาไปห้องพยาบาล
- ข. ถ้าบุษกรร้องจะหาไปห้องพยาบาล
- ค. มองเฉย ๆ แล้วลุกหนีไป

24. ในการจัดนิทรรศการของนักเรียนพหุวิชาเป็นผู้รับผิดชอบคนหนึ่งจึงต้องมีการประชุมแบ่งงานกันทำ แต่วันนี้พหุวิชาอยากรีบกลับบ้าน เพื่อหาหนังสือที่ตัวเองชอบ ถ้านักเรียนเป็นพหุวิชาจะทำอย่างไร
- นัดประชุมกันแต่ต้องรีบขอตัวกลับก่อนเสร็จประชุม
 - ยกเลิกการประชุมแล้วค่อยนัดประชุมกันใหม่
 - ประชุมให้เสร็จเรียบร้อยก่อนจึงกลับบ้าน
25. ดำรงและทรงพลเป็นเพื่อนร่วมห้อง ซึ่งทั้งสองคนไม่ค่อยได้พูดกันบ่อยนัก แต่วันนี้ดำรงถูกครูดุเพราะทำงานที่ครูสั่งไม่ได้ส่วนทรงพลทำได้ ถ้านักเรียนเป็นทรงพลจะช่วยเหลือดำรงหรือไม่
- ไม่ช่วยเหลือเพราะดำรงต้องคิดเองให้ได้
 - ช่วยเหลือโดยสั่งของตนเองให้ดูแบบเพื่อจะได้ทำงานส่ง
 - ช่วยอธิบายเกี่ยวกับงานจนดำรงเข้าใจแล้วส่งได้ทันเวลา
26. ช่วงพักกลางวันสุรภีกำลังนั่งอ่านหนังสืออยู่ที่ม้านั่ง ขณะนั้นนรธาและเพ็ญศรีเข้ามาถึงก็คุยและหัวเราะกันอย่างสนุกสนาน ถ้านักเรียนเป็นนรธาและเพ็ญศรีนักเรียนจะทำลักษณะนี้หรือไม่
- ไม่ทำเพราะเห็นใจสุรภีว่าเขานั่งอยู่ก่อนแล้วและกำลังอ่านหนังสือด้วย
 - ก็คุยกันต่อไปเพราะเป็นเวลาพักกลางวัน
 - ถ้าสุรภีขอร้องก็จะหยุดคุย
27. ครูได้รับแจ้งว่าทางจังหวัดขอรับบริจาคหนังสือให้แก่ผู้ที่ยากจน ซึ่งประธานมีหนังสือของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ยังใหม่อยู่ ถ้านักเรียนเป็นประธานจะบริจาคหรือไม่
- ร่วมบริจาคโดยนำหนังสือมาให้เพื่อช่วยเหลือคนยากจน
 - จะช่วยบริจาคแต่ให้เป็นบางส่วน
 - ถ้ามีหนังสือก็จะช่วยบริจาคเท่าที่จะทำได้
28. สุรสิทธิ์ วีระ และสมชายเป็นเพื่อนห้องเดียวกัน ปรากฏว่าสมชายมีความจำเป็นต้องไปอยู่ต่างจังหวัดกับครอบครัวทำให้ขาดเรียน เมื่อกลับมาเรียนจึงทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ส่งไม่ทัน ถ้านักเรียนเป็นสุรสิทธิ์จะช่วยเหลือสมชายหรือไม่

- ก. ถ้าสมชายขอร้องจะช่วยเหลือทันที
- ข. ไม่ช่วยเหลือแต่บอกให้ไปขอลอกจากเพื่อนคนอื่น
- ค. ช่วยเหลือเท่าที่จะช่วยได้

29. ขณะที่ชุมพลกำลังนั่งทำการบ้านอยู่นั้นมีเพื่อนคนหนึ่งซึ่งไม่สบายแล้วกำลังขอสุมุดการบ้านหลายเล่มมาห้องเรียน ถ้านักเรียนเป็นชุมพลจะทำอย่างไร

- ก. รู้สึกเห็นใจเพื่อนรีบไปช่วยขอสุมุดการบ้านก่อนแล้วค่อยมาทำงานต่อ
- ข. รอคิดว่าถ้าไม่มีใครช่วยจริง ๆ ถึงจะช่วย
- ค. ถ้าเพื่อนขอร้องให้ช่วยเหลือก็จะเข้าไปช่วยทันที

30. สุวนันท์เป็นคนขยันอ่านหนังสือจึงทำให้มีความรู้ใหม่ ๆ เสมอบังเอิญสุวนันท์อ่านหนังสือเกี่ยวกับเทคนิคการจำภาษาอังกฤษอย่างรวดเร็ว จึงได้นำหลักการมาใช้ในการเรียน อาจารย์ได้เข้ามาปรึกษาเพื่อจะได้เรียนภาษาอังกฤษเก่งบ้าง ถ้านักเรียนเป็นสุวนันท์จะทำอย่างไร

- ก. บอกเทคนิคการจำภาษาอังกฤษบางส่วนแก่อาจารย์
- ข. บอกให้อาจารย์ไปซื้อหนังสือเทคนิคการจำภาษาอังกฤษอ่านเอง
- ค. ยินดีแนะนำเทคนิคการจำภาษาอังกฤษให้แก่อาจารย์จนเข้าใจ

รายละเอียดเกี่ยวกับการใช้แบบสอบถามความมีน้ำใจ

1. ลักษณะแบบสอบถามความมีน้ำใจ ดังนี้

1.1 ด้านให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ได้แก่ ข้อ 1 ข้อ 4 ข้อ 7 ข้อ 10 ข้อ 13
ข้อ 16 ข้อ 19 ข้อ 22 ข้อ 25 และ ข้อ 28

1.2 ด้านเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้แก่ ข้อ 2 ข้อ 5 ข้อ 8 ข้อ 11 ข้อ 14 ข้อ 17
ข้อ 20 ข้อ 23 ข้อ 26 และ ข้อ 29

1.3 ด้านไม่เห็นแก่ตัว ได้แก่ ข้อ 3 ข้อ 6 ข้อ 9 ข้อ 12 ข้อ 15 ข้อ 18
ข้อ 21 ข้อ 24 ข้อ 27 และข้อ 30

2. เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความมีน้ำใจ

ข้อ	ก	ข	ค	ข้อ	ก	ข	ค
1.	2	0	1	16.	1	0	2
2.	2	0	1	17.	2	1	0
3.	2	0	1	18.	0	1	2
4.	2	1	0	19.	2	0	1
5.	2	0	1	20.	2	0	1
6.	1	2	0	21.	1	0	2
7.	1	2	0	22.	2	1	0
8.	2	0	1	23.	2	1	0
9.	0	1	2	24.	1	0	2
10.	0	2	1	25.	0	1	2
11.	0	2	1	26.	2	0	1
12.	2	0	1	27.	2	1	0
13.	0	2	1	28.	1	0	2
14.	1	2	0	29.	2	0	1
15.	1	0	2	30.	1	0	2

ตาราง 5 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความมั่นใจ

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1.	2.4179	16.	3.6244
2.	3.4716	17.	4.7005
3.	5.6335	18.	4.7581
4.	2.1805	19.	3.3102
5.	4.8832	20.	5.0282
6.	4.8097	21.	4.6648
7.	3.1568	22.	3.8261
8.	4.7605	23.	4.7140
9.	5.4575	24.	5.0171
10.	5.4077	25.	4.6315
11.	3.7896	26.	5.1375
12.	5.2465	27.	3.1952
13.	3.2495	28.	4.4146
14.	4.2907	29.	5.4693
15.	5.0277	30.	5.1607

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.8884

ตาราง 6 แสดงค่าคะแนนแบบสอบถามความมั่นใจของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลัง
การทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่างของคะแนน
1.	21	48	27
2.	31	46	15
3.	35	47	12
4.	36	49	13
5.	40	49	9
6.	41	50	9
7.	43	49	6
8.	43	47	4
9.	44	52	8
10.	44	48	14
11.	44	54	10
12.	45	51	6

**ตาราง 7 แสดงค่าคะแนนแบบสอบถามความมั่นใจของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลัง
การทดลอง**

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่างของคะแนน
1.	27	48	21
2.	28	48	20
3.	30	52	22
4.	32	50	18
5.	33	45	12
6.	36	53	17
7.	37	49	12
8.	37	50	13
9.	38	49	11
10.	39	52	13
11.	41	49	8
12.	43	52	9

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง (ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 1)

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	เกม "สัมพันธ์ ภาพ"	1. เพื่อให้นักเรียนทุกคนรู้จักกันภายในกลุ่มมากขึ้น เป็นการสร้างบรรยากาศความคุ้นเคยและความเป็นกันเองของนักเรียนและผู้วิจัย 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายและความสำคัญของการพัฒนาความมั่นใจ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว 3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจการใช้สถานการณ์จำลอง การแสดงบทบาทหน้าที่ของนักเรียน ตลอดจนเข้าใจตารางกำหนดวันเวลา และสถานที่ ที่ใช้ในการเข้าร่วมการทดลอง	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยใช้กิจกรรมเป็นสื่อเพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนทุกคน และผู้วิจัยดังนี้ 1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน โดยให้นักเรียนเล่นเกมสัมพันธ์ภาพ มีขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษให้นักเรียนคนละแผ่นเพื่อเขียนชื่อนามสกุลของตัวเองบนหัวกระดาษ แล้วให้นักเรียนทั้งหมดนั่งเป็นวงกลม 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนข้อดีและข้อเสียของเพื่อน เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้นักเรียนส่ง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				กระดาษของตนเองไปให้เพื่อนทางด้านขวามือ แล้วให้เพื่อนเขียนข้อดีและข้อเสียของตัวเองให้นักเรียน โดยผลัดกันเขียนของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งในกระดาษจะต้องมีชื่อเพื่อนมากกว่า 6 คนขึ้นไป เมื่อกระดาษเวียนมาอยู่กับเจ้าของชื่อให้ยุติ 2.3 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อดีของการเล่นเกมสัมพันธ์ภาพ 3. เมื่อบรรดาอากาศภายในกลุ่มมีความอบอุ่น เป็นกันเองและทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง ความสำคัญของการพัฒนาความมีน้ำใจ ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว 4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สนทนา ชักถาม และผู้วิจัยชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ ที่ใช้ในการทดลอง <u>การประเมินผล</u> 1. สืบเกิดจากการสังเกตบทบาท ความ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				สนใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมเล่นเกม สัมพันธภาพ 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมแสดงความ คิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนจาก การเข้าร่วมการทดลอง
2	การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้าน ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน	ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความช่วยเหลือผู้อื่น ด้าน ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน 2. เพื่อตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้าน ให้ความช่วยเหลือ	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลอง โดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" อาสาสมัครแสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์ <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสาร สถานการณ์จำลอง เรื่อง "ช่วยเหลือ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			เพื่อผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน	เพื่อนบ้าง" และบทบาทให้ผู้แสดง เพื่อทำการศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" ตามที่แสดง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดสรุป ข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และ ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์ จำลอง เรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และ การสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์ จำลอง เรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง"
3	การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้านบริจาคสิ่งของส่วนตัวให้แก่	ฉันไม่อหากบริจาค	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความช่วยเหลือผู้อื่น ด้าน	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่องการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	งานของ ห้องและ เพื่อนที่มี ความ จำเป็น		บริจาคสิ่งของ ส่วนตัวให้แก่งาน ของห้องและ เพื่อนที่มีความ จำเป็น 2. เพื่อ ให้นักเรียน ตระหนักถึงผลดี และผลเสียของ การให้ความ ช่วยเหลือผู้อื่น ด้าน บริจาคสิ่ง ของส่วนตัวให้ แก่งานของห้อง และเพื่อนที่มี ความจำเป็น	1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่อยากบริจาค" 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวน หนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "ฉันไม่อยากบริจาค" อาสาสมัครแสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์ <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสาร สถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่อยากบริจาค" และบทบาทให้ผู้แสดง เพื่อทำการศึกษาและ ซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำ ตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือน สถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาท ตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่อยาก บริจาค" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลา ประมาณ 10 - 15 นาที <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วย

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				กันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "ฉันไม่อยากบรีจาค" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่อยากบรีจาค" ตามที่แสดง <u>ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่อยากบรีจาค" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สืบเนื่องจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่อยากบรีจาค" 2. สืบเนื่องจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				การสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่อยากบิ๊จาค"
4	การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้าน แบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน	ให้เชือกก่อน	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความช่วยเหลือผู้อื่น ด้าน แบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้าน แบ่งอุปกรณ์การเรียน	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลอง โดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ให้เชือกก่อน" 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "ให้เชือกก่อน" อาสาสมัครแสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์ <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสาร สถานการณ์จำลอง เรื่อง "ให้เชือกก่อน" และบทบาทให้ผู้แสดง เพื่อทำการศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			เรียนให้เพื่อน เมื่อเพื่อนเคียด ร้อน	ตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือน สถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาท ตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ให้เชือกก่อน" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนชว กันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดย ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อ เรื่อง "ให้เชือกก่อน" และบทบาทที่แสดงจนสามารถ เข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่ง ตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิด เห็นของสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ให้เชือกก่อน" ตามที่แสดง <u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดสรุป ข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				"ให้เชือก่อน" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สืบเนื่องจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ให้เชือก่อน" 2. สืบเนื่องจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ให้เชือก่อน"
5	เห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้าน ชั่วช้อธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ	ฉันไม่เข้าใจ	1. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้าน ชั่วช้อธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่องการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวน

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			2. เพื่อให้ นักเรียนตระหนัก ถึงผลดีและผล เสียของการ เห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น ด้าน ข้อ อธิบายเนื้อหา บางวิชาที่เพื่อน ไม่เข้าใจ	หนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" อาสาสมัครแสดง ส่วนที่เหลือ ให้เป็นผู้สังเกตการณ์ <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสาร สถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" และบทบาทให้ผู้แสดง เพื่อทำการศึกษาและ ซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำ ตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือน สถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาท ตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วย กันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดย ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อ เรื่อง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				"ฉันไม่เข้าใจ" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" ตามที่แสดง <u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ"

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
6	เห็นอก เห็นใจผู้อื่น ด้าน เมื่อ เพื่อนมี ความทุกข์ ใจก็ช่วย ปลอบใจ	เห็นใจฉัน บ้าง	1. เพื่อ ให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความ สำคัญของการ แสดงความเห็น อกเห็นใจผู้อื่น ด้าน เมื่อเพื่อน มีความทุกข์ใจ ก็ช่วยปลอบใจ 2. เพื่อ ให้นักเรียน ตระหนักถึงผลดี ผลเสียของการ เห็นอกเห็นใจผู้ อื่น ด้าน เมื่อ เพื่อนมีความทุกข์ ใจก็ช่วยปลอบใจ	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 8 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลอง โดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่องการ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่ง ซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "เห็นใจ ฉันบ้าง" อาสาสมัครแสดง ส่วนที่เหลือ ให้เป็นผู้สังเกตการณ์ <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสาร สถานการณ์จำลอง เรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" และบทบาทให้ผู้แสดง เพื่อทำการศึกษาและ ซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำ ตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือน สถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาท

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				ตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง"เห็นใจฉันบ้าง" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อ เรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลอง เรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" ตามที่แสดง <u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" ทั้งในด้านดีและไม่ดีและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และ ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์ จำลอง เรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และ การสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์ จำลอง เรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง"
7	เห็นอก เห็นใจผู้อื่น ด้าน ไม่ ช้าเติมเมื่อ เพื่อนทำผิด	ถ้าฉันเป็น... ดวงเดือน	1. เพื่อ ให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความ สำคัญของการ แสดงความเห็น อกเห็นใจผู้อื่น ด้าน ไม่ช้าเติม เมื่อเพื่อนทำผิด 2. เพื่อให้ นักเรียนตระหนัก ถึงผลดีและผล เสียของการ	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 7 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลอง โดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่องการ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่ง ซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง"ถ้าฉันเป็น ดวงเดือน" อาสาสมัครแสดง ส่วนที่เหลือให้ เป็นผู้สังเกตการณ์

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			เห็นอกเห็นใจ ผู้อื่น ด้าน ไม่ซ้ำ เติมเมื่อเพื่อน ทำผิด	<u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสาร สถานการณ์จำลอง เรื่อง "ถ้าฉันเป็น... ดวงเดือน" และบทบาทให้ผู้แสดง เพื่อทำการ ศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำ ตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือน สถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาท ตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ถ้าฉันเป็น... ดวงเดือน" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลา ประมาณ 10 - 15 นาที <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วย กันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดย ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อ เรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน" และบทบาทที่แสดง จนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่ง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				ตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเคียน" ตามที่แสดง <u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเคียน" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเคียน" 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเคียน"
8	การไม่เห็นแก่ตัว ด้านไม่คำนึงถึง	น้ำใจเพื่อน	1. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความ	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 8 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียมการ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	ประโยชน์ ของตนเอง มากกว่า ส่วนรวม		สำคัญของการ แสดงความไม่ เห็นแก่ตัว ด้าน ไม่คำนึงถึง ประโยชน์ของคน เองมากกว่าส่วน รวม 2. เพื่อ ให้นักเรียนได้ ทราบแนวทาง เข้าใจตนเองใน การแสดงความ ไม่เห็นแก่ตัว ด้าน ไม่คำนึงถึง ประโยชน์ของ ตนเองมากกว่า ส่วนรวม	1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลอง โดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่องการ การไม่เห็นแก่ตัว 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง "น้ำใจเพื่อน" 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวน หนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "น้ำใจเพื่อน" อาสาสมัครแสดง ส่วนที่เหลือ ให้เป็นผู้สังเกตการณ์ <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสาร สถานการณ์จำลอง เรื่อง "น้ำใจเพื่อน" และบทบาทให้ผู้แสดง เพื่อทำการฝึกหัดและ ซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำ ตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือน สถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาท ตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "น้ำใจเพื่อน" ความลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนชวาทกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อ เรื่อง "น้ำใจเพื่อน" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลอง เรื่อง "น้ำใจเพื่อน" ตามที่แสดง <u>ขั้นที่ 4</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "น้ำใจเพื่อน" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				เรื่อง "น้ำใจเพื่อน" 2. สืบเนื่องจากความร่วมมือร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง เรื่อง "น้ำใจเพื่อน"
9	การไม่เห็นแก่ตัว ด้านให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนพบปัญหาและอุปสรรค	เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความไม่เห็นแก่ตัว ด้านให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนพบปัญหาและอุปสรรค 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบแนวทางเข้าใจตนเองในการแสดงความ	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 9 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง การไม่เห็นแก่ตัว 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" อาสาสมัครแสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์ <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ"

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			ไม่เห็นแก่ตัว ด้าน ให้อำลึงใจ เพื่อนเมื่อเพื่อน พบปัญหาและ อุปสรรค	ก็ไปไม่รอด" และบทบาทให้ผู้แสดงเพื่อทำ การศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำ ตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือน สถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาท ตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แก่งกาจแต่ขาด น้ำใจ..ก็ไปไม่รอด" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น กลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วย กันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดย ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อ เรื่อง "แก่ง กาจแต่ขาดน้ำใจ..ก็ไปไม่รอด" และบทบาทที่ แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่ง ตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิด เห็นของสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แก่งกาจแต่ ขาดน้ำใจ..ก็ไปไม่รอด" ตามที่แสดง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<u>ขั้นที่ 4</u> ขึ้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด"
10	การไม่เห็นแก่ตัว ด้านกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบ	แบ่งปันน้ำใจให้กับสัณนิค	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความไม่	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 10 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขึ้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่องการ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	ความ สำเร็จ		เห็นแก่ตัว ด้าน กล่าวคำชมเชย เมื่อเพื่อนประสบ ความสำเร็จ 2. เพื่อ ให้นักเรียนได้ ทราบแนวทาง เข้าใจตนเอง ในการแสดง ความไม่เห็นแก่ ตัว ด้าน กล่าว คำชมเชยเมื่อ เพื่อนประสบ ความสำเร็จ	การไม่เห็นแก่ตัว 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กับสัณนิธ" 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวน หนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กับสัณนิธ" อาสาสมัครแสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์ <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสาร สถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้ กันสัณนิธ" และบทบาทให้ผู้แสดงเพื่อทำการ ศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำ ตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือน สถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาท ตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ ให้กับสัณนิธ" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				กลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อ เรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กับสัณนิธ" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กับสัณนิธ" ตามที่แสดง <u>ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กับสัณนิธ" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สืบเนื่องจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กับสัณนิธ"

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กับสังคม"
11	ความมีน้ำใจ	มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส	1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความมีน้ำใจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของความมีน้ำใจเกี่ยวกับ	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 11 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขึ้นเตรียมการ 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลอง โดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่องความมีน้ำใจ 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส" 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส" อาสาสมัครแสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์ <u>ขั้นที่ 2</u> ขึ้นดำเนินการ 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส" และบทบาทให้ผู้แสดงเพื่อทำ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว	การศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง 2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อ เรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง 3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส" ตามที่แสดง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				<u>ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดสรุป ข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส" ทั้งในด้านดี และไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สืบเนื่องจากการแสดงบทบาท และ ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลอง เรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส" 2. สืบเนื่องจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และ การสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์ จำลอง เรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส"
12	ปัจฉิมนิเทศ		1. เพื่อ ให้นักเรียนได้ แสดงความคิด เห็น ความรู้สึก เกี่ยวกับการเข้า ร่วมการทดลอง	การใช้สถานการณ์จำลอง ครั้งที่ 12 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ 1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลม 2. ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของนักเรียน แล้วให้นักเรียนตอบแบบประเมินผลการเข้า ร่วมการทดลอง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			การใช้สถาน การณ์จำลอง 2. เพื่อ ให้นักเรียนสรุป และทบทวนเกี่ยว กับความมั่นใจ และมีทัศนคติที่ดี ต่อความมั่นใจ แล้วสามารถนำ มาพัฒนาตนเอง ในการปฏิบัติตน ในสังคมได้อย่าง เหมาะสม	3. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้สถานการณ์จำลอง แล้วสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในชีวิตจริง 4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วกล่าวขอบใจนักเรียน และปิดการทดลองการใช้สถานการณ์จำลอง <u>การประเมินผล</u> 1. สืบเนื่องจากความสนใจ ความตั้งใจในการเข้าร่วมการทดลอง 2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับการทดลอง

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

เรื่อง ปฐมนิเทศ

ครั้งที่ 1

ชื่อกิจกรรม เกม "สัมพันธ์ภาพ"

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนทุกคนรู้จักกันภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นการสร้างบรรยากาศความคุ้นเคยและความเป็นกันเองของนักเรียนและผู้วิจัย
 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมาย ความสำคัญของการพัฒนาความมีน้ำใจ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว
 3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจการใช้สถานการณ์จำลอง การแสดง บทบาท หน้าที่ของนักเรียนตลอดจนตารางกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ที่ใช้ในการทดลอง

อุปกรณ์ที่ใช้ กระดาษ ดินสอ ยางลบ จำนวน 12 ชิ้น

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนทุกคนและผู้วิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย และสร้างบรรยากาศให้เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน โดยให้นักเรียนเล่นเกม "สัมพันธ์ภาพ" โดยมีขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษให้นักเรียนคนละแผ่น เพื่อเขียนชื่อ - นามสกุลของตัวเองบนหัวกระดาษ แล้วให้นักเรียนทั้งหมดนั่งเป็นวงกลม
 - 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนข้อดีและข้อเสียของเพื่อน เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้นักเรียนส่งกระดาษของตนเองไปให้เพื่อนทางด้านขวามือ แล้วให้เพื่อนเขียนข้อดีและข้อเสีย

ของตัวนักเรียน โดยผลัดกันเขียนของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งในกระดาษจะต้องมีชื่อเพื่อนมากกว่า 6 คนขึ้นไป เมื่อกระดาษเขียนมาอยู่กับเจ้าของชื่อให้ยัด

2.3 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อดีของการเล่นเกม "สัมพันธ์ภาพ"

3. เมื่อบรรดาภาสกาชในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเอง และทุกคนรู้จักกันมากขึ้นผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง ความสำคัญของการพัฒนาความมั่นใจ ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สันทนา ชักถาม และผู้วิจัยชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ ที่ใช้ในการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมเล่นเกม "สัมพันธ์ภาพ"

2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น : ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน

ครั้งที่ 2

ชื่อกิจกรรม ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน

- อุปกรณ์ที่ใช้
1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง"
 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แจกัน ดอกไม้

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง"

1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" อาสาสมัครที่แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" และบทบาทให้กับผู้แสดงเพื่อทำการฝึกซ้อมก่อนการแสดง

2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง

2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" ตามที่แสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลองเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง"

เอกสารสถานการณ์จำลอง
ชื่อเรื่อง ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง
ครั้งที่ 2

ฉากที่ 1 ๗ โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูอารีย์ กำลังเริ่มสอนวิชาภาษาอังกฤษ ก่อนนำเข้าสู่นิทเร็นครูอารีย์ให้นักเรียนทุกคน แบ่งกลุ่มทำงาน

ครูอารีย์ : ก่อนขึ้นบทเรียนใหม่ ครูจะให้นักเรียนได้ทบทวนคำศัพท์ของบทที่แล้ว โดยให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ละ 6 คน แต่ละกลุ่มจะได้รูปภาพจากครูกลุ่มละ 8 ภาพ ให้นักเรียนเขียนศัพท์ภาษาอังกฤษ และความหมายด้วย ครูให้เวลา 10 นาที ขอให้นักเรียนช่วยกันทำงาน เมื่อแบ่งกลุ่มเสร็จแล้วให้ส่งตัวแทน กลุ่มออกมาธิบายรูปภาพจากครูได้

หลังจากครูสั่งงานเสร็จ นักเรียนส่วนใหญ่เข้ากลุ่มและลงมือทำงาน แต่จะมี นพพล ฉัตรชัย และศิริลักษณ์ ยังไม่มีกลุ่มครูอารีย์หันมาเห็นทั้ง 3 คน นั่งอยู่เฉย ๆ

ครูอารีย์ : นพพล ฉัตรชัย และศิริลักษณ์ ทำไมยังไม่ทำงานคะ

นพพล : ผมยังไม่มืกลุ่มครับ

ครูอารีย์ : แล้วฉัตรชัย กับศิริลักษณ์ ค่ะ

ฉัตรชัย : ผมยังไม่มืกลุ่มครับ

ศิริลักษณ์ : หนูด้วยค่ะ

ครูอารีย์ : เอาละ นักเรียนกลุ่มไหนยังมีสมาชิกไม่ครบ 6 คน ขอเพื่อนเข้ากลุ่มด้วย กลุ่มของสมชาย กลุ่มของกนกรัตน์ และกลุ่มของสุพจน์ ยกมือ แล้วพูดว่า

สมชาย : กลุ่มผมมี 5 คน แต่ไม่เอาได้ไหมครับเพราะนพพลเขาไม่ยอมช่วยเหลืองานกลุ่มครับ

กนกรัตน์ : จริงค่ะ แล้วฉัตรชัยชอบแกล้งเพื่อนค่ะ

สุพจน์ : แล้วศิริลักษณ์ชอบฟ้องครู แล้วเอาแต่ใจตนเองครับ

ครูอารีย์ : เพื่อนเขาอาจมีข้อบกพร่องที่พวกเราไม่ชอบอยู่บ้าง แต่อย่างไรพวกเราก็เป็นเพื่อน
ร่วมห้องเราควรช่วยเหลือเพื่อนบ้างและให้โอกาสเพื่อนร่วมงาน เพื่อจะได้ปรับปรุง
ตัว อ้าวแล้วนพพล จัตรชัย ศิริลักษณ์ เมื่อทำงานกับเพื่อนจะช่วยเพื่อนทำงานได้ไหม

ทั้งนพพล จัตรชัย และศิริลักษณ์ ต่างพยักหน้ารับคำ ตกลงกลุ่มของสมชาย
กนกรัตน์ และสุพจน์จึงได้รับทั้ง 3 คนเข้ากลุ่ม ซึ่งนพพลเข้าอยู่ในกลุ่มของสมชาย
จัตรชัยเข้ากลุ่มของกนกรัตน์ และศิริลักษณ์เข้ากลุ่มของสุพจน์ หลังจากนั้นนักเรียน
ทุกกลุ่มลงมือทำงาน ครูอารีย์เดินดูการทำงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มแต่ปรากฏว่า
กลุ่มของพรทิมทำงานอย่างตั้งใจทุกคน กลุ่มของมนตราทำงานกันอย่างสนุกสนาน

ครูอารีย์ : กลุ่มของพรทิมและกลุ่มของมนตราทุกคนร่วมมือกันทำงานดีมาก

นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ยิ้มรับ แล้วกล่าวขอบคุณ

จากนั้นครูอารีย์เดินดูกลุ่มอื่นต่อไป ซึ่งกลุ่มกนกรัตน์ก็ขมุกขมัวช่วยกัน ส่วน
กลุ่มสมชายกำลังพูดโต้ตอบกัน

สมชาย : เอ๊ะคำว่าขับรถภาษาอังกฤษเขียนว่าอย่างไร

นพพล : ขับรถ ก็คือ Driving car ชี

สมชาย : แหม! สมชายเก่งจริง ถ้าเธอช่วยเพื่อนทำงานอย่างนี้ ใคร ๆ ก็อยากให้เธอเข้า
กลุ่มเพื่อน ๆ ในกลุ่มของสมชายพยักหน้าเห็นด้วย

จัตรชัยนั่งแยกตัวออกจากกลุ่มไม่ช่วยเพื่อนทำงาน แล้วยังเอานิ้วดีดหูและดึง
ผมของเพื่อน

กนกรัตน์ : นี่จัตรชัย ถ้าเธอไม่ทำงาน แล้วยังแกล้งเพื่อน

จัตรชัย : เปล่านี้ ก็เราคิดไม่ออก

กนกรัตน์ : เราเห็นนะ ถ้าเป็นอย่างนี้เราไม่ยอมรับเข้ากลุ่มหรอก

ครูอารีย์ : จัตรชัยทำไมถึงชอบแกล้งเพื่อน แล้วรับปากกับครูแล้วว่าปรับปรุงตัว ถ้ายังทำ
ตัวเหมือนเดิมอีกครูจะให้ทำงานคนเดียวนะ

ฉัตรชัย : ขอโทษครับ ผมจะย้ายเพื่อนทำงานครับ

กลุ่มของสุพจน์ขณะนั้น ศิริลักษณ์นั่งหน้าบัง อีนอกคอกไม่ยอมช่วยเพื่อนทำงาน
สุพจน์จึงพูดขึ้นว่า

สุพจน์ : นี่ศิริลักษณ์ช่วยกันทำงานบ้างสิ เธอรู้คำศัพท์อะไรบ้างก็บอกเพราะนางนุชเขาจะได้
เขียนคำศัพท์

ศิริลักษณ์ : เราคิดไม่ออก พวกเธอคิดกันเองเถอะ

นางนุช : ถ้าเราไม่ช่วยกันแล้วงานกลุ่มเราจะเสร็จได้อย่างไร

เมื่อถึงเวลาทุกกลุ่มทำเสร็จหมดแล้ว ยังเหลือกลุ่มของสุพจน์ยังไม่เสร็จ
ครูอารีย์เดินเข้ามาดู

ครูอารีย์ : งานใกล้เสร็จหรือยังคะ

นางนุช : ยังไม่เสร็จคะ ยังเหลืออีก 3 ภาพคะ

ครูอารีย์ : ครูเห็นช่วยกันทำงานดี ทำไม่ถึงช้าละ

สุพจน์ : ศิริลักษณ์เขาไม่ยอมช่วยครับ

ครูอารีย์ : ทำไมศิริลักษณ์ไม่ช่วยเหลือล่ะคะ

ศิริลักษณ์ : หนูคิดไม่ออกคะ ก็เลยไม่อยากทำงาน

ครูอารีย์ : การทำงานกลุ่มต้องช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ถ้าศิริลักษณ์ไม่ช่วยเพื่อนทำงานบ้าง
ต่อไปเพื่อนไม่อยากให้เราเข้ากลุ่มอีก งานกลุ่มที่ครูกำหนดเพื่อให้ฝึกเรียนช่วยกัน
ถ้ามีคนไม่ทำงานก็จะทำให้งานช้า จะมีผลต่อกลุ่มด้วย

ศิริลักษณ์ : ต่อไปหนูจะช่วยเหลือเพื่อนทำงานคะ

ครูอารีย์ : งานกลุ่มช่วยฝึกเราหลายอย่างนะ หนูต้องปรับปรุงเพื่อเป็นประโยชน์ต่อตัวหนูเอง

ศิริลักษณ์ : หนูขอบคุณครูคะที่ช่วยให้หนูคิดถึงกับหนูและเพื่อนทุกคนคะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น : ด้านบริจาสสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อนเมื่อ

มีความจำเป็น

ครั้งที่ 3

ชื่อกิจกรรม ด้นไม่อชากบรีจาค

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความช่วยเหลือผู้อื่น
ด้านบริจาสสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อนเมื่อมีความจำเป็น
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
ด้านบริจาสสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อนเมื่อมีความจำเป็น

- อุปกรณ์ที่ใช้
1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "ด้นไม่อชากบรีจาค"
 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แจกัน ดอกไม้

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขึ้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง
การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง"ด้นไม่อชากบรีจาค"

1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง
"ด้นไม่อชากบรีจาค" อาสาสมัครที่แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขึ้นดำเนินการ

2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "ด้นไม่อชากบรีจาค"

และบทบาทให้กับผู้แสดงเพื่อทำการฝึกซ้อมและซักซ้อมก่อนการแสดง

2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง

2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันไม่อยากบิศาจ" ตามลำดับเหตุการณ์ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "ฉันไม่อยากบิศาจ" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันไม่อยากบิศาจ" ตามที่แสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันไม่อยากบิศาจ" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันไม่อยากบิศาจ"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันไม่อยากบิศาจ"

เอกสารสถานการณ์จำลอง

ชื่อเรื่อง ฉันทมัยฮากบรียาค

ครั้งที่ 3

ฉากที่ 1 ฉ โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) ครูดีกำลังพูดกับนักเรียนหลังจากสอนหนังสือเสร็จแล้ว

ครูดี : ครูมีข่าวจะมามีหนังสือมาขอรับบริจาคเสื้อผ้า หนังสือ เงิน และสิ่งของที่ใช้แล้วเพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม ครูขอให้นักเรียนรวมสิ่งของที่จะบริจาคตามแต่กำลังศรัทธา แล้วให้ปัญญาเป็นผู้รับผิดชอบในการรวมเอาไปให้ครูนะ

นักเรียน : ค่ะ (ครับ)

ฉากที่ 2 ใต้ตึกอาคารเรียน ซึ่งนักเรียนกำลังนั่งคุยกัน

ปัญญา : เออ พวกเราตกลงของที่บริจาคจะเอามาวันไหน

ปิยะ : เราว่าวันศุกร์ดีไหม จะได้เอามาพร้อมกัน

ดวงดา : แล้วเราต้องทำอะไรบ้าง

มานะ : ก็เอาหนังสือมาบริจาคสิ

เรณู : ฉันทมัยมีของ ขอบริจาคเงิน 5 บาท ได้ไหม

ปัญญา : ได้ ครูเขาบอกว่าบริจาคอะไรก็ได้

ปิยะ : เรามีเสื้อยืดตัวเล็กจะเอามาด้วย

สุชาดา : ของฉันทมัยยังใหม่และแพงด้วย ฉันทมัยฮากบรียาค

มานะ : ทำไมสุชาดาพูดแบบนั้นล่ะ

สุชาดา : ฉันทมัยรวยเหมือนพวกเขานี้

เรณู : อย่าพาลสิ

ปัญญา : เอาละเดี๋ยวพวกเราไปคุยกับพวกเพื่อนในห้องอีกครึ่งดีกว่า

ฉากที่ 3 ภายในห้องเรียน

ปัญญา : ตามที่ครูดีชอบบริจาคสิ่งของ ตกลงให้เอามาวันศุกร์นี้นะ

ราตรี : เราว่าวันสุดท้ายของการเรียนดีกว่า เพราะครูไม่ได้กำหนดว่าให้เอามาเมื่อไหร่

อิงอร : เออจริงสิ เพราะเราจะได้มีเวลารวบรวมของ

สุชาดา : ฉันคิดว่าเก็บไว้ดีกว่า หนังสือยังใหม่อยู่เลย

ปัญญา : การบริจาคเป็นการช่วยเหลือคนอื่นที่เขาเดือดร้อน ตามแต่กำลังศรัทธา

ปิยะ : จริงด้วย เวลาเดือดร้อน แล้วมีคนมาช่วยเรารู้สึกดีใจที่คนอื่นมีน้ำใจต่อเรานะ

สุชาดา : ฉันไม่เอาด้วยหรอก เพราะเราไม่เดือดร้อนอะไรนี่

อิงอร : ไม่แน่นอนนะสุชาดา บางครั้งเราต้องการความช่วยเหลือก็ได้

มานะ : ถ้าสุชาดา คิดว่าไม่อยากบริจาคก็ไม่ต้องทำก็ได้

สุชาดา : อ้อávalกับฉันนะ

ปิยะ : เอาละอย่าพูดอีกเลย เป็นอันว่าใครบริจาคอะไรก็เอามาด้วยกันเพื่อปัญหาจะได้รวบรวมสิ่งของที่เพื่อนบริจาคไปให้ครู

ฉากที่ 4 หลังจากบริจาคสิ่งของแล้ว ทางโรงเรียนเอาไปมอบให้ทางอำเภ เพื่อจะได้มอบให้ผู้ยากจนทางภาคอีสานต่อไป ครูดีเข้ามาในห้องเรียน เพื่อกล่าวขอใจนักเรียนที่ช่วยกันบริจาค

ครูดี : ครูขอขอใจนักเรียนทุกคนที่ได้ช่วยกันบริจาค ซึ่งครูได้ส่งเอาไปให้แล้ว

ปัญญา : หมดใจครับที่หมดได้บริจาค แม้จะเป็นของใช้แล้วก็ตาม

ครูดี : ไม่เป็นอะไร เพราะคนที่เขายากจนเมื่อเขาไม่มี แล้วเราได้ให้ความช่วยเหลือทำให้พวกเขาดีใจเพื่อเป็นการแสดงความมีน้ำใจ ช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน

เรณู : หนูบริจาคเงินแค่ 5 บาท เองค่ะ

- ครูดี : ก็หนูบริจาค 5 บาท แต่หลายคนก็บริจาคทำให้มีเงินเพิ่มมากขึ้นเหมือนกัน
- สุชาดา : หนูเสียใจค่ะที่หนูไม่ได้บริจาค ตอนแรกหนูไม่เห็นด้วยกับการบริจาค
- ครูดี : การช่วยเหลือผู้อื่นที่เขาเดือดร้อน แล้วหนูพอจะช่วยเหลือได้ก็ควรทำจ้ะ
- สุชาดา : หนูเสียใจของจึงไม่ฮากบริจาค
- ครูดี : เอาไว้คราวต่อไป ครูฝากเป็นข้อคิดสำหรับสุชาดาในการให้ความช่วยเหลือคนอื่น
- สุชาดา : ค่ะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น : ด้านแบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน

ครั้งที่ 4

ชื่อกิจกรรม ให้เชือกก่อน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
ด้านแบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
ด้านแบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน

- อุปกรณ์ที่ใช้
1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "ให้เชือกก่อน"
 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แจกัน ดอกไม้

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง
การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ให้เชือกก่อน"

1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง
"ให้เชือกก่อน" อาสาสมัครที่แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "ให้เชือกก่อน" และ
บทบาทให้กับผู้แสดงเพื่อทำการศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง

2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง

2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ให้เธอก่อน" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวนและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "ให้เธอก่อน" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "ให้เธอก่อน" ตามที่แสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยนักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "ให้เธอก่อน" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลองเรื่อง "ให้เธอก่อน"

2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "ให้เธอก่อน"

เอกสารสถานการณ์จำลอง

ชื่อเรื่อง ให้เธอก่อน

ครั้งที่ 4

ฉากที่ 1 ณ โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลแห่งหนึ่ง ครูเพ็ญศรีกำลังสอนวิชาศิลปศึกษา โดยแจกภาพวาดให้นักเรียนทุกคนระบายสีให้สวยงาม ครูเพ็ญศรีได้ส่งล่วงหน้าให้นักเรียนนำอุปกรณ์เกี่ยวกับระบายสีต่าง ๆ มาให้พร้อม

ศรธรรม : วันนี้ฉันไม่ได้เอาสีมา ใครงมีบ้างขอยืมหน่อย (ไม่มีใครตอบ)

ศรธรรมจึงเดินไปหยิบสีของดวงตาแล้วเดินกลับไปโต๊ะของตัวเอง

ดวงตา : ลุกตามไปที่โต๊ะศรธรรม หูว่า ศรธรรมเธอเอาสีของฉันไป แล้วฉันจะเอาสีที่ไหนมาระบายล่ะ

ศรธรรม : ฉันขอืมแล้ว ไม่มีใครสนใจก็ต้องทำวิธีนี้

ดวงตา : ถ้าศรธรรมขอเพื่อนดี ๆ และรอสักประเดี๋ยวก็มีเพื่อนแบ่งให้

ศรธรรม : ไม่เอาเราไม่คืนหรอก ถ้าอยากได้ก็ไปฟ้องครู

ดวงตา : ไม่ได้ฟ้องครู แต่กลับมาหนึ่งที่เดิม นั่งระบายสีที่เหลือต่อไป

ฉากที่ 2 บริเวณสนามฟุตบอล เป็นชั่วโมงพลานามัยนักเรียนทุกคนเปลี่ยนชุดกีฬา ขณะนั้นครูกำลังยืนอธิบายเกี่ยวกับกติกาการเล่นวอลเลย์บอล หลังจากอธิบายเสร็จก็ให้นักเรียนไปฝึกซ้อมกันเอง ขณะนั้นศรธรรมกับสุชาติเดินไปหยิบลูกบอล เกิดการกระทบกัน

สุชาติ : เอ๊ะศรธรรม นายกระทบเราทำไม

ศรธรรม : ไม่ได้ตั้งใจ เราจะหยิบบอลไปเอง ถ้าใครจะเล่นก็ตามมานะ

สุชาติไม่สนใจที่จะพูดกับศรธรรม จึงหันมาพูดกับเพื่อน

สุชาติ : เอาอย่างนี้นะ พวกเรามาตกลงว่าจะแบ่งกลุ่มไหม จะได้จัดเป็นทีมแข่งกัน

ฉากที่ 3 บริเวณที่นั่งเล่นใต้อาคารเรียนระหว่างพักกลางวันมี สุชาติ ดวงตา มณี และวิจิต กำลังนั่งคุยกันอยู่ ขณะนั้นศรรามเดินเข้ามาพอดี

สุชาติ : ศรรามเป็นอะไรไป ทำไมที่ขามีเลือดออก

ศรราม : เราถูกลวดหนามเกี่ยวขา

ดวงตา : เดินไปห้องพยาบาลสิจะได้เอายาใส่

ศรราม : พวกเธอช่วยพาฉันไปห้องพยาบาลหน่อยสิ

มณี : ปกติศรรามเป็นคนเก่ง ก็ไปเองสิ

ศรราม : เรากลัวและจะขอให้เธอพาไปห้องพยาบาลนะ

ทุกคนลุกขึ้น เหลือแต่ดวงตา

ดวงตา : เอาละ เคี้ยวเราจะพาไปห้องพยาบาลให้เอง

ศรรามมองหน้า แล้วพูดกับดวงตา

ศรราม : ขอบใจนะดวงตา

ฉากที่ 4 ห้องพยาบาล หลังจากครูได้ทำแผลให้ศรรามเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ศรราม : ผมขอบคุณครูที่ช่วยเหลือผม

ครูพยาบาล : ศรรามรักษาความสะอาดบาดแผลด้วยนะ

ศรราม : ครับ

ทั้งดวงตาและศรรามเดินกลับมาเข้าห้องเรียน ศรรามจึงพูดขึ้นว่า

ศรราม : ขอบใจดวงตานะที่ช่วยเหลือเรา

ดวงตา : ถ้าศรรามไม่แกล้งเพื่อน ไม่เกเร แล้วให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อศรรามเคียดร้อนทุกคนก็จะให้ความช่วยเหลือ แต่ศรรามแสดงว่าไม่มีน้ำใจกับเพื่อน เมื่อศรรามเคียดร้อนเพื่อนจึงหนีไม่สนใจ สำหรับเราแล้วศรรามยังเป็นเพื่อนที่ดี

ศรราม : ฉันขอโทษที่แกล้งดวงตา ต่อไปเราจะไม่แกล้งดวงตา และเพื่อนคนอื่น ๆ ฮามที่ เราไม่สบายมีความทุกข์ใจยังมีดวงตาช่วยเหลือต่อไปเราจะทำความดีต่อทุกคน

ดวงตา : เธอแน่ใจหรือว่า เธอทำในสิ่งที่พูดได้

ศรราม : แน่ใจซี

ดวงตา : ดีใจกับศรรามด้วย ไม่นึกเลยว่าการให้ความช่วยเหลือเธอก่อน จะทำให้ศรราม
ประพฤติดัวเป็นเพื่อนที่ดีได้

ศรราม : เราต้องขอบใจดวงตาซี ทำให้เราได้คิดสิ่งที่ถูกต้อง

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

เห็นอกเห็นใจผู้อื่น : ด้านข้ออธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ

ครั้งที่ 5

ชื่อกิจกรรม ฉันทน์ไม่เข้าใจ

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านข้ออธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านข้ออธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ

- อุปกรณ์ที่ใช้
1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันทน์ไม่เข้าใจ"
 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่องเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันทน์ไม่เข้าใจ"
- 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "ฉันทน์ไม่เข้าใจ" อาสาสมัครที่แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันทน์ไม่เข้าใจ" และบทบาทให้กับผู้แสดงเพื่อทำการฝึกซ้อมและซักซ้อมก่อนการแสดง
- 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง

2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริงให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลงโดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" ตามที่แสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ"

เอกสารสถานการณ์จำลอง

ชื่อเรื่อง ฉันทไม่เข้าใจ

ครั้งที่ 5

ฉากที่ 1 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแห่งหนึ่ง สำนครเดินเข้ามาในห้องเป็นคนแรก สักครู่เด็กเรียนหลายคนก็เริ่มทยอยเข้ามาในห้องเมื่อเจอหน้ากันต่างก็คุยกันถึงสิ่งที่ตนเองได้ทำในวันเสาร์ - อาทิตย์ที่ผ่านมา ส่วนสำครเป็นคนเดียวที่นั่งซึมไม่พูดกับใคร ตาเหม่อลอยมองออกไปทางหน้าต่าง สำหรับ ขวัญเนตร ปิยะนุช สันติสุข ภาณุเดช จินตหรา กำลังนั่งคุยกันอย่างสนุกสนาน มีเพียงภาณุเดชที่คุยกับเพื่อน แต่ก็หันไปมองสำครบ่อย ๆ

ขวัญเนตร : เมื่อวันเสาร์เราไปสวนสยามสนุกจังเลย

ปิยะนุช : เอ่อเราก็ไปเล่นน้ำทะเล เธอเห็นเราหรือเปล่า

ขวัญเนตร : จะเห็นได้อย่างไรใครคนนี้มีมากมาย

สันติสุข : ญาติเรามาจากต่างจังหวัด เลยพาไปซื้อป๊องและเราได้เล่นวีดีโอเกมด้วย

ภาณุเดช : วันเสาร์-อาทิตย์ เราอยู่บ้านไม่ได้ไปไหนหรอก แล้วหันไปมองสำคร

จินตหรา : เราได้ดูหนังการ์ตูนสนุกมากมาย

ฉากที่ 2 โรงอาหาร เวลาพักกลางวันนักเรียนทุกคนนั่งกินอาหาร และคุยกันที่โต๊ะอาหาร หลังจากทานอาหารเสร็จจะมีสำครคนเดียวนั่งก้มหน้าไม่พูดอะไรเหมือนเมื่อตอนเช้า

ภาณุเดช : สำครวันนี้เธอคุบแปลก ๆ นะไม่เห็นคุบอะไรเลย

สำคร : ฉันทไม่รู้จะคุบอะไร

จินตหรา : อะไรหุคตั้ง 2 วัน เธอไม่มีเรื่องอะไรเล่าให้เพื่อนฟังบ้าง

ขวัญเนตร : สำครเขาไม่อยากจะคุบกับเรา ทำไมจะต้องจ้อเขาอยู่ล่ะ ไม่อยากคุบก็ไม่ต้องไปฟังสิ

สันติสุข : จริงชีวิตนี้สำครเจี๊ยบไปจริง ๆ เป็นอะไรไปหรือเปล่า อ้อ่าไปฟังขวัญเนตรเขาเลย เขาก็คุบไปอย่างนั้นเอง

ขวัญเนตร : ก็จริงนี่นา ไม่อยากพูดก็ไม่สนหรอกฉันไปดีกว่า

ภาณุเดช : นี่ขวัญเนตรต่อไปเวลาจะพูดอะไรให้คิดก่อนทุกครั้งแต่ไม่จำเป็นต้องพูดทุกคำที่คิดนะ

ขวัญเนตร : หันมาค้อน แล้วลุกเดินหนีไป

ภาณุเดช : ศาครมีอะไรไม่สบายใจหรือเปล่า ถ้ามีก็เล่าให้พวกเราฟังได้นะ เพื่อพวกเราจะช่วยได้บ้าง

ศาคร : ขอบใจนะภาณุเดชที่เขมเข้ามาใจเรา

ภาณุเดช : เราเห็นศาครก็นึกเหมือนกันว่า ศาครต้องมีเรื่องไม่สบายใจ

ศาคร : ขอบใจทุก ๆ คนนะที่เราไม่สบายใจ เพราะเราเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่เข้าใจ แล้วเวลาเรียนรู้สึกกลัวมาก

สันติสุข : ศาครมีอะไรให้พวกเราช่วยเหลือก็บอกนะ ทำใจให้สบายพวกเราช่วยกันทบทวน แล้วมาสรุปอีกครั้งดีกว่านะ

จินตหรา : ตอนโรงเรียนเลิกแล้วพวกเรามาช่วยกันทำการบ้านที่ครูให้ทำ

ภาณุเดช : ไม่ต้องเป็นห่วงนะ เพราะศาครก็เป็นคนขยันอยู่แล้ว ได้ทบทวนสักหน่อยแล้วพวกเรา ก็ช่วยเสริมอีกที

ศาคร : ขอบใจเพื่อนทุกคนเป็นกำลังใจให้เรา ทำให้เราลดความวิตกกังวลลงมากเลย

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

เห็นอกเห็นใจผู้อื่น : ด้านเมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจก็ช่วยปลอบใจ

ครั้งที่ 6

ชื่อกิจกรรม เห็นใจฉันบ้าง

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านเมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจก็ช่วยปลอบใจ
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านเมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจก็ช่วยปลอบใจ

- อุปกรณ์ที่ใช้
1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง"
 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น ไม้เท้า แก้วน้ำ แจกัน ดอกไม้

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าการทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

- 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง"

- 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" อาสาสมัครที่แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" และ บทบาทให้กับผู้แสดงเพื่อทำการฝึกซ้อม และซักซ้อมก่อนการแสดง

- 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง

2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริงให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" ตามที่แสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเกิดจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลองเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง"
2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง"

เอกสารสถานการณ์จำลอง

ชื่อเรื่อง เห็นใจฉันบ้าง

ครั้งที่ 6

ฉากที่ 1 บริเวณสนามกีฬาของโรงเรียนแห่งหนึ่ง

นิวัต : เออพวกเรามาเล่นวิ่งไล่จับกันดีกว่า

วสันต์ : เราตกลงกันดีกว่าใครจะเป็นคนไล่จับก่อน

เรณู : ตกลงมาเล่นกันเลย

ทันใดนั้นเสียงสัญญาณของโรงเรียนดังขึ้นทุกคนหยุดเล่น เพื่อเตรียมไป
เข้าแถวเคารพธงชาติ ขณะที่นิวัตเดินเป็นคนสุดท้าย ปรากฏว่าพบนาฬิกาข้อมือ
ตก 1 เรือน ซึ่งได้เก็บใส่กระเป๋าโดยไม่ยอมบอกใคร

ฉากที่ 2 ในห้องเรียนหลังจากเรียนจบวิชาแล้ว ครูสอนวิชาต่อไปยังไม่ได้เข้ามาสอน

นิติกร : ตอนที่เราไปห้องน้ำได้ยินนักเรียนห้องอื่นคุยกันว่ามีนักเรียนทำนาฬิกาตกหาย
ไม่รู้ว่ตกที่ไหน

วสันต์ : ไม่รู้ว่าราคาแพงหรือเปล่าเสียค่ายแน่เลย

ทศนล : ถ้าเมื่อเราเจอนะจะเอาไปคืนทันทีเพราะสงสาร

นิติกร : เห็นบ่นว่าพ่อเพิ่งซื้อให้ได้ 2 วันนี่เอง

นิวัต : ค่ะแล้วละที่หายก็ไม่ใช่จุกดูแลให้ตัวเอง

ฉากที่ 3 โรงอาหารของโรงเรียน

สมพงษ์ : เออสมหมายซื้ออาหารเสร็จแล้วหรือ

สมหมาย : เสร็จแล้วนั้นพวกนิติกรนี่

สมพงษ์ : อ้อเราชวนมานั่งด้วยกันนะ จึงเรียกพวกนิติกรและเพื่อน

- สมหมาย : ตรงนี้ว่างมานั่งด้วยกันซิ
- นิติกร : สมพงษ์เราได้ข่าวมีเพื่อนทำนาฬิกาหายได้คืนหรือยัง
- สมพงษ์ : ยังเลยเชอเป็นเพื่อนเราเองชื่อสมพิศนะ
- นิติกร : เสียใจแทนด้วยนะ
- สมพงษ์ : เราก็กังเสียใจเหมือนกัน

ฉากที่ 4 หลังโรงเรือนเล็กที่ได้อาคารเรียน มีนักเรียนนั่งร้องไห้อยู่

- เรณู : อ้อ! เสียใจไปเลย พวกเราไปบอกครูเวรประจำวันนี้แล้วจะประกาศให้
- สมพิศ : เรากลัวถูกพ่อดุเพราะพ่อซื้อให้ได้ 2 วันเอง แล้วเราก็กังเสียอายนาฬิกา

ขณะนั้นนิวัตกำลังจะกลับบ้านได้ยินนักเรียน 2 คนคุยกัน แต่ก็ไม่กล้าเข้าไป
จึงรีบกลับบ้าน ก่อนจะนอนนิวัตนึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาในวันนี้ ซึ่งใจจริงอยาก
ได้นาฬิกาเพราะนิวัตไม่มีเงินซื้อ แต่เมื่อเห็นสมพิศนั่งร้องไห้แล้วก็สงสารคง
ถูกพ่อตำหนิ นิวัตตัดสินใจจะเอาของไปคืนเจ้าของ

ฉากที่ 5 ใต้ต้นไม้

- นิวัต : นิติกรเรามีเรื่องจะปรึกษาด้วย
- นิติกร : ได้สิเราพอจะช่วยได้อินดีเสมอ
- นิวัต : เมื่อวานเราเก็บนาฬิกาได้ ตอนแรกดีใจอยากได้จึงไม่ยอมบอกเพื่อน แต่ตอน
กลับบ้านเห็นสมพิศนั่งร้องไห้เราสงสารแล้วเชอคงถูกพ่อตำหนิ เพราะเห็งซื้อให้
เรากลบไปบ้านคิดแล้วทำให้ ไม่สบายใจเลย
- นิติกร : ดีแล้วละที่เชอคิดอย่างนี้ เราควรเห็นใจเขาบ้างเพราะนาฬิกาของเขาก็คืนให้
เขา อย่างน้อยนิวัตจะได้สบายใจที่มีโอกาสแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ถ้า
เราอยากได้ก็เก็บเงินซื้อเองจะภูมิใจกว่านะ
- นิวัต : ขอบใจนิติกรที่ให้ข้อคิดแก่เรา ไปคืนของกันเถอะ
- นิติกร : ไปสิ เอนั่นสมพิศมาพอดี
- สมพิศ : ขอบใจเชอทั้ง 2 คนที่เก็บนาฬิกามาคืนให้ เพราะเชอเป็นคนมีน้ำใจ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

เห็นอกเห็นใจผู้อื่น : ด้านไม่ซ้ำเติมเมื่อเพื่อนทำผิด

ครั้งที่ 7

ชื่อกิจกรรม ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านไม่ซ้ำเติมเมื่อเพื่อนทำผิด
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านไม่ซ้ำเติมเมื่อเพื่อนทำผิด

- อุปกรณ์ที่ใช้
1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน"
 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โຕะ เก้าอี้ ไม้กวาด

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่องเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน"
- 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน" อาสาสมัครที่แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน" และบทบาทให้กับผู้แสดงเพื่อทำการศึกษา และซักซ้อมก่อนการแสดง
- 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง

2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน" ตามลำดับเหตุการณ์ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน" ตามที่แสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเกิดจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน"
2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน"

เอกสารสถานการณ์จำลอง

ชื่อเรื่อง ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน

ครั้งที่ 7

ฉากที่ 1 ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนของรัฐบาลแห่งหนึ่ง ครูประจำชั้น กำลังขึ้นบรรยายอยู่หน้าชั้นเรียน

ครูประจำชั้น : วันนี้ครูจะมาแจ้งให้นักเรียนทุกคนทราบว่า ในวันศุกร์ที่จะมาถึงนี้ มีครูผู้แทน ของโรงเรียนอื่นมาเยี่ยมโรงเรียนของเรา ครูขอให้นักเรียนทุกคนช่วยกันทำความสะอาดห้อง จัดบอร์ดให้เรียบร้อยแล้วดูบริเวณนอกห้องด้วยนะ ครูขอ มอบหมายให้ดวงเดือนเป็นผู้รับผิดชอบแบ่งงานให้เพื่อนทำงานทุกคนนะ

นักเรียนทุกคน : ค่ะ (ครับ)

ฉากที่ 2 ในห้องเรียนหลังจากพักรับประทานอาหารกันแล้ว นักเรียนทุกคนร่วมกันประชุมเพื่อ แบ่งงานกันทำ

ดวงเดือน : พวกเราทุกคนขอให้ช่วยกันทำความสะอาดที่ครูบอก จะเริ่มทำวันพรุ่งนี้หลัง เลิกเรียน เพื่อวันนี้จะได้ขออนุญาตทางบ้านอยู่เย็นได้

วีระ : แล้วเราจะต้องทำอะไรบ้าง

ดวงเดือน : ใครถนัดด้านศิลปะช่วยจัดบอร์ดนะ ส่วนที่เหลือนักเรียนชายชกโต๊ะชกเก้าอี้ชั้น

ลลิตา : พวกผู้หญิงจะทำอะไรบ้าง

ดวงเดือน : ผู้หญิงช่วยกันกวาดพื้น อีกส่วนหนึ่งช่วยปัดหากลิ้งและถูพื้น แต่คงต้องช่วยกัน ทำทุกคน

ปิติ : เลี้ยวเรากับพงษ์เทพช่วยกันจัดทำบอร์ดเอง

ดวงเดือน : ดีแล้วละปิติช่วยรับผิดชอบด้วยนะ ถ้าต้องการอะไรเพิ่มเติมก็บอกเราจะหาให้ ส่วนใครยังไม่มีหน้าที่ทำอะไรก็ช่วยชกเก้าอี้ จัดโต๊ะก่อนก็แล้วกัน

- ฉากที่ 3 วันต่อมาหลังเลิกเรียน นักเรียนทุกคนกำลังทำความสะอาดกันอยู่ ขณะนั้น
- เสาวนีย์กำลังยืนปิดหน้าต่างให้เพดาน แต่ปิดไม่ถึงจึงหันไปบอกวราวุธ
- เสาวนีย์ : วราวุธช่วยปิดหน้าต่างให้ที่เราปิดไม่ถึง
- วราวุธ : ไม่ได้หรอกแค่ยกเก้าอี้ก็เหนื่อยแล้ว
- ดวงเดือน : ก็ช่วยเสาวนีย์เขาหน่อยไม่ได้หรือ ก็เห็นอยู่ว่าเสาวนีย์เขาปิดไม่ถึง ส่วน
- วราวุธตัวสูงกว่าใครจึงขอให้ช่วย
- วราวุธ : ไม่เกี่ยวกันหน้าที่ใครหน้าที่มัน
- ดวงเดือน : งานของห้องต้องช่วยกันทำ ที่เราแบ่งเพื่อจะได้รู้ว่ามีงานอะไรบ้าง ส่วนตอน
- ทำงานเราช่วยกันได้ เราควรเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันสิ
- วราวุธ : ก็ให้คนอื่นทำก็แล้วกัน
- ปิติ : เอออะไรเดี๋ยวเราจะจัดบอร์ดเสร็จจะไปช่วยให้ก็ได้
- ดวงเดือน : ขอบใจปิตินะเดี๋ยวเสาวนีย์ทำตรงอื่นไปก่อนก็แล้วกัน พอปิติทำเสร็จแล้วจะได้ช่วย
- เสาวนีย์ : ขอบใจนะปิติ
- ปิติ : ไม่เป็นไร

- ฉากที่ 4 หลังจากการดูงานผ่านพ้นไป ครูประจำชั้นเข้ามาพูด
- กับนักเรียน
- ครูประจำชั้น : ครูขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ช่วยกันทำความสะอาด และจัดห้องได้เป็นระเบียบ
- ผู้เยี่ยมชมโรงเรียนเขาชมว่าเป็นโรงเรียนสะอาดเรียบร้อย ครูขอขอบใจ
- ดวงเดือนเป็นผู้รับผิดชอบแบ่งงาน และนักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
- ระหว่างที่ทำงานดวงเดือนมีปัญหอะไรบ้าง
- ดวงเดือน : ไม่มีปัญหาค่ะทุกคนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ฉากที่ 5 หลังจากเลิกเรียน ตรงประตูทางออกของโรงเรียน

เสาวนีย์ : ดวงเดือนทำไมไม่บอกครูล่ะว่าเราหยุดไม่ยอมช่วยทำงาน

ดวงเดือน : ถึงเราหยุดไม่ยอมช่วยเหลือ แต่ก็มีเพื่อนคนอื่นช่วยแล้วงานก็สำเร็จแล้ว

เสาวนีย์ : ถ้าเราเป็นดวงเดือนจะบอกครูว่าเราหยุดเป็นคนอย่างไร

 ขณะที่นั้นเราหยุดเดินเข้ามาหาที่ดวงเดือนและเสาวนีย์ยืนอยู่

วราวุธ : ดวงเดือนเราชอบใจนะที่ดวงเดือนไม่ฟ้องครูว่าเราไม่ช่วยทำงาน

ดวงเดือน : ก็ว่าเราหยุดทำงานเหมือนกัน

วราวุธ : เพราะดวงเดือนเป็นคนมีน้ำใจต่อไปเราจะช่วยทำงานด้วย

เสาวนีย์ : ดีนะเป็นดวงเดือน ถ้าเป็นฉันจะบอกครูเลย

ดวงเดือน : ก็ว่าเราหยุดเขาขอโทษแล้ว ต่อไปเขาจะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วย

วราวุธ : ครับ ถ้ามีใครเดือดร้อนผมยินดีช่วยด้วยนะ ผมจะทำตัวให้เหมือนกับดวงเดือน
ที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่นเสมอ

ดวงเดือน : ชอบใจ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

การไม่เห็นแก่ตัว : ด้านไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม

ครั้งที่ 8

ชื่อกิจกรรม น้ำใจเพื่อน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงการไม่เห็นแก่ตัว ด้านไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการไม่เห็นแก่ตัว ด้านไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม

- อุปกรณ์ที่ใช้
1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "น้ำใจเพื่อน"
 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แจกัน ดอกไม้

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง การไม่เห็นแก่ตัว

1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "น้ำใจเพื่อน"

1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "น้ำใจเพื่อน"อาสาสมัครที่แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "น้ำใจเพื่อน" และ บทบาทให้กับผู้แสดงเพื่อทำการศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง

2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง

2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริงให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "น้ำใจเพื่อน" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "น้ำใจเพื่อน" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "น้ำใจเพื่อน" ตามที่แสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "น้ำใจเพื่อน" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลองเรื่อง "น้ำใจเพื่อน"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "น้ำใจเพื่อน"

เอกสารสถานการณ์จำลอง

ชื่อเรื่อง น้ำใจเพื่อน

ครั้งที่ 8

ฉากที่ 1 กานดาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บ้านของกานดาอยู่ต่างจังหวัด พ่อแม่จึงได้ให้อยู่ในความดูแลของลุงและป้า บ้านพักอยู่ใกล้โรงเรียน

ป้า : กานดาตอนเย็นกลับมาช่วยทำงานด้วยนะ

กานดา : ค่ะ

ป้า : แม่ส่งจดหมายบอกว่าไม่สบายนะ

กานดา : ขอบคุณค่ะ หนูไปโรงเรียนจะขออนุญาตครูลาหยุด 2 วันเพื่อไปเยี่ยมแม่
หลังจากนั้นกานดาได้กลับไปเยี่ยมแม่ จึงขาดโรงเรียน 2 วัน ซึ่งปัญหาของ
กานดาไม่เคยเล่าเรื่องให้เพื่อนฟังเลย

ฉากที่ 2 บริเวณที่หนึ่งเล่นได้ต้นไม้ กานดานั่งอยู่กับคนเดิน แล้วสุนีย์ ปรีดา และอัญชลีเดินเข้ามาหา

สุนีย์ : กานดาทำไมมานั่งหน้าเสร้านี้มีปัญหาอะไรหรือเปล่า

กานดา : ใกล้สอบแล้วเรายังดูหนังสือไม่ทันเลย งานที่ครูสั่งเราทำไม่ได้

ปรีดา : เธอกลับบ้านทำไมไม่ทำล่ะ

กานดา : เรากลับบ้านต้องทำงานบ้านไม่ค่อยมีเวลา ตอนนั้นแม่ไม่สบายเราหยุดเรียนไป 2 วัน

อัญชลี : จะให้เราช่วยอะไรก็บอกนะเรายินดี

กานดา : ขอบใจจ๊ะ เอาไว้เราจะบอกนะ

ฉากที่ 3 ในห้องเรียน ชั่วโมงคณิตศาสตร์

ครูปรีชา : นักเรียนครูให้นักเรียนทำการบ้านไว้เอามาส่งด้วยนะ นักเรียนทุกคนส่งการบ้านเมื่อ

เสวียงรีบรื้อทุกคนแต่กานดาไม่ได้ส่งครูปรีชาเรียกกานดามาที่โต๊ะถามว่าทำไม
ไม่ส่งการบ้าน

กานดา : หนูหุดโรงเรียนไปเลยไม่ได้ทำส่งค่ะ

ครูปรีชา : แล้วก็ถามเพื่อนนะว่าครูให้ทำอะไร แล้วเอามาส่งครูที่หลัง

กานดา : ขอคุณค่ะ

ฉากที่ 4 ริมระเบียงหน้าห้องเรียน

สุนัย : กานดา เราเห็นครูปรีชาเรียกไปมีอะไรหรือเปล่า

กานดา : ครูถามว่าทำไมไม่ส่งการบ้าน แล้วให้ทำส่งที่หลัง

ปรีดา : เดี่ยวเราเอาการบ้านมาให้คุณนะ

กานดา : ขอบใจนะ เอ่อเราขอความช่วยเหลือจากพวกเธอทุกคนหน่อยนะ

สุนัย : มีอะไรบอกเลย

กานดา : อยากขอให้พวกเธอช่วยทบทวนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษให้หน่อย เพราะเราเรียน
ไม่รู้เรื่องเลย

อัญชลี : เอาอย่างนี้สิใครถนัดวิชาไหนเรามาทบทวนกัน เราจะได้ทบทวนตนเองไปด้วย เรา
ช่วยกานดาแล้วยังช่วยคนอื่นด้วย

หลังจากนักเรียนทุกคนสอบเสร็จแล้วปรากฏว่าทุกคนสอบได้คะแนนดีและผ่าน

หมดทุกคน ครูประจำชั้นพูดกับนักเรียน

ครูประจำชั้น : นักเรียนทุกคนเก่งที่สอบได้คะแนนผ่านทุกคน

กานดา : ต้องขอบใจ สุนัย อัญชลี ปรีดา และเพื่อนทุกคนค่ะที่มีน้ำใจให้กับเพื่อนจึงสอบ
ผ่านหมดทุกคน

ครูประจำชั้น : ครูดีใจด้วยเพราะความมีน้ำใจทำให้ทุกคนประสบความสำเร็จ

นักเรียนทุกคน : ขอคุณครับ (ค่ะ) คุณครู

กานดา : สุนัย อัญชลี และปรีดา ขอใจเธออีกครั้งนะคะที่ช่วยเหลือเรา

สุนัย : ถ้าเราสามารถช่วยได้ก็ยินดีค่ะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

การไม่เห็นแก่ตัว : ด้านให้กำลังใจเมื่อเพื่อนมีปัญหาและอุปสรรค

ครั้งที่ 9

ชื่อกิจกรรม เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
- 1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงการไม่เห็นแก่ตัว ด้านให้กำลังใจเมื่อเพื่อนมีปัญหาและอุปสรรค
 - 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการไม่เห็นแก่ตัว ด้านให้กำลังใจเมื่อเพื่อนมีปัญหาและอุปสรรค

- อุปกรณ์ที่ใช้
- 1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด"
 - 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แจกัน ดอกไม้

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง การไม่เห็นแก่ตัว
- 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด"
- 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" อาสาสมัครที่แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" และบทบาทให้กับผู้แสดงเพื่อทำการฝึกซ้อม และซักซ้อมก่อนการแสดง
- 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง

2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลองเรื่อง "แก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" ตามลำดับเหตุการณ์ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "แก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "แก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" ตามที่แสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "แก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลองเรื่อง "แก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด"

เอกสารสถานการณ์จำลอง

ชื่อเรื่อง เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด

ครั้งที่ 9

ฉากที่ 1 ณ โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูสองศรีซึ่งเป็นครูประจำชั้นกำลังยืนอยู่หน้าเรียน

ครูสองศรี : อีกไม่กี่วันก็จะถึงวันขึ้นปีใหม่ นักเรียนทุกคนคงพอจะรู้ว่าโรงเรียนของเราจัดงานในวันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี สำหรับปีนี้ทางโรงเรียนให้ห้องของเราส่งการแสดง 1 ชุด ครูขอให้ทุกคนปรึกษากันว่าจะแสดงอะไร ครูขอให้ซุ่มสาธเป็นผู้นับผิดชอบประชุมกับเพื่อนว่าแสดงอะไร แล้วมาบอกกับครูด้วยนะ

นักเรียนทุกคน : คืบ (ค่ะ)

ฉากที่ 2 หลังเลิกเรียนภายในห้องเรียน นักเรียนทุกคนนั่งประชุมเพื่อเตรียมจัดการแสดง

ซุ่มสาธ : ขอให้พวกเราช่วยกันเสนอความคิดว่าจะแสดงอะไรดี พร้อมให้เหตุผลด้วยนะ

คารา : เราคิดว่าน่าจะแสดงละครนะเพราะได้แสดงทุกคน

สมเกียรติ : เออคิดนะ แล้วเรื่องที่แสดงจะเอาเรื่องอะไร

บุญโทน : ก็ไม่ยากแสดงเรื่องตามละครโทรทัศน์ที่กำลังดังสิ

สมเกียรติ : แล้วชุดจะแต่งอย่างไร

คารา : แต่งตามสบายตามที่เรามีก็ได้

กนก : ไม่เอา ฉันไม่เห็นด้วย

ซุ่มสาธ : กนกไม่เห็นด้วย เพราะอะไรล่ะ

กนก : ฉันว่าแสดงละครยุ่งยาก ไม่สนุกเลย

นิคหน่อง : แล้วกนกคิดว่าจะทำอะไรดี

กนก : ส่งคนที่พูดเก่งและเรียนเก่งมาให้เขาเป็นตัวแทนแสดงความสามารถดีกว่า

นิคหน้อย : การแสดงครั้งนี้ น่าจะได้แสดงทุกคน เพราะทุกคนมีความสามารถเหมือนกัน แม้จะ
เรื้อนหรือพูดไม่เก่ง

บุญโทน : เราเห็นด้วยนะ ถ้าขึ้นแสดงแป้นโชว์ดีไหม เพื่อจะได้แสดงทุกคน

สมเกียรติ : แล้วจะเอาชุดสวย ๆ มาจากไหน

ดารา : ชุดอะไรก็ได้ เราก็แต่งเต็มนิคหน้อย

บุญโทน : เจตนาของฉันยังเหมือนเดิม บุคลากร backstage ช่วยหาเสื้อผ้าให้หน่อย ๆ นี่แหละ

กนก : ความเห็นไม่เข้าท่าเลย

ชุมสาย : แล้วกนกคิดว่า ทำอย่างไรถึงจะเหมาะสมล่ะ

กนก : เหมือนเดิมให้คนพูดเก่งออกไปโชว์ความสามารถ เพราะคนอื่นแสดงไม่ได้หรอก

บุญโทน : เราว่าไม่ถูกหรอก คนเก่งหรือไม่เก่งถ้าได้รับการฝึกซ้อม ช่วยเหลือกันก็ทำได้
คนเก่งใช้จะทำได้ทุกอย่าง

ดารา : เอาอย่างนั้นะก็ให้กนกเป็นตัวแทนออกไปแสดง เพราะกนกเป็นคนเก่งนี่

กนก : นั่งฮัม ตกลงเราจะแสดงเอง

นิกรื่นทุกคน : นั่งมองหน้ากนกเฉย ๆ ไม่พูดอะไร

ชุมสาย : ก็เป็นอันว่าให้กนกไปคิดแล้วกันว่าจะแสดงอะไร

ฉากที่ 3 ช่วงเวลาพักกลางวัน ณ ใต้ตึกอาคารเรื้อน นักเรียนกลุ่มหนึ่งกำลังนั่งคุยกันอยู่
ขณะนั้นกนกเดินเข้ามาถึงกลุ่มที่กำลังนั่งกันอยู่

ชุมสาย : อ้าว กนกมีอะไรถึงเดินหน้าเศร้าล่ะ

กนก : ชุมสายเราคิดไม่ออกว่าจะแสดงอะไร รู้สึกกลัวมากเลย

บุญโทน : ก็กนกเป็นคนเก่งนี่ ทำไมถึงคิดไม่ออกล่ะ

ชุมสาย : ใช่ ก็ให้กนกรับผิดชอบไปแล้วนี่

กนก : ตอนแรกคิดว่าง่าย แต่ไปคิดแล้วก็คิดไม่ออกทำให้วิตกกังวลมากอยากจะ
ปรึกษาเพื่อนไม่มีใครช่วยเหลือเลย เราต้องขอโทษนะที่ทำให้เอาเฉพาะคนเก่ง

ไปแสดงความสามารถ เมื่อเราไปคิดแล้วก็คิดไม่ออกพวกเธอ ช่วยเราคิด
หน่อยซิว่าจะทำอย่างไรดี

บุญโทน : เดี่ยวเราลองไปขอคำปรึกษาจากครูสอนศรีอีกครั้งดีกว่านะ

ชุมสาย : จริงซิพวกเราไปกันเถอะ

ฉากที่ 4 ห้องนักครูสอนศรี

ครูสอนศรี : อ้าว นักเรียนมาหาครูมีเรื่องอะไรหรือเปล่า

ชุมสาย : ตามที่ครูให้พวกผมร่วมประชุมเพื่อส่งการแสดงนะคะ ผมมาขอคำปรึกษาครับ

ครูสอนศรี : ตกลงนักเรียนจะแสดงเรื่องอะไรล่ะ

สมเกียรติ : ตอนแรกตกลงจะแสดงละครหรือแสดงแฟชั่นโชว์ครับ

ครูสอนศรี : เออเป็นความคิดที่ดี แล้วตกลงนักเรียนเลือกแสดงอะไรล่ะ

ชุมสาย : ตกลงไม่ได้แสดงทั้งสองอย่างครับ

ครูสอนศรี : ทำไมล่ะ

ชุมสาย : เพราะกนกเขาให้คัดเลือกเฉพาะคนเก่งและพูดเก่ง พวกผมก็ตกลงให้กนกเป็น
ตัวแทนของห้องไปแสดง แต่กนกเขาไม่รู้ว่าจะแสดงอะไรครับ พวกผมก็เลย
มาปรึกษาครูครับ

ครูสอนศรี : ความคิดของกนกก็พอใช้ได้ แต่การทำงานเป็นกลุ่มจะมีความช่วยเหลือซึ่งกัน
และกัน เราจะเห็นแนวทางการทำงานได้กว้างขวาง ต้องเข้าใจความ
แตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งบางคนมีความสามารถแต่พูดไม่เก่ง คนพูดเก่งใช้จะ
มีความเก่งทุกอย่าง การให้โอกาสแสดงความสามารถจะเป็นการดีกว่าพูด
เฉย ๆ และการทำงานร่วมกันได้รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่แสดงความ
เห็นแก่ตัวจะทำให้เราได้ข้อคิดจากหลายคนซึ่งทำให้งานเสร็จรวดเร็ว ถ้ามี
น้ำใจต่อเพื่อนแล้วเพื่อนจะมีต่อเราถึงเก่งกาจขนาดไหน แต่ขาดน้ำใจก็ไป
ไม่รอดนะ

- กนก : ผมต้องขอโทษเพื่อนทุกคนด้วยครับ
- ชุมสาย : พวกผมจะนำข้อคิดของครูไปปฏิบัติครับ
- ครูสองศรี : ดีแล้วละ เด็กนักเรียนทุกคนไปปรึกษากันอีกครั้งว่าจะแสดงอะไรแล้วมานอกครู
- กนก : ครับคุณครู การทำงานคนเดียวที่ฮากนะครับ แต่กำลังใจและน้ำใจของเพื่อน
เป็นสิ่งสำคัญกว่าครับ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

การไม่เห็นแก่ตัว : ด้านกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

ครั้งที่ 10

ชื่อกิจกรรม แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความไม่เห็นแก่ตัว ด้านกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการไม่เห็นแก่ตัว ด้านกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

- อุปกรณ์ที่ใช้
1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด"
 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แจกัน ดอกไม้

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง การไม่เห็นแก่ตัว

1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด"

1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด" อาสาสมัครที่แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด" และบทบาทให้กับผู้แสดงเพื่อทำการศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง

2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง

2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด" ตามลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด" ตามที่แสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด"

เอกสารสถานการณ์จำลอง

ชื่อเรื่อง แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด

ครั้งที่ 10

- ฉากที่ 1 ครอบครัวของอารีชามีสมาชิกประกอบด้วย พ่อ แม่ น้องชาย ฐานะทางครอบครัวของอารีชาไม่ค่อยดี สำหรับพ่อของอารีชาประกอบอาชีพเป็นช่างไม้ ส่วนแม่ขายของชำที่ตลาด ทุกวันอารีชาช่วยแม่เตรียมของไปขาย เมื่อเสร็จแล้วอารีชากับน้องถึงจะได้ไปโรงเรียน ขณะที่อารีชาและน้องชายขึ้นรถประจำทางสาย 32 ซึ่งผ่านหน้าโรงเรียนด้วย ขณะนั้นรถเมล์ประจำทางมาจอดที่ป้ายรถเมล์พอดี
- น้องชาย : พี่อารีชาครับ ผมลืมสมุดการบ้านไม่ได้เอามา
- อารีชา : จ้า เรากลับไปเอาสมุดการบ้านก่อน แล้วเราค่อยไปรถอีกคันก็แล้วกัน
- น้องชาย : ครับ แล้วทั้ง 2 คนเดินกลับไปบ้าน เมื่อได้สมุดการบ้านแล้ว ก็มาขึ้นที่ป้ายรถอีกครั้ง ขณะนั้นรถประจำทางสาย 32 มาพอดี
- อารีชา : เราขึ้นรถกันเถอะ

เมื่ออารีชาและน้องชายขึ้นไปบนรถแล้วเห็นคนแน่นมาก จึงไปยืนเกาะราวแก้อี้อีกมือถือกระเป๋านักเรียน

- ผู้หญิงคนหนึ่ง : สะกิดชนน้องชาย แล้วลุกให้นั่ง
- น้องชาย : ขอขอบคุณครับ หันไปเห็นว่ามือหัวถุงใส่ของหนัก ป้าครับผมช่วยถือของให้ครับ
- ผู้หญิงคนหนึ่ง : ขอบใจค่ะ
- ขณะที่อารีชาขึ้นรถนั้นได้มีนักเรียนชายต่างห้องเข้า มาสะกิดชนแล้วพูดกับอารีชา

- นักเรียนชาย : อารีชามานั่งที่นี้สิ
- อารีชา : ขอคุณค่ะ เหนื่อยเอง
- นักเรียนชาย : มานั่งเถอะเดี๋ยวเราเอง

อารีชา : ขอขอบคุณค่ะเราช่วยถือกระเป๋าให้ค่ะ

นักเรียนชาย : ขอขอบคุณครับ

ฉากที่ 2 บริเวณประตูทางเข้าโรงเรียน ขณะที่อารีชาและน้องชายเดินจะเข้าโรงเรียน

อารีชา : เอ๊ะสุนัขเป็นอะไรทำไมขาเลือดออก

สุนัข : เราหกล้มขากระแทกกับถนน

อารีชา : เด็กๆเราจะพาไปห้องพยาบาลนะ แล้วหันมาบอกน้องชายให้เข้าโรงเรียนก่อน

น้องชาย : ครับ

ฉากที่ 3 ในห้องเรียน ชั่วโมงวิชาภาษาไทย

ครูวัย : อ้าว อารีชาทำไมเพิ่งมาล่ะ

อารีชา : หนูมาตั้งแต่เข้าแล้วค่ะ แต่เห็นสุนัขหกล้มขาเลือดไหล หนูเลยพาไปห้องพยาบาล
เสร็จแล้วหนูถึงมาค่ะ

ครูวัย : ดีแล้วที่ช่วยเหลือเพื่อน ครูมีข่าวดีจะบอกอารีชานะ ผลการลงมติของครูทุกคนให้
อารีชาเป็นตัวแทนเข้าร่วมแข่งขันการอ่าน ฟังเสียง และออกเสียงภาษาไทยของ
ธนาคารศรีนคร

ประภา : ยินดีด้วย และขอให้อารีชาได้รับความสำเร็จกลับมาสู่โรงเรียนของเรา

อารีชา : ขอขอบคุณค่ะ

ฉากที่ 4 บริเวณชั้นล่างของอาคารเรียน เป็นเวลาหลังเลิกเรียน อารีชาเตรียมตัวจะ
กลับบ้านขณะนั้นฝนตกลงมาพอดี อารีชาขึ้นหลบฝนเพื่อรอให้ฝนซาเมื่อถึงจะกลับ
บ้าน ขณะเดียวกันสุนัขเดินทางร่วมผ่านอาคารเรียนที่อารีชาขึ้นอยู่ จึงแวะ
เข้าไปแล้วเรียกอารีชาให้เข้าร่วมด้วยกัน

สุนัข : อารีชามาร่วมด้วยกันจะได้กลับบ้านด้วยกัน

อารีชา : เคี้ยวรอให้ฝนซาเม็ดชุกนิจึงจะกลับ สุนีสากลับก่อนเถอะ

สุนีสา : ไม่เป็นไรไปด้วยกันนะ

อารีชา : ขอบใจจ๊ะ

ระหว่างทางเดินสุนีสาและเดินกางร่มน้ำฝนให้กระเด็นโดนทั้ง 2 คนเปื้อก
แต่ก็เดินไปจนถึงป้ายรถเมล์พร้อมกัน

อารีชา : ขอบใจนะสุนีสาที่ให้เข้าร่วมมาด้วย

สุนีสา : ไม่เป็นไร เราควรแบ่งปันน้ำใจให้กันเพราะเราเป็นเพื่อนกัน

อารีชา : เพราะสุนีสาเป็นเพื่อนเราเหมือนกัน

สุนีสา : ขอบใจนะ เมื่อเช้าเราหกล้มเลือดออกได้อารีชาช่วยเหลือ

อารีชา : ไม่เป็นไร ถ้าเราพอช่วยได้ก็ยินดี

ทั้งสองคน : หัวเราะ

สุนีสา : บ้านเราถึงก่อน เคี้ยวเธอเอาร่มไปก่อน

อารีชา : แล้วเธอล่ะ

สุนีสา : เราเอากะเป๋ายังฝนได้ เพราะบ้านอยู่ใกล้แค่นี้

อารีชา : ขอบใจสุนีสา เรามีความสุขเมื่อได้รับกำลังใจจากเพื่อน

สุนีสา : ขอให้เธอประสบความสำเร็จกับการแข่งขันนะ

อารีชา : ขอบใจนะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

เรื่อง ความเป็นน้ำใจ

ครั้งที่ 11

ชื่อกิจกรรม ความเป็นน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
- 1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความเป็นน้ำใจ
 - 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการแสดงความเป็นน้ำใจ

- อุปกรณ์ที่ใช้
- 1. เอกสารการใช้สถานการณ์จำลองเรื่อง "ความเป็นน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส"
 - 2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดง เช่น โต๊ะ เก้าอี้ แจกัน ดอกไม้

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่การทดลองโดยบอกวัตถุประสงค์ และนำเข้าสู่เรื่อง
- ความเป็นน้ำใจ

- 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่อง "ความเป็นน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส"

- 1.3 ผู้วิจัยให้นักเรียนจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับตัวละครที่ต้องแสดงในเรื่อง "ความเป็นน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส" อาสาสมัครที่แสดง ส่วนที่เหลือให้เป็นผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "ความเป็นน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส" และบทบาทให้กับผู้แสดงเพื่อทำการศึกษาและซักซ้อมก่อนการแสดง

- 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่แสดง

2.3 ผู้วิจัยจัดฉากให้เหมือนสถานการณ์จริง ให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส" ตาม ลำดับเหตุการณ์ ใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที

ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 4 คน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทบทวน และวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ หลังจากแสดงสถานการณ์จำลองจบลง โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส" และบทบาทที่แสดงจนสามารถเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอภิปรายเกี่ยวกับความคิดเห็นของสถานการณ์จำลองเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส" ตามที่แสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยนักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลองเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส" ทั้งในด้านดีและไม่ดี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงบทบาท และความสนใจของนักเรียนที่มีต่อสถานการณ์จำลองเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส"

เอกสารสถานการณ์จำลอง
ชื่อเรื่อง มีน้ำใจคนละนัดจิตแจ่มใส
ครั้งที่ 11

ฉากที่ 1 โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กำลังเรียนวิชา
การงาน ครูสั่งให้นักเรียนทำกระทงส่ง โดยให้นักเรียนนำวัสดุอุปกรณ์มาด้วย

วิรัตน์ : นี่มาลิเราเอาใบตองมาไม่พอ ขออีมใบตองได้หรือเปล่า

มาลี : เอาสิ มาหอบใบตองได้เลขนะ

วิรัตน์ : ขอใบตองที่แบ่งใบตองให้

มาลี : ไม่เป็นไรถ้าขาดอะไรก็บอก

สัมฤทธิ์ : เราหยิบกล้วยกระทงไม่ได้เพื่อนคนไหนพอทำได้ช่วยสอนให้เราด้วย

วารินทร์ : มาเคียวจะสอนให้ นี่พับแบบนี้เข้าใจหรือเปล่า

สัมฤทธิ์ : เข้าใจแล้วเพราะวารินทร์สอนให้ละเอียดถึงทำได้

วารินทร์ : แหมเชอกก็เก่งนะสอนแป็บเดียวทำได้

มาลี : อ้าวรรณาครูให้ส่งกระทงแล้ว ยังทำไม่เสร็จอีกหรือ

วรรณ : เราทำไม่ค่อยเป็นเลขต้องทำนานหน่อย

มาลี : มาพวกเราช่วยวรรณทำกระทงจะได้เสร็จส่งครูทัน

วรรณ : ขอขอบคุณคนที่ช่วยเหลือ

ฉากที่ 2 ชั่วโมงคณิตศาสตร์ ครูสุวีให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

กุหลาบ : เออวิรัตน์ปากกาเราหมดหมด เขามีปากกาก็ด้าม

วิรัตน์ : มี 2 ด้าม จะให้เข่อิม 1 ด้าม

กุหลาบ : ขอใบใจจะ

สุวิทย์ : วิรัตน์เราไม่เข้าใจเลขข้อ 2 เลขช่วยอธิบายให้หน่อยซิแล้ววิรัตน์ก็ช่วยอธิบายให้

สุวิทย์ : ถ้าไม่ได้วิรัตน์อธิบายเราคงส่งไม่ทันแน่

วิรัตน์ : อะไรที่ช่วยเพื่อนได้ยินดีเสมอ

นักเรียนทุกคน : ขอบใจนะ

ฉากที่ 3 ณ โรงอาหาร นักเรียนทุกคนนั่งรับประทานอาหาร ขณะนั้นดาวรุ่งนั่งหน้าเส้าอยู่

สถาพร : ดาวรุ่งเป็นอะไรหรือเปล่า นั่งหน้าเส้า

ดาวรุ่ง : เราไม่ค่อยสบาย รู้สึกปวดหัว

ปทุมทิพย์ : จะช่วยพาไปห้องพยาบาลเพื่อขอทานิน

ดาวรุ่ง : ขอบใจนะ เด็กขอเรานั่งพักก่อน

สถาพร : เราช่วยหุงไปห้องพยาบาลดีกว่า

ปทุมทิพย์ : เด็กเราบอกครูเวรประจำวันนี้ให้จะได้นอนพักผ่อน

ดาวรุ่ง : เรากลัวว่าใกล้สอบจะดูหนังสือไม่ทันด้วย

สถาพร : พวกเราทุกคนช่วยกันทบทวนให้ก็ได้ ใครถนัดวิชาไหนมาช่วยกันไม่ต้องวิตกกังวลหรอก

ปทุมทิพย์ : ก็ดีนะจะได้ช่วยทบทวนตัวเราเอง และช่วยเหลือคนอื่นด้วย

สถาพร : ดาวรุ่งพวกเรานี้จะช่วยจะ

ดาวรุ่ง : ขอบใจที่ทุกคนมีน้ำใจ และให้ความช่วยเหลือ

ฉากที่ 4 สนามกีฬา วันนี้นักเรียนลงแข่งขันกีฬาสำหรับสมหวังและวันดี

เป็นตัวแทนแข่งกีฬาป้องกัน โดยวันดีลงแข่งขันก่อน

นิพนธ์ : วันดีขอให้โชคดี แข่งขันเต็มที่

วันดี : เรากลัวจัง

สมหวัง : ตั้งใจเล่นเต็มความสามารถก็แล้วกัน

วันดี : ขอบใจจะเราไปแข่งก่อนนะ

ผลปรากฏว่าวันดีชนะ เวลาต่อมาสมหวังลงแข่งขันบ้างแต่สมหวังแพ้เดินกลับ

ออกมาด้วยหน้าหมองเศร้า

วันดี : สมหวังไม่ต้องคิดมากนัก

สมหวัง : เราเล่นสุดความสามารถแล้ว

นิพนธ์ : ก็ฝึกติกามีแพ้มีชนะ ถึงเราแพ้แต่ก็เล่นสุดความสามารถแล้ว

คารุญ : พวกเราทุกคนดีใจเห็นสมหวังเป็นคนเก่งของพวกเรานะ แพ้ชนะเป็นเรื่องของกติกา
ฝึกซ้อมเอาไว้แข่งขันคราวต่อไปอีก

สมหวัง : ขอบใจทุกคนที่ทำให้กำลังใจ

นิพนธ์ : เพราะพวกเราทุกคนเห็นว่าความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่มีความค่า ควรนำมาพัฒนาตนเอง
โดยให้ความช่วยเหลือ เห็นอกเห็นใจเมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจ และไม่เห็น
แก่ตัวด้วย

วันดี : ความมีน้ำใจของพวกเราทุกคนละนึกทำให้จิตใจแจ่มใสจะ

นักเรียนทุกคน : หัวเราะ

โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง

เรื่อง ปัจฉินิเทศ

ครั้งที่ 12

ชื่อกิจกรรม

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับการเข้าร่วมการทดลองในการใช้สถานการณ์จำลอง
 2. เพื่อให้นักเรียนสรุป ทบทวนเกี่ยวกับความมั่นใจ เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อความมั่นใจ แล้วสามารถนำมาพัฒนาตนเองในการปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลม
2. ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของนักเรียน แล้วให้นักเรียนตอบแบบประเมินผลการ

เข้าร่วมการทดลอง

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้สถานการณ์จำลอง แล้วสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในชีวิตจริง

4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วกล่าวขอบคุณนักเรียน และปิดการทดลองการใช้สถานการณ์จำลอง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ ความตั้งใจในการเข้าร่วมการทดลอง
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง (ใช้กับกลุ่มทดลองที่ 2)

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	เกม "สัมพันธ์ ภาพ"	1. เพื่อให้นักเรียน ทุกคนรู้จักกันภายในกลุ่ม มากขึ้น เป็นการสร้าง บรรยากาศความคุ้นเคย และความเป็นกันเองของ นักเรียนและผู้วิจัย 2. เพื่อให้นักเรียน เข้าใจความหมาย และ ความสำคัญของการพัฒนา ความมีน้ำใจเกี่ยวกับการ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว 3. เพื่อให้นักเรียน เข้าใจวิธีการใช้กรณี ตัวอย่าง ตลอดจนตาราง กำหนดวัน เวลา และ สถานที่ที่ใช้ในการเข้าร่วม การทดลอง	การใช้กรณีตัวอย่าง ครั้งที่ 1 ผู้วิจัยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพื่อสร้าง ความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นระหว่าง นักเรียนทุกคนและผู้วิจัย ดังนี้ 1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้ นักเรียนแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมทำ กิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยและ สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ร่วมกัน โดยให้นักเรียนเล่นเกม สัมพันธ์ภาพ มีขั้นตอนดังนี้ 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษให้นักเรียนคนละแผ่นแล้วเขียนชื่อ - นามสกุล ของตัวเองบนหัวกระดาษ แล้วให้นักเรียนทั้งหมดนั่งเป็นวงกลม 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียน ข้อคิดและข้อเสียของเพื่อน เมื่อเขียน เสร็จแล้วให้นักเรียนส่งกระดาษของ ตนเองไปให้เพื่อนทางด้านขวามือ แล้วให้เพื่อนเขียนข้อคิดและข้อเสียของ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				ตัวนักเรียน โดยผลัดกันเขียนของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งในกระดาษจะต้องมีชื่อเพื่อนมากกว่า 6 คนขึ้นไป เมื่อกระดาษเวียนมาอยู่กับเจ้าของชื่อให้ขุด 2.3 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อดีของการเล่นเกมสัมพันธ์ภาพ 3. เมื่อบรรดาภาสภายในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเอง และทุกคนรู้จักกันมากขึ้น ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการใช้โปรแกรมกรณีตัวอย่าง ความสำคัญของความมีน้ำใจ ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว 4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สนทนา ซักถาม และผู้วิจัยชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ ที่ใช้ในการทดลอง <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการแสดงบทบาท ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมเล่นเกมสัมพันธ์ภาพ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมแสดง ความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของ นักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง
2.	การให้ความช่วยเหลือเพื่อนในด้านให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน	ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง	1. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ และเห็นความ สำคัญของการ แสดงความช่วยเหลือผู้อื่น ด้าน ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน 2. เพื่อให้ นักเรียนตระหนัก ถึงผลดีและผล เสียของการให้ ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้านให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เมื่อมีความ	การใช้กรณีตัวอย่าง ครั้งที่ 2 ผู้วิจัย ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ เรื่องการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร ตลอดจนตั้ง คำถาม หรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียน แสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอ แนวทางการพัฒนาในการให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่น <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อน บ้าง" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			เดือดร้อน	<u>การประเมินผล</u> 1. สืบเนื่องจากความสนใจ ความตั้งใจ ของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง" 2. สืบเนื่องจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการ สรุปของนักเรียนเกี่ยวกับการตีตัวอย่าง เรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง"
3.	การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้านบริจาดสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อนที่มีความจำเป็น	ฉันไม่เอาขาบบริจาด	1. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความช่วยเหลือผู้อื่นด้านบริจาดสิ่งของส่วนตัวให้แก่ห้องและเพื่อนที่มีความจำเป็น 2. เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนัก	การใช้กรณีตัวอย่าง ครั้งที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ฉันไม่เอาขาบบริจาด" ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร และแผ่นใสตลอดจนถึงคำถามหรือประเด็นปัญหา เพื่อให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			เดือคร้อน 2. เพื่อให้ นักเรีอศรห่ณัก ถึงผลดีและผล เสียของการให้ ความช่วยเหลือผู้ อื่น ด้านแบ่ง อุปการศการเรีอศ ให้เพื่อนเมือ เพื่อนเดือคร้อน	หรือประเดันปัญหา เพื่อให้นักเรีอศแสดงควม คิดเหัน การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการ พัฒนาในการให้ความช่วยเหลือผู้ <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรีอศช่วยกันสรุปสิ่ง ที่ได้เรีอศร่วร่วกันจากเรื่อง "ให้เชอก่อน" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สั้งเกิดจากความสนใจ ความตั้งใจ ของนักเรีอศที่มีต่อเรื่อง "ให้เชอก่อน" 2. สั้งเกิดจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปราย แสดงความคิดเหัน ชักถาม และการ สรุปของนักเรีอศเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ให้เชอก่อน"
5.	การเหันอก เหันใจผู้อื่น ด้าน ช่วย อธิบาช เนื้อหาบาง วิชาที่เพื่อน	ฉันไม่ เข้าใจ	1. เพื่อให้ นักเรีอศเข้าใจ และเหันควม สำคัญของการ แสดงควมเหัน อกเหันใจผู้อื่น	การใช้กรณีตัวอย่าง ครั้งที่ 5 ผู้วิจัย ดำเนินการเป็นขั้นคอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรีอศเกี่ยวกับ เรื่องเหันอกเหันใจผู้อื่น <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	ไม่เข้าใจ		ด้านข้ออธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ 2. เพื่อให้ นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านข้ออธิบายเนื้อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ	ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" ให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อมทั้งใช้สื่อ ใ้ค้นก่ เอกสาร ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สืบเนื่องจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ" 2. สืบเนื่องจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับการตีตัวอย่าง เรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ"
6.	การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้าน เมื่อ	เห็นใจฉันบ้าง	1. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ และเห็นความ	การใช้กรณีตัวอย่าง ครั้งที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</u>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
	เพื่อนมีความ ทุกข์ใจก็ ช่วยปลอบ ใจ		สำคัญของการ แสดงความเห็น ออกเห็นใจผู้อื่น ด้านเมื่อเพื่อนมี ความทุกข์ใจก็ ช่วยปลอบใจ 2. เพื่อให้ นักเรียนตระหนัก ถึงผลดีและผล เสียของการ เห็นอกเห็นใจผู้ อื่น ด้านเมื่อ เพื่อนมีความทุกข์ ใจก็ช่วยปลอบใจ	ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ เรื่องเห็นอกเห็นใจผู้อื่น <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่าง เรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" ให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อมทั้ง ใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร ตลอดจนตั้งคำถาม หรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนแสดงความ คิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการ พัฒนาในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปสิ่ง ที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากความสนใจ ความตั้งใจ ของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ซักถาม และการ สรุปของนักเรียนเกี่ยวกับการตีตัวอย่าง เรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง"

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
7.	การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้าน ไม่ซ้ำเติมเมื่อเพื่อนทำผิด	ถ้าฉันเป็น.. ดวงเดือน	1. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ และเห็นความ สำคัญของการ แสดงความเห็น อกเห็นใจผู้อื่น ด้านไม่ซ้ำเติม เมื่อเพื่อนทำผิด 2. เพื่อให้ นักเรียนตระหนัก ถึงผลดีและผล เสียของการ เห็นอกเห็นใจผู้ อื่น ด้านไม่ซ้ำ เติมเมื่อเพื่อน ทำผิด	การใช้กรณีตัวอย่าง ครั้งที่ 7 ผู้วิจัย ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ เรื่องเห็นอกเห็นใจผู้อื่น <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่าง เรื่อง "ถ้าฉันเป็น..ดวงเดือน" ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร และแผ่นใส ตลอดจนถึงคำถามหรือประเด็นปัญหา เพื่อให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการเห็นอก เห็นใจผู้อื่น <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจาก สิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง "ถ้าฉันเป็น.. ดวงเดือน" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากความสนใจ ความตั้งใจ ของนักเรียนที่มีต่อเนื้อเรื่อง "ถ้าฉันเป็น.. ดวงเดือน"

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
				2. สืบเนื่องจากกรณีมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับการตีตัวอย่าง เรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน"
8.	การไม่เห็นแก่ตัว ด้านไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม	น้ำใจเพื่อน	1. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ และเห็นความ สำคัญของการ แสดงความไม่ เห็นแก่ตัว ด้าน ไม่คำนึงถึง ประโยชน์ของ ตนเองมากกว่า ส่วนรวม 2. เพื่อให้ นักเรียนได้ทราบ แนวทางเข้าใจ ตนเองในการ ไม่เห็นแก่ตัว ด้าน ไม่คำนึงถึง	การใช้กรณีตัวอย่าง ครั้งที่ 8 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการไม่เห็นแก่ตัว <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่าง เรื่อง "น้ำใจเพื่อน" ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหา เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการไม่เห็นแก่ตัว <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง "น้ำใจเพื่อน" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			ประโยชน์ของ ตนเองมากกว่า ส่วนรวม	<u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากความสนใจ ความตั้งใจ ของนักเรียนที่มีต่อเนื้อเรื่อง "น้ำใจเพื่อน" 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการ สรุปของนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง เรื่อง "น้ำใจเพื่อน"
9.	การไม่เห็น แก่ตัว ด้าน ให้กำลังใจ เพื่อนเมื่อ เพื่อนพบ ปัญหาและ อุปสรรค	เก่งกาจ แต่ขาดน้ำ ใจ...ก็ไป ไม่รอด	1. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ และเห็นความ สำคัญของการ แสดงความไม่ เห็นแก่ตัว ด้าน ให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนพบ ปัญหาและ อุปสรรค 2. เพื่อให้ นักเรียนได้ทราบ แนวทางเข้าใจ	การใช้กรณีตัวอย่าง ครั้งที่ 9 ผู้วิจัย ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ เรื่องการไม่เห็นแก่ตัว <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่าง เรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหา เพื่อให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็น การ วิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการ พัฒนาในการแสดงความไม่เห็นแก่ตัว

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			ตนเองในการ แสดงความไม่ เห็นแก่ตัว ด้าน ให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนพบ ปัญหาและ อุปสรรค	<u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจาก สิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาด น้ำใจ...ก็ไปไม่รอด" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สืบเนื่องจากความสนใจ ความตั้งใจของ นักเรียนที่มีต่อเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ... ก็ไปไม่รอด" 2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการ สรุปของนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง เรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด"
10	การไม่เห็น แก่ตัว ด้าน กล่าวคำ ชมเชยเมื่อ เพื่อน ประสบความสำเร็จ	แบ่งปัน น้ำใจให้กัน สัณนิค	1. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ และเห็นความ สำคัญของการ แสดงความไม่ เห็นแก่ตัว ด้าน กล่าวคำชมเชย เมื่อเพื่อนประสบ	การใช้กรณีตัวอย่าง ครั้งที่ 10 ผู้วิจัย ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ เรื่องการไม่เห็นแก่ตัว <u>ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง</u> ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสัณนิค" ให้นักเรียน

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			ความสำเร็จ 2. เพื่อให้ นักเรียนได้ทราบ แนวทางเข้าใจ ตนเองในการ แสดงความไม่ เห็นแก่ตัว ด้าน กล่าวคำชมเชย เมื่อเพื่อนประสบ ความสำเร็จ	ได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร ตลอด ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหา เพื่อให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการพัฒนาใน การแสดงความไม่เห็นแก่ตัว <u>ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป</u> ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจาก สิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจ ให้กันสักนิด" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สืบเนื่องจากความสนใจ ความตั้งใจของ นักเรียนที่มีต่อเรื่อง"แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด" 2. สืบเนื่องจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ซักถาม และการ สรุปของนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง เรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด"
11	ความมี น้ำใจ	มีน้ำใจคน ละนิคชีวิต แจ่มใส	1. เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ และเห็นความ สำคัญของการ	การใช้กรณีตัวอย่าง ครั้งที่ 11 ผู้วิจัย ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1 ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
			แสดงความมีน้ำใจ ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว 2. เพื่อให้ นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของความมีน้ำใจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว	เรื่องความมีน้ำใจ <u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่าง เรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส" ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหา เพื่อให้ นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการพัฒนาความมีน้ำใจ <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากความสนใจ ความตั้งใจของ นักเรียนที่มีต่อเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส" 2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง เรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดชีวิตแจ่มใส"

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ
12	ปัจฉิมนิเทศ		1. เพื่อให้ นักเรียนได้แสดง ความคิดเห็น และความรู้สึก เกี่ยวกับการเข้า ร่วมการทดลอง การใช้กรณี ตัวอย่าง 2. เพื่อให้ นักเรียนสรุปและ ทบทวนเกี่ยวกับ ความมั่นใจและ มีทัศนคติที่ดีต่อ ความมั่นใจแล้ว สามารถนำมา พัฒนาตนเองใน การปฏิบัติตนใน สังคมได้อย่าง เหมาะสม	การใช้กรณีตัวอย่าง ครั้งที่ 12 ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ 1. ผู้วิจัยและนักเรียนนั่งเป็นวงกลม 2. ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของนักเรียน แล้วให้นักเรียนตอบแบบประเมินผลการเข้า ร่วมการทดลอง 3. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก การใช้กรณีตัวอย่าง แล้วสามารถนำไปเป็น แนวทางในการปฏิบัติตนในชีวิตจริง แล้วผู้วิจัย สรุปเพิ่มเติม 4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วกล่าวทบทวน นักเรียน และปิดการทดลองการใช้กรณีตัวอย่าง การประเมินผล 1. สืบเนื่องจากความสนใจ ความตั้งใจ ในการเข้าร่วมการทดลอง 2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการ อภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการ สรุปของนักเรียนเกี่ยวกับการทดลอง

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

เรื่อง ปฐมนิเทศ

ครั้งที่ 1

ชื่อกิจกรรม เกม "สัมพันธ์ภาพ"

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนทุกคนรู้จักกันภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นการสร้างบรรยากาศความคุ้นเคยและความเป็นกันเองของนักเรียนและผู้วิจัย
 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมาย ความสำคัญของการพัฒนาความมีน้ำใจ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอก เห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว
 3. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในการใช้กรณีตัวอย่าง การเห็นแบบอย่างที่ดี หน้าที่ของนักเรียน ตลอดจนตารางกำหนดวัน เวลา และสถานที่สำหรับการเข้าร่วมการทดลอง

อุปกรณ์ที่ใช้ กระดาษ ดินสอ ยางลบ จำนวน 12 ชิ้น

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนทุกคนและผู้วิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และให้นักเรียนแนะนำตนเอง
2. ให้นักเรียนร่วมทำกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคย และสร้างบรรยากาศให้เกิดขึ้นในการทำงานร่วมกัน โดยให้นักเรียนเล่นเกม "สัมพันธ์ภาพ" โดยมีขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษให้นักเรียนคนละแผ่นเพื่อเขียนชื่อ-นามสกุลของตัวเองบนหัวกระดาษ แล้วให้นักเรียนทั้งหมดนั่งเป็นวงกลม
 - 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนข้อดีและข้อเสียของเพื่อน เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้นักเรียนส่งกระดาษของตนเองไปให้เพื่อนทางด้านขวามือ แล้วให้เพื่อนเขียนข้อดีและข้อเสียของ

ตัวนักเรียน โดยผลัดกันเขียนของนักเรียนแต่ละคนซึ่งในกระดาษจะต้องมีชื่อเพื่อนมากกว่า 6 คนขึ้นไป เมื่อกระดาษเขียนมาอยู่กับเจ้าของชื่อให้ยัด

2.3 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อดีของการเล่นเกม "สัมพันธ์ภาพ"

3. เมื่อบรรยากาศภายในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเองและทุกคนรู้จักกันมากขึ้นผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของการใช้โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง ความสำคัญของการพัฒนาความมั่นใจ ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น สันทนา ชักถาม และผู้วิจัยชี้แจงตารางกำหนดวัน เวลา สถานที่ ที่ใช้ในการทดลอง

การประเมินผล

1. สืบเนื่องจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมเล่นเกม "สัมพันธ์ภาพ"
2. สืบเนื่องจากการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนจากการเข้าร่วมการทดลอง

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น : ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน

ครั้งที่ 2

ชื่อกิจกรรม ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
- 1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความช่วยเหลือผู้อื่น
 ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน
 - 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้าน
 การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อมีความเดือดร้อน

อุปกรณ์ที่ใช้ เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง"

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง"ให้นักเรียนได้ศึกษา
พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ แผ่นใส และเอกสาร ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียน
แสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง"ช่วยเหลือ
เพื่อนบ้าง" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเกิดจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง"
2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นซักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง "ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง"

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ชื่อเรื่อง ช่วยเหลือเพื่อนบ้าง

ครั้งที่ 2

๗ โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ภายในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครูอารีย์กำลังเริ่มสอนวิชาภาษาอังกฤษ ก่อนนำเข้าสู่วิธีเรียนครูอารีย์ให้นักเรียนทุกคนแบ่งกลุ่มทำงาน กลุ่มละ 6 คน เพราะก่อนขึ้นบทเรียนใหม่ ครูอารีย์อยากทบทวนดูว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างไร เมื่อนักเรียนแบ่งกลุ่มทำงานแล้วให้ส่งตัวแทนออกมารับภาพจากครูกลุ่มละ 8 ภาพ

ขณะนั้นนักเรียนทุกคนกำลังทำงานตามที่ได้รับมอบหมายปรากฏว่า นพพล ฉัตรชัย และ ศิริลักษณ์หนึ่งเฉย ๆ ไม่ได้ทำงานกลุ่ม ครูอารีย์จึงถามนักเรียนทั้ง 3 คนว่าทำไมไม่ช่วยเหลือเพื่อนทำงาน นพพลพูดว่าผมยังไม่มียกมือ ครูอารีย์จึงถามนักเรียนทั้งหมดว่ากลุ่มที่มีสมาชิกไม่ครบ 6 คน ซึ่งกลุ่มของสมชาย กลุ่มของกนกกรัตน์ และกลุ่มของสุพจน์ ยังขาดสมาชิกอยู่แต่ละคนก็บอกเหตุผลว่าเพื่อนทั้ง 3 คนเป็นอย่างไร ศิริลักษณ์ชอบฟ้องครู นพพลไม่ชอบช่วยเหลือเพื่อนทำงาน ฉัตรชัยชอบแกล้งเพื่อน ครูอารีย์ถามสมชาย กนกกรัตน์และสุพจน์ ช่วยรับเพื่อนเข้าเข้ากลุ่มด้วย เมื่อทำงานกับเพื่อนแล้วจะช่วยให้เพื่อนปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นได้ เมื่อตกลงกันได้แล้วปรากฏว่านพพลได้เข้าอยู่กลุ่มของสมชาย ฉัตรชัยเข้ากลุ่มของกนกกรัตน์ และศิริลักษณ์เข้ากลุ่มของสุพจน์

หลังจากนักเรียนเข้ากลุ่มแล้วทุกคนลงมือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย แล้วครูอารีย์เดินดูนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ พบว่าบางกลุ่มมีความตั้งใจทำงานเป็นอย่างดี บางกลุ่มมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บางกลุ่มทำงานสนุกสนาน เมื่อมาถึงกลุ่มของนพพลปรากฏว่าให้ความร่วมมือเพื่อนเป็นอย่างดี ครูอารีย์ชื่นชมอย่างภูมิใจ ทันใดนั้นครูอารีย์ได้หันมาเจอกับฉัตรชัยกำลังพูดโต้ตอบกับเพื่อนเพราะไม่ยอมช่วยทำงานแล้วยังแกล้งเพื่อน สำหรับศิริลักษณ์แสดงความเอาแต่ใจตนเองไม่ยอมทำงาน ครูอารีย์จึงได้เข้ามาพูดคุยกับนักเรียนทั้ง 2 คนแล้วให้ข้อคิดในการทำงานกลุ่มว่าควรมีน้ำใจโดยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะการทำงานร่วมกันไม่ว่าสำเร็จหรือไม่ก็มีผลต่อกลุ่มเหมือนกัน ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้มีความสุขต่อการปรับตัวในสังคมได้ดียิ่งขึ้น

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น : ด้านบริจาดสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อนเมื่อมี

ความจำเป็น

ครั้งที่ 3

ชื่อกิจกรรม ฉันทไม้อชากบบริจาค

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการแสดงความช่วยเหลือผู้อื่น
ด้านบริจาดสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อนเมื่อมีความจำเป็น
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้าน
บริจาดสิ่งของส่วนตัวให้แก่งานของห้องและเพื่อนเมื่อมีความจำเป็น

อุปกรณ์ที่ใช้ เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง "ฉันทไม้อชากบบริจาค"

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง "ฉันทไม้อชากบบริจาค" ให้นักเรียนได้ศึกษา

พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร และแผ่นใส ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหาเพื่อให้ นักเรียน
แสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง

"ฉันทไม้อชากบบริจาค" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเกิดจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "ฉันไม่เอาทาบวิจาด"
2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง "ฉันไม่เอาทาบวิจาด"

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ชื่อเรื่อง ฉันทไม้อากบบริจาค

ครั้งที่ 3

เหตุเกิด ณ โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) จังหวัดนนทบุรี วันนี้ครูดีได้นำข่าวมาบอกแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง ป.6/5 เกี่ยวกับเรื่องการบริจาคสิ่งของต่าง ๆ ช่วยผู้ประสบภัยน้ำท่วม ทางสำนักงานการศึกษาจังหวัดได้มีหนังสือผ่านทางอำเภอ โดยขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมบริจาคสิ่งของตามแต่ศรัทธา อาจจะเป็น วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของ เสื้อผ้า หนังสือ หรือเงินก็ได้

ระหว่างที่นักเรียนกำลังนั่งคุยกันอยู่เกี่ยวกับการบริจาคในครั้งนี้นี้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ กัน พร้อมทั้งกำหนดวันที่ให้นำของที่บริจาคมาในวันก่อนเปิดภาคเรียนทุกคนเห็นด้วยซึ่งบางคนก็นำหนังสือมาบริจาค บางคนจะบริจาคเสื้อผ้า ของเล่น แต่บางคนไม่มีสิ่งของจึงขอบริจาคเงินแต่กังวลว่าน้อยไปแต่เพื่อนได้ร่วมกันบริจาคตามแต่ศรัทธา เมื่อแต่ละคนมาบริจาคก็จะมีจำนวนมากเหมือนกัน ระหว่างการพูดคุยนั่นปรากฏว่าสุชาดาไม่เห็นด้วยกับการบริจาค เพราะเสื้อผ้าของตนเองยังดีอยู่และราคาแพงจึงไม่ยอมบริจาคในครั้งนี้ ปิยะซึ่งรวมกลุ่มอยู่ด้วยจึงพูดตัดบทว่าใครจะบริจาคก็บริจาค ใครไม่อยากบริจาคก็ไม่ต้องทำ เพื่อนทุกคนได้แต่มองดูสุชาดาอย่างไม่พอใจ แต่ไม่ได้แสดงปฏิกิริยาต่ออย่างใด

หลังจากการบริจาคผ่านพ้นไปแล้ว ทุกคนพูดถึงความภูมิใจในการมีส่วนร่วมในครั้งนี้เป็น การแสดงความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเขาเดือดร้อน ครูดีจึงได้เข้ามากล่าวขอให้นักเรียนถึงความร่วมมือในการบริจาคครั้งนี้ เพราะการบริจาคเป็นการช่วยเหลือผู้ที่ยากจน ซึ่งนักเรียนทุกคนสามารถทำได้ ขณะนั้นสุชาดารู้สึกถึงความซัดน้ำใจของตนเองไม่ได้บริจาค แม้ฐานะตนเองไม่ลำบากอะไร แต่ยังไม่อยากบริจาคช่วยคนที่ด้อยโอกาส จึงกล่าวคำขอโทษต่อครูและเพื่อน แล้วต่อไปจะร่วมบริจาคทุกครั้ง เพราะเราสามารถแสดงความมีน้ำใจได้ตลอดเวลาไม่ว่าวันเดียว เมื่อมีโอกาสสุชาดาจะช่วยเหลือเพื่อนทุกครั้ง

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น : ด้านแบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน

ครั้งที่ 4

ชื่อกิจกรรม ให้เชือกก่อน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความช่วยเหลือผู้อื่น
ด้านแบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน
 2. เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้าน
แบ่งอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน

อุปกรณ์ที่ใช้ เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง "ให้เชือกก่อน"

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง "ให้เชือกก่อน"ให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อมทั้ง

ใช้เอกสาร ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์
และเสนอแนวทางการพัฒนาในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง"ให้เชือกก่อน"

แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเกิดจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "ให้เธอก่อน"
2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง "ให้เธอก่อน"

เอกสารคดีตัวอย่าง

ชื่อเรื่อง 7 ให้เช็กก่อน

ครั้งที่ 4

ณ โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลแห่งหนึ่ง ครูเพ็ญศรีกำลังสอนวิชาศิลปะศึกษา ซึ่งครูสั่งล่วงหน้าให้นักเรียนนำวัสดุ อุปกรณ์ เกี่ยวกับการวาดเขียนมาเพื่อระบายภาพ แล้วครูแจกภาพวาดให้นักเรียนแต่ละคนระบายภาพ ปรากฏว่าสรรามไม่ได้นำวัสดุอุปกรณ์การวาดเขียนมาจึงลุกไปหยิบหลอดสีของดวงดาโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงเกิดการโต้เถียงกับดวงดาแต่สรรามไม่สนใจว่าดวงดาจะรู้สึกอย่างไรที่เธอของเขามา แล้วจึงทำให้ดวงดาไปฟ้องครู ดวงดาไม่ได้นิ่งแต่กลับไปนั่งทำงานตามเดิม

ในช่วงโมงพลานามัย นักเรียนทุกคนเตรียมเปลี่ยนชุดกีฬาเมื่อนักเรียนทุกคนมาพร้อมกันแล้ว ครูจึงอธิบายกติกาสิ่งที่นักเรียนควรรู้เกี่ยวกับการเล่นวอลเลย์บอล หลังจากครูอธิบายเสร็จแล้วให้นักเรียนเอาบอลไปฝึกซ้อม ขณะนั้นสรรามเห็นสุชาติยืนอยู่จึงแกล้งโยนบอลให้โดนสุชาติ ซึ่งสุชาติได้หันมามองและต่อว่าสรราม แต่สรรามไม่กล่าวคำขอโทษทั้งที่ตัวเองเป็นคนผิด สุชาติหันไปพูดกับเพื่อนคนอื่นเพื่อให้ได้เล่นวอลเลย์บอล ต่างคนต่างก็แบ่งกลุ่มไปเล่นตามที่ตนสนใจ

ระหว่างพักกลางวันได้มีนักเรียนนั่งคุยกันได้แก่ สุชาติ วิจิต ดวงดา และมณี ซึ่งได้นั่งคุยกันอย่างสนุกสนาน ขณะนั้นสรรามเดินเข้ามาในกลุ่มแสดงสีหน้าเศร้า และที่ขามีเลือดไหล เมื่อเดินเข้ามาเพื่อให้เพื่อนพาไปห้องพยาบาล แต่ไม่มีใครสนใจ เพราะสรรามเป็นคนชอบแกล้งเพื่อนจึงไม่มีให้ช่วยเหลือต่างคนก็ลุกหนีไม่ยอมพาไปห้องพยาบาล เหลือแต่ดวงดาที่ยังนั่งอยู่แล้วลุกขึ้นพาไปห้องพยาบาล ครูพยาบาลช่วยทำบาดแผลให้สรราม หลังจากนั้นสรรามกล่าวขอบคุณครู และได้เดินออกมานอกห้องพยาบาลจึงกล่าวขอโทษดวงดา และดวงดาจึงได้พูดกับสรรามว่าเพราะสรรามชอบแกล้งเพื่อน เมื่อถึงคราวตัวเองต้องการขอความช่วยเหลือจึงไม่มีใครสนใจ แต่สำหรับดวงดาแม้เคยถูกสรรามแกล้ง เมื่อสรรามขอความช่วยเหลือก็ช่วยทันที เพราะเมื่อช่วยเหลือสรรามก่อนต่อไปสรรามจะได้มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อนคนอื่นด้วย

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

เห็นอกเห็นใจผู้อื่น : ด้านช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ

ครั้งที่ 5

ชื่อกิจกรรม ฉันทน์ไม่เข้าใจ

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้านช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ
 2. เพื่อให้ให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นด้านช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อหาบางวิชาที่เพื่อนไม่เข้าใจ

อุปกรณ์ที่ใช้ เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง "ฉันทน์ไม่เข้าใจ"

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง "ฉันทน์ไม่เข้าใจ" ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อม

ทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร และแผ่นใส ตลอดจนตั้งคำถาม หรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง

"ฉันทน์ไม่เข้าใจ" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเนื่องจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ"
2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง "ฉันไม่เข้าใจ"

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ชื่อเรื่อง ฉบับไม่เข้าใจ

ครั้งที่ 5

๗ ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่ง นักเรียนทุกคนกำลังเดินเข้าห้องเรียนเพื่อเตรียมเรียนวิชาต่อไป นักเรียนแต่ละคนได้พูดคุยกันถึงสิ่งที่ตนทำในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ที่ผ่านมา นักเรียนแต่ละคนก็เล่ากันอย่างสนุกสนาน แต่สาครกลับนั่งหน้าเศร้า ไม่ได้พูดคุยกับเพื่อน แล้วยังนั่งเหม่อลอยมองไปนอกหน้าต่าง ขณะที่กลุ่มเพื่อนประกอบด้วยปิยะนุช สันติสุข จินตหรา ภาณุเดช และขวัญเนตร นั่งเล่าสิ่งที่ตนไปเที่ยวมาอย่างสนุกสนาน แต่ภาณุเดชถึงแม้จะคุยแต่ก็ยังเหลือบมองสาครด้วยความเป็นห่วง

เมื่อถึงเวลาพักกลางวันนักเรียนทุกคนนั่งรับประทานอาหารร่วมกันแล้วพูดคุยกันไปด้วย ภาณุเดชได้นั่งร่วมโต๊ะกับสาครจึงเอ่ยถามด้วยความห่วงใยในปัญหาของสาครมีอะไรที่เพื่อนจะช่วยได้บ้าง แต่สาครปฏิเสธว่าไม่มีอะไร ภาณุเดชจึงกล่าวกับสาครว่าเพราะตนเองและเพื่อนเป็นห่วงจึงอยากช่วยเหลือ แม้จะทำไม่ได้มากแต่เป็นกำลังใจให้ได้ เพื่อนทุกคนจึงพูดสนับสนุน ทั้งภาณุเดชและสันติสุขจึงหันมามองสาครเพื่อรอคำตอบ ทำให้สาครแสดงสีหน้าดีใจที่เพื่อนมีความเห็นอกเห็นใจ จึงเล่าปัญหาให้ฟังว่า เพราะเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่เข้าใจ เวลาเรียนรู้สึกกลัว เมื่อภาณุเดชฟังแล้วจึงพูดเสริมและให้กำลังใจสาคร เพื่อนทุกคนยินดีช่วยเหลือด้วยการทบทวนและอธิบายเนื้อหาบางวิชาที่สาครไม่เข้าใจให้ จะนัดกันเวลาหลังเลิกเรียนเพื่อจะได้นัดทำการบ้านที่ครูสั่งให้เสร็จพร้อมกัน สำหรับสาครเป็นคนขยันคนหนึ่งถ้าได้ทบทวนบ้างเล็กน้อยก็จะเรียนวิชาคณิตศาสตร์ทันเพื่อน เมื่อสาครได้รับกำลังใจของเพื่อนทำให้มีความรู้สึกดีใจ และมีกำลังใจที่สามารถแก้ปัญหาได้ โดยมีเพื่อนทุกคนให้ความช่วยเหลือ

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

เห็นอกเห็นใจผู้อื่น : ด้านเมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจก็ช่วยเหลือบใจ

ครั้งที่ 6

ชื่อกิจกรรม เห็นใจฉันบ้าง

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านเมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจก็ช่วยเหลือบใจ
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านเมื่อเพื่อนมีความทุกข์ใจก็ช่วยเหลือบใจ

อุปกรณ์ที่ใช้ เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง"

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง" ให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อม

ทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร ตลอดจนตั้งคำถาม หรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง

"เห็นใจฉันบ้าง" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง"
2. สัมผัสจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง "เห็นใจฉันบ้าง"

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ชื่อเรื่อง เห็นใจฉันบ้าง

ครั้งที่ 6

เหตุเกิด ณ สนามกีฬาของโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง นักเรียนกำลังวิ่งเล่นกันอย่างสนุกสนานในกลุ่มประกอบด้วย นิวัต วสันต์ และเรณู ขณะนั้นสัญญาณของโรงเรียนดังขึ้น ซึ่งเป็นสัญญาณเตือนว่าทุกคนเตรียมเข้าแถวเคารพธงชาติก่อนเข้าเรียน ขณะที่นักเรียนกำลังเดินไปเข้าแถวปรากฏว่า นิวัตเก็บนาฬิกาได้ 1 เรือน เมื่อเก็บแล้วก็ไม่ยอมบอกกับเพื่อนเลย

เมื่อเข้าห้องเรียนขณะที่ครูยังไม่มาเข้าสอน นิติกรได้เล่าให้เพื่อนฟังว่า ได้ยินเพื่อนนักเรียนห้องอื่นบอกว่าทำนาฬิกาตกหาย ไม่รู้ว่าตกอยู่ที่ไหน ทำให้เจ้าของร้องไห้เพราะเสียค่าของมาก นิวัตซึ่งอยู่ในเหตุการณ์กลับไม่ยอมแสดงความคิดเห็นอะไรจึงนั่งเงียบ เมื่อครูเข้ามาสอนนักเรียนก็เรียนตามปกติจนจบชั่วโมงเมื่อถึงเวลาพักกลางวันสมพงษ์ และสมหมายเป็นเพื่อนต่างห้องของนิวัตได้คุยกันทำให้วสันต์รู้ว่าสมพิศทำนาฬิกาหาย เมื่อกินอาหารเสร็จทุกคนออกไปวิ่งช่วงเวลาเลิกเรียนขณะที่กำลังเดินกลับบ้านนิวัตได้เห็นนักเรียน 2 คน กำลังยืนคุยกันถึงนาฬิกาที่ตกหาย นิวัตเห็นแล้วรู้สึกไม่สบายใจจึงรีบกลับบ้าน เมื่อเข้านอนทำให้นึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาทำให้เกิดความวิตกกังวล

วันรุ่งขึ้นนิวัตจึงมาปรึกษากับวสันต์ ได้เก็บนาฬิกาได้ 1 เรือน เมื่อได้ฟังแล้วจึงแนะนำให้เอานาฬิกาไปคืน เพราะเป็นเรื่องที่สมพิศเสียใจมาก เมื่อนิวัตเอานาฬิกาไปคืนเจ้าของแล้วทำให้รู้สึกสบายใจที่ได้คืนให้สมพิศเพราะแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เมื่อผู้อื่นเดือดร้อนหากเราสามารถสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นได้ และอยู่ร่วมกันกับเพื่อนได้อย่างมีความสุข

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

เห็นอกเห็นใจผู้อื่น : ด้านไม่ซ้ำเติมเมื่อเพื่อนทำผิด

ครั้งที่ 7

ชื่อกิจกรรม ถ้าวินเป็น...ดวงเดือน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านไม่ซ้ำเติมเมื่อเพื่อนทำผิด
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ด้านไม่ซ้ำเติมเมื่อเพื่อนทำผิด

อุปกรณ์ที่ใช้ เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง "ถ้าวินเป็น...ดวงเดือน"

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง "ถ้าวินเป็น...ดวงเดือน" ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร และแผ่นใส ตลอดจนตั้งคำถาม หรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง "ถ้าวินเป็น...ดวงเดือน" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "ถ้าฉันเป็น...
ดวงเดือน"
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และ
การสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง "ถ้าฉันเป็น...ดวงเดือน"

เอกสารที่ตัวอย่าง

ชื่อเรื่อง กำดันเป็น...ดวงเดือน

ครั้งที่ 7

เหตุการณ์เกิดขึ้นห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่ง ขณะนั้นครูประจำชั้นกำลังยืนบรรยายอยู่หน้าชั้นเรียนได้บอกว่าในวันศุกร์ที่จะมาถึงมีครูผู้แทนจากโรงเรียนอื่นมาเยี่ยมโรงเรียนแห่งนี้ ครูขอให้นักเรียนทุกคนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน บริเวณใกล้เคียง และจัดบอร์ดให้เรียบร้อย ครูได้มอบหมายให้ดวงเดือนเป็นผู้รับผิดชอบในการแบ่งงาน

หลังจากพักรับประทานอาหารนักเรียนทุกคนร่วมประชุมเพื่อแบ่งงานกันทำ ดวงเดือนได้แบ่งหน้าที่ให้เพื่อนทุกคนตามความถนัด นักเรียนชายมีหน้าที่ยกโต๊ะ เก้าอี้ ผู้หญิงกวาดห้อง ถูพื้น และทุกคนช่วยกันถูพื้นด้วย ใครถนัดด้านศิลป์ให้จัดบอร์ด เมื่อทุกคนเข้าใจแล้วแยกย้ายไปทำตามหน้าที่ของตนเองตามที่ได้รับมอบหมาย โดยให้นักเรียนทุกคนไปขนอุปกรณ์ทางบ้านก่อนวันรุ่งขึ้นเริ่มทำงานกัน เมื่อถึงเวลาตามที่กำหนดไว้ นักเรียนลงมือปฏิบัติตามหน้าที่ ขณะที่เสาวนีย์กำลังกวาดหยากไย่เพดานแต่ทำไม่ถึง จึงขอร้องให้วราสุทธช่วยเหลือ แต่วราสุทธปฏิเสธ แม้เสาวนีย์และดวงเดือนจะขอร้องให้ช่วยแต่วราสุทธก็ไม่ยอมช่วย เมื่อปิดดิฉันเข้าจึงรับอาสาจะช่วยเหลือแต่ขอให้จัดบอร์ดเสร็จก่อน

เมื่อการดูงานของผู้แทนโรงเรียนต่าง ๆ ได้ผ่านไปแล้วครูประจำชั้นจึงได้เข้ามากล่าวขอบใจนักเรียนทุกคน แล้วถามถึงปัญหาระหว่างทำงานซึ่งดวงเดือนตอบว่าไม่มีปัญหา ทำให้เพื่อนสงสัยว่าทำไมดวงเดือนไม่บอกครูว่าวราสุทธไม่ยอมช่วยเหลือเพื่อนทำงาน เพราะความมีน้ำใจของดวงเดือนทำให้วราสุทธขายขี้ในความเอื้ออาทรของดวงเดือนแม้วราสุทธทำผิดแต่ดวงเดือนก็ไม่ซ้ำเติม ทำให้วราสุทธได้เริ่มคิดและเกิดความรู้สึกว่าตนเองเอาเปรียบเพื่อน เพราะดวงเดือนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ และเป็นที่รักของเพื่อนทุกคนทำให้วราสุทธเกิดความรู้สึกว่าถ้าวราสุทธมีน้ำใจต่อเพื่อนบ้างงานก็เสร็จได้อย่างรวดเร็ว และมีผลต่อชื่อเสียงของโรงเรียนด้วย วราสุทธจึงได้นำแบบอย่างการปฏิบัติตนของดวงเดือนไปใช้ในการทำงานร่วมกับเพื่อน

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

การไม่เห็นแก่ตัว : ด้านไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม

ครั้งที่ 8

ชื่อกิจกรรม น้ำใจเพื่อน

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความไม่เห็นแก่ตัว ด้านไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการไม่เห็นแก่ตัว ด้านไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม

อุปกรณ์ที่ใช้ เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง "น้ำใจเพื่อน"

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการไม่เห็นแก่ตัว

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง "น้ำใจเพื่อน" ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้ง

ใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการไม่เห็นแก่ตัว

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง

"น้ำใจเพื่อน" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเนื่องจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "น้ำใจเพื่อน"
2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง "น้ำใจเพื่อน"

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ชื่อเรื่อง น้ำใจเพื่อน

ครั้งที่ 8

เหตุเกิด ณ บ้านพักของกานดา ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดนนทบุรี กานดาพักอาศัยอยู่กับลุงกับป้า ส่วนพ่อ แม่อยู่ต่างจังหวัด กานดาต้องรับผิดชอบงานบ้านทุกอย่าง จึงไม่ค่อยมีเวลาดูหนังสือ ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ วันหนึ่งป้าได้นำจดหมายมาให้กับกานดาแล้วบอกว่าแม่เขียนจดหมายมาบอกว่าไม่สบาย กานดาจึงขออนุญาตกลับไปเยี่ยมแม่ที่ต่างจังหวัดทำให้ขาดโรงเรียนไป 2 วัน ซึ่งปัญหาต่าง ๆ กานดาไม่ได้เล่าให้เพื่อนฟัง

ณ โรงเรียนที่กานดาเรียนอยู่ กานดานั่งได้คันไม้คันเด็วและมีอาการซึมเศร้า ขณะนั้นมีเพื่อนนักเรียนกลุ่มหนึ่ง ประกอบด้วย สุนีย์ ปรีดา และอัญชลีได้เดินเข้ามาร่วมพูดคุยและถามถึงปัญหาต่าง ๆ ของกานดา และกานดาได้เล่าปัญหาของตนเองให้เพื่อนฟัง เพราะใกล้สอบดูหนังสือไม่ทัน ครูยังให้ทำงานก็ยังไม่เสร็จและแม่ก็ป่วยอยู่โรงพยาบาลด้วย เพื่อนนักเรียนทุกคนมีความห่วงใย ในช่วงเวลาว่างครูให้นักเรียนทำงานส่ง แต่กานดาไม่ได้ส่งครูจึงถามถึงเหตุผลแล้วให้ไปทำส่งที่หลัง เมื่อเพื่อน ๆ เข้าใจกานดาจึงได้แสดงความรู้สึก น้ำใจ โดยช่วยทบทวนบทเรียนทุกวิชาตามความถนัดแต่ละคน สำหรับงานที่ครูสั่งให้ทำก็ช่วยอธิบายให้กานดาจนเข้าใจ ทำให้กานดาเกิดความซาบซึ้งกับน้ำใจของเพื่อนทุกคน เมื่อกานดามีปัญหามีเพื่อนคอยให้กำลังใจและให้ความเห็นอกเห็นใจ หลังจากวันเวลาผ่านไปปรากฏว่า ผลการสอบทุกวิชาอยู่ในเกณฑ์ดีขึ้น ทำให้กานดาารู้สึกถึงความมีน้ำใจของเพื่อนที่มอบให้ทุกคน

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

การไม่เห็นแก่ตัว : ด้านให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนพบปัญหาและอุปสรรค

ครั้งที่ 9

ชื่อกิจกรรม เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ....ก็ไปไม่รอด

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
- 1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความไม่เห็นแก่ตัว ด้านให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนพบปัญหาและอุปสรรค
 - 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการไม่เห็นแก่ตัว ด้านให้กำลังใจเพื่อนเมื่อเพื่อนพบปัญหาและอุปสรรค

อุปกรณ์ที่ใช้ เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด"

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การไม่เห็นแก่ตัว

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด"ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร ตลอดจน ตั้งคำถาม หรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการไม่เห็นแก่ตัว

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง"เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ....ก็ไปไม่รอด" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเกิดจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด"
2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง "เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด"

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ชื่อเรื่อง เก่งกาจแต่ขาดน้ำใจ...ก็ไปไม่รอด

ครั้งที่ 9

๗ โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา) วันศุกร์สองศรีซึ่งเป็นครูประจำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้ามาบอกให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการแสดงในวันขึ้นปีใหม่ 31 ธันวาคม โดยให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นว่าจะส่งการแสดงแล้วให้มาบอกครูว่านักเรียนตกลงแสดงอะไร ครูมอบหมายให้ซุ่มสายเป็นผู้รับผิดชอบในการประชุมกับเพื่อน ๆ ในห้องเรียน แล้วแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ ซึ่งหลังเลิกเรียนนักเรียนทุกคนอยู่ร่วมประชุม ฆ่านันบุญโทณ คาราสัมเกียรติ และนิคหน้อยได้ร่วมเสนอว่าควรแสดงละคร และแฟนโซ่ว ส่วนกนกซึ่งไม่เห็นด้วยกับการแสดงทั้ง 2 อย่าง มีความเห็นว่ามันจะให้คนพูดเก่ง หรือเรียนเก่งไปโชว์ความสามารถในการพูดเพื่อนแต่ละคนช่วยกันให้เหตุผล แต่กนกไม่ยอมฟัง ซุ่มสายจึงมอบให้กนกไปจัดการแสดง ทำให้กนกรู้สึกดีใจที่ได้เป็นตัวตลกของห้องไปร่วมแสดง

หนึ่งอาทิตย์ต่อมาขณะที่ซุ่มสาย บุญโทณกำลังนั่งคุยกันอยู่ปรากฏว่า กนกแสดงสีหน้าเศร้า เดินเข้ามาหาเพื่อน แล้วระบายความทุกข์ใจว่าตนเองวิตกกังวลมากไม่รู้จะแสดงอะไรดี รู้สึกกลัวไม่กล้าแสดงออก ความรู้สึกตอนแรกว่าง่ายแต่เมื่อได้ลองทำความรู้สึกว่าหากจึงขอให้พวกเพื่อนช่วยเหลือ บุญโทณจึงแนะนำว่าไปปรึกษากับครูสองศรี เมื่อครูสองศรีได้ฟังเหตุผลจึงให้ข้อคิดกับกนกและนักเรียนทุกคนว่า การทำงานใช้ว่าคนเก่งจะทำได้ทุกอย่าง บางคนถึงไม่เก่งแต่ให้โอกาสก็แสดงได้เหมือนกัน ถึงบางคนเป็นคนเก่งแต่ถ้าขาดน้ำใจก็ไปไม่รอด กนกจึงได้ข้อคิดเป็นแนวทางในการแสดงความมีน้ำใจต่อเพื่อนในการทำงานร่วมกัน

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

การไม่เห็นแก่ตัว : ด้านกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

ครั้งที่ 10

ชื่อกิจกรรม แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความไม่เห็นแก่ตัว ด้านกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ
 2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการไม่เห็นแก่ตัว ด้านกล่าวคำชมเชยเมื่อเพื่อนประสบความสำเร็จ

อุปกรณ์ที่ใช้ เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด"

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การไม่เห็นแก่ตัว

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด" ให้นักเรียนได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการไม่เห็นแก่ตัว

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเนื่องจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด"
2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง "แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด"

เอกสารกรณีตัวอย่าง
ชื่อเรื่อง แบ่งปันน้ำใจให้กันสักนิด
ครั้งที่ 10

๗ บ้านพักของอารีธา ภายในครอบครัวของอารีธามีสมาชิกประกอบด้วย พ่อ แม่ น้องชาย และตัวอารีธา ฐานะทางครอบครัวของอารีธาไม่ค่อยดี พ่อของอารีธาประกอบอาชีพเป็นช่างไม้ ส่วนแม่ขายของชำที่ตลาด ทุกวันก่อนไปโรงเรียนอารีธาช่วยแม่เตรียมของไปขาย เมื่อเสร็จแล้วถึงได้เตรียมตัวไปโรงเรียน ทุกวันทั้งอารีธาและน้องชายจะไปขึ้นรถเมล์ประจำทางสาย 32 ที่ป้ายรถเพื่อไปโรงเรียน วันนั้นก็เช่นเคยกันขณะที่ทั้งคู่กำลังขึ้นรถเมล์อยู่น้องชายลืมสมุดการบ้านจึงต้องกลับมาบ้าน จึงทำให้ไปไม่ทันรถเมล์สาย 32 ซึ่งก็ต้องรอลคันใหม่ในเที่ยวต่อไป เมื่อกลับมาเอาสมุดการบ้านแล้วทั้งสองคนได้กลับมาอยู่ที่ป้ายรถ ๗ ที่เดิม ขณะนั้นรถประจำทางสาย 32 มาถึงพอดี เมื่อขึ้นไปบนรถปรากฏว่ามีคนจำนวนมากทำให้อารีธาและน้องต้องขึ้นเกาะราวเก้าอี้ ทันใดนั้นหญิงสาวคนหนึ่งเรียกให้ไปนั่งแทนที่ หญิงสาวมีของหลายอย่างถืออยู่เมื่อน้องชายได้นั่งแล้วจึงช่วยหิ้วของให้ รถวิ่งได้ประมาณ 100 เมตร มีเพื่อนนักเรียนชายต่างห้องก็ได้สะกิดแขนเรียกให้อารีธาไปนั่งแทนที่ แล้วตัวเองก็ขึ้นทำให้อารีธารู้ถึงความมีน้ำใจของนักเรียนที่ดูกรูให้หนึ่ง

เมื่อนั่งรถประจำทางมาถึงโรงเรียน ก่อนเข้าประตูโรงเรียนอารีธาเห็นสุนัขสามีเลื้อยไหลที่ขาจึงพาไปห้องพยาบาล เมื่อเสร็จแล้วจึงรีบมาเข้าห้องเรียนปรากฏว่า อารีธาเข้าห้องเรียนช้ากว่าคนอื่น ครูวินิจจึงถามสาเหตุของการมาเข้าห้องเรียนช้า เมื่อทราบเรื่องครูวินิจกล่าวชมเชยความมีน้ำใจ แล้วแจ้งข่าวแก่อารีธาว่าผลการลงมติของครูทุกคนให้อารีธาเป็นตัวแทนร่วมแข่งขันการอ่าน ฟังเสียง และออกเสียงภาษาไทยของธนาคารศรีนครเพื่อน ๆ ทุกคนแสดงความยินดีและอวยพรให้อารีธาได้รับความสำเร็จกลับมาสู่โรงเรียน

หลังจากเลิกเรียน อารีธาและเพื่อน ๆ เตรียมตัวกลับบ้าน ปรากฏว่าฝนตกหนักมาก อารีธาจึงขึ้นหลบฝนใต้อาคารเรียน เพื่อรอให้เม็ดฝนซาลงบ้าง ขณะนั้นสุนัขสามีเดินผ่านมาพอดีจึง

เรียกอารีชาให้เข้าร่วมด้วยกัน ระหว่างทางสุนิสาได้กล่าวขอให้อารีชาที่ช่วยเหลือตนคนได้รับ
 บาดเจ็บ และดีใจกับอารีชาที่ได้เป็นตัวแทนของโรงเรียนไปแข่งขันอ่านภาษาไทย ทั้งอารีชาและ
 สุนิสาเดินมาด้วยกันจนถึงป้ายรถเมล์ เมื่อขึ้นบนรถประจำทางแล้วสุนิสาจึงบอกกับอารีชาว่าบ้าน
 ของสุนิสาดังก่อนให้อารีชาเอาร่มไป ส่วนตัวเองใช้กระเป๋ายังฝนเพราะบ้านอยู่ใกล้กว่า ทั้ง
 อารีชาและสุนิสารู้สึกถึงความมีน้ำใจที่ต่างก็ต่างแบ่งปันให้กันละกัน และความมีน้ำใจของเพื่อนทำ
 ให้อารีชาารู้สึกประทับใจ

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

เรื่อง ความมีน้ำใจ

ครั้งที่ 11

ชื่อกิจกรรม มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส

เวลาที่ใช้ 50 นาที

จุดมุ่งหมาย 1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการแสดงความมีน้ำใจ
2. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงผลดีและผลเสียของการแสดงความมีน้ำใจ

อุปกรณ์ที่ใช้ เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส"

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง ความมีน้ำใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส" ให้นักเรียน

ได้ศึกษา พร้อมทั้งใช้สื่อ ได้แก่ เอกสาร และแผ่นใส ตลอดจนตั้งคำถามหรือประเด็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ และเสนอแนวทางการพัฒนาในการแสดงความมีน้ำใจ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกันจากเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส" แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สืบเกิดจากความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส"
2. สืบเกิดจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง "มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส"

เอกสารกรณีตัวอย่าง

ชื่อเรื่อง มีน้ำใจคนละนิดจิตแจ่มใส

ครั้งที่ 11

๗ โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ นักเรียนกำลังเรียนวิชาการงาน วันนี้ครูให้นักเรียนทำกระทงโดยนำวัสดุอุปกรณ์การทำกระทงมาเอง ระหว่างการทำงานนั้นวิรัตน์ซึ่งเตรียมวัสดุมาแต่ไม่พอจึงขอืมจากมาลี ซึ่งมาลีให้ด้วยความเต็มใจ ส่วนสมฤทัยหยิบกลับกระทงไม่ได้ จึงขอให้วารินทร์ช่วยสอน เมื่อหมดเวลานักเรียนทุกคนเตรียมตัวส่งกระทงปรากฏว่าวรณายังไม่เสร็จเพื่อนนักเรียนทุกคนจึงได้ช่วยทำกระทงจนวรณาส่งกระทงได้พร้อมเพื่อน

ในช่วงโมงคณิตศาสตร์ครูชูศรีให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดส่ง ขณะนั้นปากกาหลายหมึกหมด จึงได้ขอืมปากกาของวิรัตน์ 1 ด้าม วิรัตน์ก็ให้ืม สำหรับสุวิทย์ไม่เข้าใจคณิตศาสตร์ข้อ 2 ได้ให้วิรัตน์ช่วยสอนให้จนเข้าใจ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ทุกคนจึงอยู่ในบรรยากาศของความเข้าใจ และเพื่อนทุกคนมีน้ำใจซึ่งกันและกัน ระหว่างพักรับประทานอาหารนักเรียนทุกคนมาร่วมนั่งรับประทานอาหารปรากฏว่าดาวรุ่งนั่งแสดงสีหน้าเศร้าหมอง ทำให้สภานรสงสัยหลังจากได้ถามดาวรุ่งไม่สบายเพื่อนก็แสดงความเห็นอกเห็นใจด้วยการพาไปห้องพยาบาล เมื่อดาวรุ่งเรียนไม่ทันเพื่อนก็ช่วยกันอธิบายจนทำให้ดาวรุ่งซาบซึ้งในน้ำใจเพื่อนทุกคน

ที่สนามกีฬาของโรงเรียน วันนี้เป็นการแข่งขันกีฬาสีของโรงเรียน นักเรียนประกอบด้วย สมหวัง และวันดี เป็นตัวแทนร่วมแข่งขันบิงปอง ทุกคนมานั่งร่วมเชียร์กันอย่างสนุกสนาน ปรากฏว่าวันดีชนะแต่สมหวังแพ้ แต่สมหวังก็แสดงความยินดีในชัยชนะของวันดี สำหรับวันดีก็ให้กำลังใจสมหวังว่าพยายามฝึกอีกเพื่อจะได้แข่งขันคราวต่อไป สมหวังเล่นด้วยความสามารถสำหรับเกมกีฬาก็ต้องฝึกอีกที่จะต้องมีแพ้ มีชนะ ความมีน้ำใจเป็นสิ่งที่ควรแสดงทุกด้าน อาทิเช่น ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการไม่เห็นแก่ตัว สามารถนำไปพัฒนาตนเองและเข้าใจผู้อื่นได้มากขึ้นในการอยู่ร่วมกันในสังคม มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน และทำให้บุคคลที่อยู่รอบข้างมีความสุขไปด้วย

โปรแกรมการใช้กรณีตัวอย่าง

เรื่อง ปัจฉิมนิเทศ

ครั้งที่ 12

ชื่อกิจกรรม

เวลาที่ใช้ 50 นาที

- จุดมุ่งหมาย
1. เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับการเข้าร่วมการทดลองในการใช้กรณีตัวอย่าง
 2. เพื่อให้นักเรียนสรุป ทบทวนเกี่ยวกับความมั่นใจ เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อความมั่นใจ และสามารถนำมาพัฒนาตนเองในการปฏิบัติในสังคมได้อย่างเหมาะสม

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยและนักเรียนหนึ่งเป็นวงกลม
2. ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของนักเรียน แล้วให้นักเรียนตอบแบบประเมินผลการเข้าร่วมการทดลอง

เข้าร่วมการทดลอง

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการใช้กรณีตัวอย่าง แล้วสามารถนำไปเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้

4. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม แล้วกล่าวขอบใจนักเรียน และปิดการทดลองการใช้กรณีตัวอย่าง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ ความตั้งใจในการเข้าร่วมการทดลอง
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น ชักถาม และการสรุปของนักเรียนเกี่ยวกับการทดลอง

